

REVISTA TRANSILVANIA

Cîmrele meane

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” FOCȘANI

ANUL XIV
(SERIE NOUĂ)

NR.
6 113-114-115 6

1985
oct.-dec.

„A fost odată ca-n povești,
A fost ca niciodată,

Din rûde mari împărătești
O prea frumoasă fată“.

DIALOG LITERAR
CENTENAR

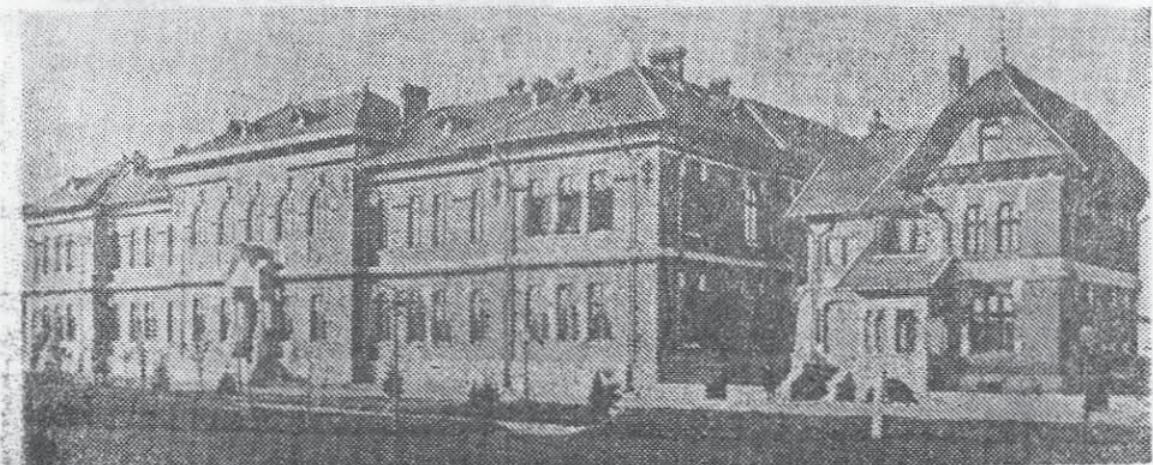
REVISTA NOASTRĂ

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” DIN FOCȘANI,
FONDATĂ ÎN 1912,
DISTINSĂ, ÎN CADRUL CONCURSULUI NAȚIONAL
AL PRESEI ȘCOLARE, CU PREMIUL I, ÎN 1978 ȘI ÎN 1981,
ȘI CU „PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI
PENTRU CEA MAI BUNĂ REVISTĂ ȘCOLARĂ DIN ȚARĂ”,
ÎN 1979; ÎNREGISTRATĂ LA U.N.E.S.C.O. ÎN 1980

Fondator : prof. Dimitrie PAPADOPOL

Coordonator : prof. Petrache DIMA

DIALOG LITERAR

Desen de Ionescu Silvan

Puia-Florica Rebreanu:

**„La Rebreanu,
frumusețea fizică,
atletică și senină
se îmbina perfect
cu calitățile
morale
cele mai alese“**

— Interviu realizat de prof. Petruște DIMA —

După ce a primit numărul dedicat lui I.L. Caragiale, în scrisoarea de mulțumire, datată 7 ianuarie 1985, fiica autorului „Răscoalei” notează: „Î-am citit paginile cu interes și... de ce n-ă spune? și cu vie curiozitate ca să găsesc ceva despre ilustrul meu Părinte, mai ales acum în anul centenarului său. Se va face, desigur, și această referire la monumentală opera rebreniană. Aștept cu nerăbdare și încredere.”

Vă felicit din toată inima pentru numărul revistei închinat lui Caragiale, pentru desăvîrșitul ei conținut și eleganța prezentării.

Liviu Rebreanu prețuia imens valoarea lui Caragiale și în repertoriul Teatrului Național — al cărui director a fost —, întotdeauna «Scrisoarea pierdută» figura la loc de cinste. Îmi spunea că acest spectacol îl poate vedea și auzi de zeci de ori cu interes sporit. Desigur că îl împărtășeam părerea».

În răspunsul meu din 17 ianuarie a.c., am precizat că numărul pe octombrie-decembrie 1985 va fi consacrat, în cea mai mare parte, tatălui său și-i solicitam sprijinul.

În discuțiile telefonice din aprilie și septembrie a.c., am reînnoit rugămintea de a ne ajuta.

— Cum vedeți acest lucru?

— Mai întâi, acordindu-ne un interviu.
— Nu mai am ce să spun. L-am evitat în articole, în cărți.

N-am mai insistat.

La scurt timp, îl rog — tot la telefon — pe profesorul Ciopraga să colaboreze la acest număr omagial.

— Cu toată plăcerea, ca de fiecare dată. Da' doamnei Puia-Florica l-ați luat un interviu?

— Nu, pentru că nu mai are ce declară...

— Miine, îl trimitem o scrisoare, iar peste trei zile vă rog să o sunați.

Respect date.

— Ați primit scrisoarea de la profesorul Ciopraga?

— Nu. Da' ce conține?

— Rugămintea de a-mi acorda interviul pe care vi l-am propus.

Tâcere, cîteva clipe.

— Răspunsul vi-l dau după ce voi avea întrebările.

La 10 octombrie, sosește un plic voluminos, în care găsesc și o carte de vizită cu următorul conținut:

„Primiți alăturat, stimate domnule profesor Petruște Dima, răspunsurile la întrebările pe care mi le-ați pus.

Cum aceste întrebări au fost meșteșugit alcătuite, sper că și răspunsurile să fi fost pe măsura lor.

Cu cele mai alese sentimente,
Puia-Florica Rebreanu“

La 16 noiembrie 1985, îl sărbătoream pe Rebreanu, la Liceul „Unirea”, în prezența și cu participarea activă a fiiicei sale.

CENTENAR LIVIU REBREANU

George Macovescu, Puia-Florica Reboreanu, Constatin Ciopraga și Al. Piru, la simpozionul „L. Reboreanu” (Liceul „Unirea”, 16 noiembrie 1985)

— In preliminariile la acest interviu, precizați că nu mai aveți ce spune în legătură cu tatăl dvs. Într-adevăr, ați epuizat toate rezervele de informații?

— Da, cred că obiectiv am epuizat aceste surse, atunci cînd am scris Zilele care au plecat, Pămîntul bătătorit de părintele meu, cînd i-am publicat corespondența adresată mamei și mie (La lumină lămpii) sau cînd mi-am adus contribuția la apariția celor două volume din Jurnalul său. Desigur, subiectiv, neașteptat, jocul memoriei scoate la lumină, cînd și cînd, o întimplare ce-mi păruse pierdută în uitare, impresia puternică de retrăire a unei clipe ce îi se reconstituie în fața ochilor aievea. Si aceasta poate să reconstituie o sursă...

— La un veac de la nașterea autorului „Răscoalei” și la 41 de ani de la trecerea sa în lumea umbrelor, ce sentimente incercați?

— Expressia de „trecere în lumea umbrelor” este străină vocabularului meu, deoarece, personal, îl simt pe părintele meu întotdeauna în lumină, ca și cum ar fi prin preajmă. Nu m-am obișnuit încă, deși, cum spuneați, au trecut 41 de ani de atunci, cu ideea că părintele meu nu mai este, iar la acest sentiment contribuie activitatea pe care o depun într-o publicarea integrală a operei sale, prilej de a-l recita, adică de a fi din nou împreună, întocmai ca în acele ceasuri cînd citeam pentru prima oară paginile respective.

— Ne-ați mai putea descrie efigia lui, aşa cum a rămas în memoria dvs. afectivă?

— Poate că impresia de a avea pe cineva în fața ochilor, la o astfel de

(Continuare în pag. 2086)

DIALOG LITERAR

(Urmare din pag. 2085)

lungă trecere de timp, să cuprindă multă iluzie, în transformarea permanentă a vieții. Ceea ce însă nu suferă nici o schimbare este memoria afectivă a portretului moral. Iar la Reboreanu, frumusețea fizică, atletică și senină se imbină perfect cu calitățile morale cele mai alese.

— În vremea adolescenței dvs., nuvelele, romanele „Ion” și „Pădurea spânzuraților” — pentru că acestea erau publicate — se studiau în școală ?

— Când mă aflam pe băncile școlii, Liviu Rebreanu nu figura încă în manualele școlare, nu era, cum se spune, în programa analitică. Ba îmi amintesc, pe cînd eram în clasa întâi liceală la „Carmen Sylva”, colegerile îmi cereau cu stăruință să le procur **ION**, anume fiindcă lectura romanului era interzisă. Totuși, în același timp, profesoara mea de limba română, Cleopatra Gheorghiu, comentă de la catedră nuvela **Proștii**; lectii asemănătoare ne ținea și profesoara Mă Frollo.

— Cum vă simțeai în preajma unui om celebru ?

— Într-adevăr, am știut de timpuriu că părintele meu era un om de seamă — am auzit-o încă de pe cînd eram foarte mică, de la măicuța care nutrea o credință totală în geniul tatei, ba chiar nu ezita să spună deschis că-l considera un geniu. Spunea aceasta nu numai ca să-l încurajeze în unele perioade dificile, dar mai cu seamă pentru că aceasta era convingerea ei profundă.

Totdeauna, în casa noastră, a fost un cult pentru părintele meu, pe care l-am văzut, din cea mai fragedă copilărie aplimat asupra mesei de lucru. Bineînteleș, m-am simțit întotdeauna mîndră și fericită de a apartine unei familii unite, de a fi fiica unui creator de geniu.

Aspect din sală. Al doilea din stînga — Dumitru I. Grumăzescu

CENTENAR LIVIU REBREANU

— Ce mai țineți minte despre relațiile spirituale dintre părinții dvs.?

— Părintele meu ii împărtășea măicuței proiectele sale literare, pe care amîndoi le discutau în amănunte. Experiența de teatru a măicuței li folosea părintelui meu, la prescurtarea, de exemplu, a unor dialoguri. Ceea ce Liviu Rebreanu scria noaptea, și cîtea dimineață lui Fanny, ori de cîte ori o avea lingă el.

De altfel, colaborarea artistică între părinții mei mergea, pe alt plan, mai departe. Măicuța și făcea repetițiile cu părintele meu, în piesele căruia — *Cadrilul*, *Plicul*, *Apostolii* a și jucat, și anume rolul principal.

Cel mai important aspect era însă acela al deosebitei griji pe care o arăta părintelui meu în momentele grele de creație, cînd o carte se năștea încet, cu chinuitoare eforturi. Sprijinul măicuței în acele momente, care nu au fost rare, s-a arătat de neprețuit și astfel, toate obstacolele au fost învinse și la elaborarea lui Ion și la scrierea *Ciuleandrei* sau a *Gorilei*.

— Ne-ați putea prezenta programul unei zile de lucru?

— Cînd vorbim de ziua de lucru a lui Liviu Rebreanu comitem un eufemism: ea începea la orele unsprezece seara și tinea pînă la șase dimineață, cînd părintele meu își oferea cîteva ore de somn. Imediat apoi, pleca la slujbă — de obicei nu avea una singură! Iar slujbele nu erau dintre cele usoare, lipsite de griji, de bătaie de cap. Reamintesc, în treacăt, că Liviu Rebreanu a fost de două ori președinte al Societății Scriitorilor Români — într-un rînd, timp de zece ani nefintrerupti —, apoi director general al teatrelor, director al Direcției poporului, vicepreședinte al Societății de Radiodifuziune, ca să nu mai vorbesc de alte instituții care-i cereau colaborarea cu consultații, ca de pildă, cinematografia.

Agenda sa de lucru era dintre cele mai încărcate, pentru că pînă și

(Continuare în pag. 2088)

De la dreapta la stînga: George Macovescu, Petrache Dima, Culiță Ușurelu și Ion Rogojanu

DIALOG LITERAR

(Urmare din pag. 2087)

cultivarea bucătăii de pămînt de la Valea-Mare îl obliga la multe alergături și-i consuma mult timp. Dar omul nu agonisea timpul, și-l jertfea zi cu zi, cu totală dăruire. De aceea a și cunoscut în viață bucurii finale și mari satisfacții.

— Cu care dintre scriitorii vremii se află în cele mai strânse legături?

— Nu vă pot povesti aici, acum, un întreg capitol din existența părintelui meu, care a prețuit cu osebire prietenia, cu toată lipsa de timp de care am vorbit mai sus. Mai cu seamă îmi este greu să întocmesc o listă valorică.

Incep, prin urmare, cu Mihail Sorbul, cununatul său, de care a fost legat toată viața, atât omenește cât și scriitoricește — cu „unchiul Sorbul”, cum îi spuneam eu.

Mult ajutat, la începuturile sale în țară, a fost părintele meu, de către Mihail Dragomirescu, criticul și omul de înîmă, care, însă, prin vîrstă și situație nu putea intra în categoria prietenilor intimi, cum a fost, bunăoară, Ludovic Dauș, căruia Liviu Rebreanu îi închină dedicătii amicale încă din anul 1912. Ludovic Dauș a stat, de altfel, la căpătâiul părintelui meu pînă în ultima clipă. Un prieten bun al lui Liviu Rebreanu a fost Camil Petrescu, pentru care găsea totdeauna timp, mai ales că acesta izbutise să-l afilieze pasiunii sale pentru fotbal, unde tata avea un specialist în imediata apropiere, pe sotul meu, Radu Vasilescu. Lista s-ar putea lungi, cuprinzînd multe alte nume.

In principiu, părintele meu nu se avea rău cu nimeni, ceea ce, totuși, nu l-a scutit de adversități, de atacurile unor invidioși și răuvoitori. Dar și pe aceștia îi ierta, cu tărânească omenie.

— Îi ajuta pe tinerii scriitori să se afirme?

— Da, foarte mult chiar, și multilateral. Tinerii scriitori fără situație îi reamintea perioada de suferință și neînțelegere din partea unor semeni, a începuturilor sale literare și gazetărești. Îi sprijinea procurindu-le ajutoare materiale sau locuri de muncă, fără să se sfiască, întru aceasta, să întreprindă intervenții pe care nu le-ar fi făcut pentru interesele sale.

Cînd îi se înmînau manuscrise, le cîtea cu toată atenția și, unde credea că era cazul, propunea modificări, uneori intervenea de-a dreptul. Lui Camil Petrescu îi revizuit, la cerere, textul piesei *Mioara*; episodul este cunoscut, din chiar dedicătia autorului, adresată mie, pe volumul piesei.

Pe Eugen Ionescu, care tocmai se căsătorea, îi sprijinit materialicește. Viitorul dramaturg de talie mondială era pe atunci un foarte tînăr poet și critic cu atitudine de frondă sistematică.

— Urmărea presa literară care scria despre opera sa?

— Avea permanent pe masa de lucru maldăre de ziar, pe care le răsfoia cu voluptate, în dorință de a fi cit mai informat în toate sectoarele vieții. Citea chiar și pe stradă, ca să cîștige timp.

Se supunea, în altă ordine de idei, principiului de a nu arunca nici o hîrtioară care, cîndva, ar fi putut fi de vreun folos. Arhiva părintelui meu s-a înfățișat, astfel, ca una din cele mai complete, iar cercetarea literară de astăzi profită de pe urma spiritului de ordine ce-l caracteriza pe Liviu Rebreanu.

— Cum reacționa în fața criticelor?

— Nu cred să simtă cineva vreo mulțumire cînd îi se contestă meritul activității sale. În această privință, părintele meu nu făcea excepție de la comportamentul general, cu precizarea că nu făcea prea mare caz de criticele aduse. Îi spunea măicuței, cu filozofie: — „Timpul va cerne”! Îi înțineau, însă, atacurile la persoană — atât de nedrepte și de persistente. De regulă, nu răspundea la asemenea atacuri, ale căror dedesubturi îi erau bine cunoscute.

— Dar în fața laudelor?

— Nu făcea parte din categoria oamenilor care adoră să fie tot timpul

CENTENAR LIVIU REBREANU

aclamați. Nu-i plăcea să i se spună în față vorbe mari, fie ele și justificate și, mai cu seamă, nu vorbea despre el. De fapt, punea mare pret pe bunul simț și era, de felul său, stăpînit de modestie, de acea modestie plină de demnitate care nu se pierde nici în fața laudelor celor mai umflate și nici în fața criticilor celor violente. Fiind structural cumpătat, prefera starea de echilibru.

— L-a copleșit vreodată gloria literară de care se bucura?

— Este o întrebare care mă silește să mă pun în postura dublă, de observator și de subiect, dar voi încerca să vă răspund. Gloria literară nu i-a venit lui Liviu Rebreanu pe nepusă masă, chiar dacă s-a înfruptat din ea încă de la apariția romanului ION.

Marea reputație artistică i-a răsplătit o muncă uriașă, de care creatorul era pe deplin conștient. Orice scriitor dorește și chiar țintește să-și vadă opera incununată de sufragiile unanime ale publicului, și în această privință părintele meu nu a constituit o excepție.

La capitolul națuințelor, pot să vă spun că dorința lui cea mai mare a fost aceea de a fi ales membru titular al Academiei Române. În anul 1940, cînd acest vis i s-a împlinit, ne mărturisea că satisfacția a venit tîrziu și o simte numai pe jumătate. Nici imprejurările generale nu erau încurajatoare.

Deci, rezumativ, gloria nu l-a copleșit — o aștepta!

— Cum apreciați în timp recepționarea operei sale, în țară și peste hotare? (Adică, de la apariția ei pînă în zilele noastre. Sigur, în linii generale).

— Timpul a statornicit și completat în mod fericit fama scriitorului Liviu Rebreanu, care, repet, devenise foarte cunoscut îndată după apariția romanului ION, deci în 1920. Astfel, chiar în perioada interbelică, însemnatatea operei sale, pe măsură ce era scrisă, era tot mai clar pusă în evidență, pe primul plan al prozei noastre. În ceea ce privește tirajele și reditările, anii noștri, și mai cu seamă ultimele două decenii au bătut toate recordurile. Tot în acest răstimp, s-au publicat o serie de exgeze fundamentale pentru adîncirea analitică a operei părintelui meu și s-a îmbogățit vitrina traducerilor în limbi străine.

Trebuie să vă spun că aceasta era o problemă care îl preocupa cu intensitate pe părintele meu. Dorea să fie tradus și cunoscut în străinătate, purta corespondență cu tălmăcitori și editori de pe alte meleaguri, era mulțumit cînd se afla în posesia unei traduceri bune. Cînd mă gîndesc că astăzi opera lui Liviu Rebreanu a fost tradusă pînă în China și Japonia și în S.U.A., încerc o emoție deosebită, cu atît mai mult cu cît imprejurările m-au pus într-un contact direct cu harnicii, dotații și învățății traducători: Zbang Zhipeng, care și-a trecut teza de doctorat la București, cu tema „Imaginea satului transilvănean în ION de Liviu Rebreanu“, sau, din Japonia Micico Yoda, care a tradus Răscoala, Sumiya Haruya, care a tălmăcit în limba niponă romanul ION.

— Unde se păstrează manuscrisele și biblioteca tatălui dvs.?

— Să răsfoiesc în hîrtiile mele, de astă dată. Prin urmare: la 27.XI.1947, măicuța mea și cu mine donam Bibliotecii Academiei 34 de caiete din opera lui Liviu Rebreanu. Aceluiași for i-am donat 2256 de volume din biblioteca părintelui meu; 2004 volume le-am donat Muzeului grăniceresc nașăudean, la 14 iulie 1948 — cărți, multe din ele cu dedicatii. Ceva mai înainte, la 27.XI.1947, mai donasem din biblioteca părintelui meu un număr de 400 de volume Casei Artiștilor Dramatici, Lirici și Instrumentiști.

De fapt, am înzestrat cu cărți, publicații, mobile, tablouri și obiecte care au aparținut lui Liviu Rebreanu, toate casele memoriale care-i poartă numele, la Maieru, Prislop, Tîrlișua, Valea-Mare.

Acea parte din manuscrise, cărți, tablouri, corespondență etc. care se află mai departe la mine este destinată integral unor foruri ca Muzeul

DIALOG LITERAR

(Urmare din pag. 2089)

Literaturii Române din București, Muzeul Colecțiilor de Artă, din București, Muzeul Teatrului Național din București, Muzeul de Istorie a Transilvaniei, de la Cluj-Napoca și.a.m.d. Nici o piesă istorică, legată de viața și creația părintelui meu, nu a fost risipită — cu toatele să sunt destinate îmbo-gătirii patrimoniului nostru muzeal, adică iubitorilor operei rebreniene din toate unghurile țării.

— În perioada postbelică, s-au înființat patru muzee „Liviu Rebreanu” (la Maieru, Prislop, Tîrlișua și Valea-Mare). În privința eternizării memoriei sale, ce planuri mai aveți?

— „Planul” meu este tocmai cuprins în dispozițiile testamentare pe care le-am luat, după consultarea prealabilă a respectivelor locașe de artă și cultură.

Un plan, care s-a văzut și el împlinit, satisfacă o veche și arzătoare dorință a mea, aceea a înființării unui premiu literar purtând numele părintelui meu.

Astfel, a luat ființă Fundația „Liviu Rebreanu”, în privința căreia este mai bine, poate, să vă citez textul anunțului apărut în „România literară” din 9 mai a.c.:

„A luat ființă Fundația «Liviu Rebreanu» — de pe lîngă Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România. Patrimoniul Fundației s-a constituit din donația fiicei scriitorului, Puia-Florica Rebreanu-Vasilescu.

Fundația «Liviu Rebreanu» va acorda un premiu literar anual unui tânăr prozator”.

Prima decernare va avea loc anul acesta, anul centenarului scriitor care mi-a fost părinte. Ideea acestei Fundații mi-a venit anume gîndindu-mă cu cătă rîvnă din inimă se grăbea Liviu Rebreanu să vină în sprijinul tinerilor scriitori. Cînd corespondența sa de părințele meu împreună vedea și ea lumina tiparului, se vor ști atunci mai multe în această privință. Înființînd o fundație care poartă numele părintelui meu, am sentimentul că am anticipat o ultimă dorință a sa, pe care destinul nu i-a mai îngăduit să o rostească.

București, 9 octombrie 1985

Urez din toata înime

Înterviu de urăstare ale dîceului Unirea

— care editarea strălucita publică

„Revista noastră”

Celeplin succes în activitatea lor școlară
și în viață.

Puia-Florica Rebreanu

Centeaur 1885-1985

27 noiembrie 1985

Ducuști

Un mare romancier

de Constantin CIOPRAGA

Scriitor mare — în viziunea lui Rebreamu — este „numai acela care izbutește să creeze complet o lume nouă“... Prin cel puțin trei romane — prin *Ion*, *Răscoala* și *Pădurea spînzuraților* —, Rebreamu, creator de personaje durabile, constituie într-o lume nouă, e scriitor mare, atât la nivelul literaturii naționale cât și în perspectivă universală. Mare este autorul *Răscoalei* atunci cînd pornește de la viață, ca observator al patimilor și frămintărilor din diverse medii, cînd imprimă personajelor în mișcare trăsături esențiale configurînd psihologie și destine. Contactele sadoveniene cu pămîntul, neîntrerupte, balansează între reacții arhaice, chtonice, mitice, și proiecția într-o eternitate cu scăpări de sublim. Pămîntul lui Rebreamu, cu urme de singe și adversități, împresurat de moarte și în *Ion*, și în *Răscoala*, sacralizat prin jertfă în *Pădurea spînzuraților*, e un tărîm aspru, generator de probleme : etice, naționale, sociale și individuale. Observator în aparență detasat — obiectiv, cum se spune —, la început romancierul vede oamenii, mediile, conflictele, printr-un binoclu oarecum neutru, dar el se încălzește progresiv și *participă*, de unde autenticitatea scenelor tari, dezlanțuirile de forțe, evoluția spre dramatic. Avem mărturisirea scriitorului — într-un interviu luat în 1935 de Profira Sadoveanu — că în timp ce lucra la *Pădurea spînzuraților* era torturat de insomnii. Se „zvîrcolea“, ca și protagonistul romanului. „Zile întregi mă urmărea sufletul lui și somnul îmi era întrerupt“... Realismul și luciditatea — sublinia Sadoveanu — emană la Rebreamu „dintr-o inițiată dreaptă și blindă ; de aceea, oricăt de impersonal ar părea artistul, simțim vibrind, în ceea ce trece de la el la noi, acel suflu de milă și de dorință de mai bine care constituie însușirea scriitorilor de rasă și, dacă voiti, datoria scriitorilor timpului nostru“... Romancier prin definiție, creatorul lui *Ion* evoluează spectaculos, cum s-a spus, de la o sută cincizeci de pagini în sus, personalitatea sa, ca scriitor, fiind una de spații largi. Romanele nu anulează cîteva dintre nuvele (*Catastrofa*, *Ițic*, *Strul*, *dezertor*, *Datoria*), dar ca structură fundamentală Rebreamu e romancier, aşa cum Slavici, cu toate că și romancier, rămîne mai degrabă nuvelist.

Dincolo de diferențe frapante, Sadoveanu, pe care-l consideră unul dintre „maestrîi săi români“, ii este mai consonant lui Rebreamu decît s-ar crede : tînăr, autorul lui *Ion* îl studia respectuos ; ambii au trecut, la vremea lor, prin Balzac și Zola („fresca superbă a lui Balzac“ ! — zice Rebreamu) ; exploratori ai psihologiei mulțimilor, amîndoi deplin, de asemenea, distanțarea de dramele acestora. De altfel, fragmente din *Lauda țără-*

CENTENAR LIVIU REBREANU

(Urmare din pag. 2091)

nului român (discurs de recepție la Academie, la 29 mai 1940) pot fi introduse, fără discordanțe, în discursul analog al lui Sadoveanu din 1923. De repetate ori, în confesiuni și interviuri, romancierul a considerat util să-și afirme, în numele unei „viziuni a întregului”, legăturile cu „cei mulți”. Viziune organică, emanând din dialogul perpetuu cu realitățile. „Toată concepția mea creatoare — preciza el în 1935, vorbind cu Dan Petrasincu — am avut-o formulată în minte încă înainte, de cind am venit din Ardeal. Omul nu trebuie să se îndepărteze de pămînt”... Întrebat, o dată dacă agreează romanele criticiilor — cu referiri la G. Ibrăileanu, Mihail Dragomirescu, E. Lovinescu și la *Cartea nunții* de G. Călinescu —, Rebreamu le consideră „cam cerebrale”, fără „palpitarea” vieții autentice. Nu rezultă de aici că el, cel mai important romancier român contemporan, e refractar dezbatelor de idei; fapt de reținut, notele sale de lectură — din tinerețe, dar și ulterior — demonstrează o neistovită sete de cunoaștere. În 1908, tînărul de douăzeci și trei de ani se oprea la Shakespeare și Spinoza, la Schiller, Hugo și Sienkiewicz, la Heine și Schopenhauer, la Tolstoi și Gorki, la D'Annunzio, la nordicii Ibsen și Hamsum, ca și la Byron, Vigny și Renan, la modeștii Octave Feuillet și Henry Murger, la diversi scriitori maghiari. Ordonaț, atent, lectorul Rebreamu extrage pasaje caracteristice, în versiuni străine (germană, franceză, maghiară) sau în română. De menționat, în cadrul lecturilor românești din același an, interesul pentru Creangă, Sadoveanu, Brătescu-Voinești, Goga, și în același timp informațiile relative la simbolism, ca și cele despre orientările moderne în teatru.

Izbitor, iarăși, la judele care în 1908 debutase cu o schiță în *Luceafărul*, este zelul cu care, pe marginea feluritelor note, e tentat să formuleze el însuși opinii personale. În practica românească de mai tîrziu, deși admirator al moraliștilor, la maturitate el nu va da, totuși, întrebuițare amplă formulărilor de tip aforistic. Din lecturile critice, îl interesează ideile despre realism și obiectivitate, despre tendințele artei contemporane, dezbatările despre roman și în special cele despre stil. În privința romanului, în care „realitatea singură trebuie să vorbească”, e de acord cu propoziția lui Taine că „stilul nevăzut este perfecțiunea stilului”. Faguet, Brunetière, Ibrăileanu îi furnizează puncte de reper. Cu acesta din urmă, debutantul își găsise cele mai multe afinități, încît în unele confesiuni viitoare — parțial reunite în volumul *Amalgam* — transpar convingeri care erau și ale criticului de la Iași. Nici în alte domenii, nici în literatură, creația „nu face salturi”, gîndeau prozatorul într-o confesiune din 1926. Căci, „verigă între trecut și viitor”, creația demnă de acest nume „își împlîntă adînc rădăcinile în pămînt, ca să poată urca mai sus, spre cer. Se uită cu evlavie înapoi, spre a putea privi

(Continuare în pag. 2093)

Sărbătorirea lui Liviu Rebreanu la Focșani

Organizat de „Revista noastră”, în cadrul **Salonului literar „Dragosloveni”**, ediția 1985, – manifestare anuală patronată de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Vrancea și de Uniunea Scriitorilor din R.S.R. – simpozionul dedicat autorului „Pădurii spînzurațiilor” s-a desfășurat, în ziua de 16 noiembrie 1985, la Liceul „Unirea”, în prezența a peste 600 de iubitori ai operei marelui romancier. Despre viața și creația sa au vorbit : **Puia-Florica Rebreanu**, fiica scriitorului, criticii și istoricilor literari **Constantin Ciopraga** și **Alexandru Piru**, precum și cercetătorul **Aurel Ciulei**.

Lucrările simpozionului au fost conduse de scriitorul **George Macovescu**.

În semn de omagiu, poeții **Gheorghe Istrate**, **Ion Roșu**, **Marcel Mureșanu**, **Dumitru Pricop** și **Florin Muscalu** au susținut un recital liric.

Un mare romancier

(Urmăre din pag. 2052)

mai sigur înainte... Lecturile unui scriitor reflectă, în fond, relațiile lui cu experiențele altora ; divulgăte în articole, în conferințe și con vorbiri, opțiunile rebreniene traduc, în cele din urmă, o constantă înclinare spre ceea ce el numește *filozofie socială*. G. Călinescu, se știe, invoca în epocă lecția balzaciană, de la care se aștepta o familiarizare temeinică a scriitorilor noștri cu exigentele romanului realist. Rebreanu nu repudiază romanul de dată recentă, „atât de hibrid ca formă“, dar preferă să înainteze pe „temelii solide“, verificate. Ostil inovațiilor de suprafață, omul disciplinei de atelier pune în practica de fiecare zi „seriozitatea“ transilvăneană. Nu numai în literatură ! În același spirit, o statornică *nostalgie a eticului*, vizibilă în întreaga sa operă, punctează exemplar conduită creatorului, devenit — dacă nu un pedagog — un model de probitate. Descoperind romanul, acționând pentru afirmarea lui și dându-i prestigiul, ilustrul scriitor — acum centenar — s-a descoperit concomitent pe sine.

CENTENAR LIVIU REBREANU

Liviu Rebreanu în lume

de Alexandru PIRU

Cel mai mare romancier român (am vrut să evităm clișeul „unul din cel mai mari”), Liviu Rebreanu, este, în chip firesc, și cel mai cunoscut și mai citit autor peste hotare, tradus cu principalele sale romane în toate limbile de mare circulație din lume încă din timpul vieții.

Pădurea spiniștilor (înfiul roman tradus) se citește astăzi în 18 limbi. Au luat cunoștință de el înfiili cehii în traducerea Mariei Kojecka-Karaskova, apărută la Praga în 1928 (*Les obésenych*). Un an mai târziu, aparea în engleză, concomitent la Londra și New-York, în versiunea lui A.V. Wise (*The forest of the hanged*). Enzo Loretta publică în același an, 1930, traducerea sa în italiană, prefățată de Luigi Tonelli la Perugia — Venezia, reeditată în 1964 (*La foresta degli impiccati*). Prima versiune franceză e semnată de B. Madeleine — Léon Thévenin, prefățată de André Bellesort și a apărut la Paris în 1932. A doua, cu același titlu (*La forêt des pendus*), aparține românului C. Borănescu și a fost imprimată la București (Edition Baudelaire, Livre Club des Champs-Elysées), în 1966. Există și două traduceri în limba germană (*Der Wald der Gehenkten*), una apărută la Cernăuti, în 1932, și datorată lui Erast Carabăt, alta publicată la Berlin în 1966 și datorată lui Valentin Lupescu (amândoi traducătorii sunt români). Urmează traducerea olandeză (*Het woud gehangen*) a lui Jules Verbeek (Rotterdam, 1932) și cea poloneză (*Las wisielców*) a lui Stanislaw Lukasik (Cracovia, 1934). În maghiară, există două traduceri, una a lui Somogi Imre, din 1938, și alta (*Akaztottak erdeje*) a lui Bőzödi György, apărută la Tg. Mureș, în 1957, și reeditată la București, în 1962 și 1970. Traducerea în limba turcă (*Asılmışlar Ormanı*) o dă Ziya Yamaç (Istanbul, 1942) cea suedeza (*De hängdas skog*) Ingeborg Essén după versiunea franceză (Stockholm 1944). Si spaniolii, María Teresa Quiroga Pla și Luis Landinez, se servesc tot

de versiunea franceză (*El bosque de los ahorcados*), Madrid, 1944, reluată de aceeași María Teresa, acum Leon, și Rafael Alberti, la Buenos Aires, în 1967. Versiunea portugheză (*A Floresta dos enforcados*), direct din românește, de Celestina Gomes și Victor Buescu, apărută la Lisabona, în 1945, s-a reeditat în 1965. I-a urmat traducerea în limba finlandeză (*Hirteityjen metsä*), de Lauri Ikonen (Helsinki, 1946). În rusă (*Les povesenyyh*), romanul a fost tradus de două ori, înfiți la București, în 1958, de Olga Cruseyan, și a doua oară, la Chișinău, de V. Sigoniej, în 1960. Versiunea greacă (*To dasos ton kremasmenon*) a lui M. Dimitriadi-Papaioannu a apărut, la Atene, în 1961 (este singura traducere grecească din Rebreanu). I-a urmat versiunea bulgară (*Gorata na obesenete*) a Gerganei Stratieva (Sofia, 1962), cea slovacă (*Les obesencov*) a lui Peter Doval (Bratislava, 1965) și cea arabă (*Ghabat Al Mawta*) a lui Fauzi Shahin (Cairo, 1967). În total, sunt 24 de traduceri din **Pădurea spiniștilor**.

Si Ion a fost tradus înfiia oară tot de cehi prin aceeași Maria Kojecka (Praha, 1929). A. Silvestri — Giorgi dă prima traducere în limba italiană cu o prefăță de Ramiro Ortiz (Lanciano, 1930). Giovanni Setra a doua cu titlul *La voce della terra* (Milano, 1965). În limba polonă traducătorul lui Ion e același Stanislaw Lukasik (2 volume, Cracovia, 1932). Traducătorii germani schimbă titlul, Konrad Richter în *Die Erde dis trunken macht* (Viena, 1941), Paul Schuster în *Mitgift* (Berlin — Bukarest, 1969). Versiunea slovacă din Ion a Zarei Dovalova în două volume e din 1943. Din același an datează traducerea în sîrbocroată a lui Ivan Eslih intitulată *Pledozi zemlje* și apărută la Zagreb. Altă traducere sîrbocroată dă Ancelka Tomic în 1955 (Bukarest — Drzavnost). Versiunea olandeză a lui Jef de Leau repetă titlul german, *Die aarde didronken maakt* (Haga, 1944). O traducere excepțională dă în lim-

CENTENAR LIVIU REBREANU

ba franceză (*Ion, le Roumain*) Pierre Mesnard (Paris, 1946). Bulgarii au două traduceri, una de I. Miteva (Sofia, 1947) și alta de Gergana Stratieva (Sofia, 1967). O bună traducere în limba spaniolă a publicat la Barcelona în 1950 Virginia Cotruș. În limba maghiară a făcut două ediții (1960, 1967) versiunea lui Olah Tibor. În englezeste a fost publicată mai întii o versiune anonimă în două volume în 1962, la București, apoi una a lui Richard Hillard la Londra în 1965 (intrată în Unesco Collection) și alta a lui Ralph M. Aderman la New-York în 1967. Iranienii cunosc *Ion* de Rebreamu în traducerea lui Mosben Djavidan și Mahmud Fahr Dai, I, *Ava-i zemin*, II, *Ava-i esg* (Teheran, 1964—1965). În limba rusă *Ion* a fost tradus de S. Kulmanova la Moscova în 1966, în limba arabă (A. Juan) de Adil Muhammad Ali și Louis Buqtor (2 volume, Cairo, 1968), în limba turcă de Hilmi Omeroglu (Istanbul, 1970), în limba estonă de N. Alver și T. Tali (Tallin, 1970), în uzbekă la Taškent în 1970. Există aşadar 31 de traduceri din *Ion* în 18 limbi.

Ciuleandra e tradus în cinci limbi: în franceză (*Ciuleandra, La danse de l'amour et de la mort*), de B. Madeleine și Maria Bousquet (Paris, 1929), în italiană de Venere Isopescu (Perugia — Venezia, 1930), în spaniolă (*Ciuleandra. La danza del amor y de la muerte*), Barcelona, 1944, în portugheză (*A dança do amor e da morte*) de Lobo Vilela (Lisabona, 1944) și în sîrbocroată de Vl. Maximovici și de Aurel Gavrilov (Belgrad, 1964).

Traducerile din *Răscoala* încep cu versiunea germană (*Der Aufstand*) de M. Oettli-Bossel (Viena, 1942) și continuă cu cea de Thea Constandinides (Berlin-Bukarest, 1962). O traducere engleză (*The uprising*) au dat P. Grandjean și S. Hartauer la Londra în 1943 (intrată în 1964 în Unesco Collection, ediție paralelă la Carbondale. Southern Illinois University Press, 1964). Zaxa Dovalova dă versiunea slovacă (*Povstanie*) în două volume în 1944. Acestea și versiunea olandeză a lui Jef de Leau (*De Opstand*, Haga, 1944) au apărut în timpul vietii autorului. După moartea sa apar: versiunea maghiară a lui Gáldi László, Lázadás, Budapest, 1945), reeditată la București în 1955 și 1964;

versiunea franceză a lui Valentin Lipatti (*La révolte*, Bucarest, 1957) și a lui Alain Guillermou (*L'Insurrection*, Paris, 1960); versiunea bulgară (*Văstanieto*, Sofia, 1957) a lui Iordan Stratiev și Gergana Stratieva; versiunea sîrbocroată (*Buna*, Sarajevo, 1958) a lui Stevan Milovic; versiunea polonă (*Bunt*, Varșovia, 1959) a lui Rajmund Florans; versiunea chineză (*Chi I*, Beijing, 1959) după cea franceză a lui Lipatti de Li Xing; *Kho'i nghia* (Hanoi, 1963), versiunea vietnameză a lui Nguyen Van Nhan; versiunea italiană (*La rivolta*, Lanciano, 1964), a Anei Colombo, versiunea arabă (*Al-Tnawoh*, Cairo, 1966) a lui Ibrahim Zakky; versiunea japoneză (*Ikki*, Tokio, 1967, a d-nei Michiko Yoda; versiunea portugheză (*A revolta*, São Paulo, 1969) a lui Nicolae Philipovici; versiunea rusă (*Vosstanie*, Moscova, 1970) a lui A. Sadecki; versiunea turcă (*Umut toprakları*, editura Güven, 1973) a lui Olu-Findikli; versiunea cehă (*Vybuch hnevnu*, 1985).

Dintre celelalte romane ale lui Liviu Rebreamu s-au mai tradus: *Amîndoi* (*Alle Beide*, Viena, 1944) de Hermine Pilder Kleinl; în slovacă *Crăișorul Horia* (*Kralovic Horia*, 1945) de Z. Dovalova; *Adam și Eva* (*Bad Worishofen*, 1952) de G. Spaltmann; *Jar* (*Kor*, Güven, 1972) de Hilmi Omeroglu.

Răscoala a fost tradusă de 22 de ori în 18 limbi. Rezultă că cele mai multe traduceri (31) sunt din *Ion*, că *Ion*, *Pădurea spînzurațiilor* și *Răscoala* au fost traduse în mod egal în cîte 18 limbi.

Liviu Rebreamu s-a născut în același an cu doi laureați ai premiului Nobel: Sinclair Lewis și François Mauriac. Primul dintre aceștia a luat premiul Nobel în 1930, la 45 de ani, cînd Rebreamu publicase *Ion* și *Pădurea spînzurațiilor* care însă încep să fie traduse în limbi de mare circulație abia de la această dată. Mauriac a trebuit să aștepte premiul Nobel pînă la 67 de ani. În anii războiului, din 1940 pînă în 1943, premiul Nobel nu s-a acordat, iar în 1944 Rebreamu a murit. Premiul Nobel i-a revenit în 1944 danezului Johannes Jensen, mai mare cu 12 ani ca Rebreamu și care i-a supraviețuit 6 ani, murind la 77 de ani.

CENTENAR LIVIU REBREANU

Conținut și expresie la Reboreanu

de Gheorghe BULGĂR

Cunoscută preocupare a lui Reboreanu pentru precizia și claritatea paginilor sale literare s-a însoțit adesea cu o stilizare discretă, de mare sobrietate a textelor, — doavă variantele bogate, cuprinse în marea ediție critică, realizată sub conducerea lui N. Gheran. Cind prozatorul punea sub lupa „pulsăția vieții”, ca să-o descrie în detaliu grăitoare, vibrația afectivă n-a lipsit expresiei sale, pentru că realitatea însăși o cerea, iar grija cea mai mare a lui Reboreanu a fost totdeauna de a-și adapta cît mai exact limbajul la cerințele adevărului vieții, în manifestările ei obiective, generale, de mediu specific, sau în cele lăuntrice, adânci, subtile, ambigue ale eroilor.

După ce au apărut cele două romane fundamentale, Ion și Pădurea spînzuraților (1920 și 1922), prozatorul, consacrat prin ele, a scris cîteva pagini despre convingerile sale estetice, intitulate Cred (1924), din care citez: „Prefer să fie expresia bolovănoasă și să spun într-adevăr ce vreau, decât să fiu slefuit și neprecis... De altfel, cred că e mult mai ușor a scrie «frumos» decât a exprima exact... Expressia exactă îți cere mai multă zbuluciumare: «Cuvîntul ce exprimă adevărul». Numai prin ea poți urmări de aproape sinuozitățile sufletului, care explică viața. („Amalgam”, p. 12). Repetarea cuvîntului exact nu e desigur întîmplătoare aici.

La nivelul epocii sale literare, deci prin limbajul nostru cult, contemporan, Reboreanu a așezat în sintezele lui epice de mare adâncime și de semnificativă imagine a vieții reale o lume autentică, unică, deci fără egal în literatura noastră, tocmai prin „pulsăția vieții”, fără a recurge insistenț la specificul lingvistic al mediului descris. Deși e vorba de medii sociale diferite, mai ales țărănești, eroii lui nu folosesc decât puține regionalisme sau construcții regionale, orale, familiare. Stilul său în ansamblu, deci limbajul operei, a primit severe observații critice din partea lui Arghezi, considerindu-l mai mult decât cenușiu, șters, cum spunea și Vianu în Arta prozatorilor români (1941).

Adevărul e că Reboreanu nu a fost insensibil la puterile cuvîntului așezat în contexte afective, pentru a sugera realități morale, reacții sufletești ale eroilor, — dar n-a căutat deloc să acumuleze figuri de stil pentru a îngroșa retoric relieful unei imagini sobre despre un detaliu de viață sau despre un gest grăitor. Mai ales epitetur, comparația și personificarea sunt mijloacele stilistice la care recurge pentru a spori, prin conotații, comunicarea ori descripția: „Cerul era senin-sticla. Cîteva stele mari clipeau aprig, luptând cu înțunericul care năvălea zadarnic să le stingă, căci mereu se aprindeau mai multe, ca niște scîntei împrăștiate de un vînt năpraznic”. (Ion, 1920). Sau acest fragment care, pe un spațiu redus, atestă totuși „tonalitatea neagră-verde și urletul mării” (Călinescu): „Mulțimea frămintată, ca o baltă răscolută de o furtună năpraznică, se înndoia, cind încoace, cind încolo, căutând parcă să-și descarce mai repede furia ce o sugruma. Urletele pe toate glasurile, înjurăturile fimbălate se încrucisau într-un vuiet prelung care înăbușea strigătele desperate ale celor cîteva slujitoare de la curte... În izbucnirea de furie, descatușată într-o singură clipire, ca un trăznet cloacă mult între nouă și căzut fără obișnuitele tunete și fulgere pregătitore, țaranii se năpustiră și asupra argătilor”. (Răscoala, 1932).

De la idee la cuvînt, de la faptul complex al realității la expresia adecvată a substanței lui, Reboreanu parcurge lungi momente de efort, cu o continuă căutare a termenului propriu, capabil să contureze veridic și precis adevărul vieții. O spune el în multe comentarii și interviuri, în memorabilele lui Mărturisiri de la Facultatea noastră de litere în 1932, cind profesorul Caracostea invitase pe mulți scriitori să vorbească despre propria lor operă și despre specificul muncii lor creaționale (Goga, Brătescu-Voinești, Galaction au răspuns acelei invitații); a mai spus-o romancierul în interviuri și articole, adunate acum în ediția critică citată, — și găsim multe detalii inedite în recent tipăritul Jurnal (vol. I-II).

Dar munca lui Reboreanu asupra textului apare instructivă în vastul material al variantelor prezentate în ediția citată, variante care atestă nu

CENTENAR LIVIU REBREANU

Valea-Mare. Biroul scriitorului.

numai grija de exactitate ci și de nuante stilistice, de precizie desigur, dar și de sugestie afectivă prin alegerea epitetului, a comparațiilor, prin creația personificării, apropiată uneori de metaforă. Am ilustrat prima dată acest aspect grăitor al scrisului clasicului romancier în capitolul consacrat lui în volumul *Momente din evoluția limbii române literare* (1973, în colaborare cu G. Tepelea). Dintre sute de exemple care ilustrează stilizarea textului, iată două numai: „Mama lui George, care vorbi mult în glasul-i plângător” devine: „mama lui George, o bătrină cu ochi veseli și cu glas plângător, care vorbi mult. (O. IV, p. 765); întrebarea „cum de-și mai poate ține viață?” devine mai simplă: „se trăște prin viață” (ib. p. 744). De la o ediție la alta, Rebreamu îndrepta îci-colo textul pentru a atinge un nivel cit mai înalt al preciziei și expresivității. Aceste valori ale stilului nu i-au fost deloc indiferente, căci raportul dintre conținut și expresie s-a impus cu stringență scrisului său, ideea, ca **primum movens**, ca sursă a formulării concrete a unui conținut intern chema imperios „cuvîntul ce exprimă adevărul”.

Să ne amintim de finalul lui Ion pentru a avea o imagine grăitoare a implicării afective a prozatorului, marcată prin unele elemente de limbaj sugestiv, capabile să dea mesajului „relief, culoare și însuflare”, cum spunea Arghezi; deci, imaginea finală a celebrului roman Ion, cu mediul rural în aparență atât de simplu, în realitate zguduit de drame: „Satul a rămas înapoi același, parcă nimic nu s-ar fi schimbat. Cîțiva oameni s-au stins, alții le-au luat locul. Peste zvîrcolirile vieții, vremea vine nepăsătoare, ștergînd toate urmele. Suferințele, patimile, năzuințele, mari sau mici, se pierd într-o taină dureros de necuprinsă, ca niște tremurări plăpînde într-un uragan urias. Herdelele tac toti trei. Numai gîndurile lor, aștate de speranță împodobitoare a tuturor sulțetelor, aleargă neîncetat înainte. Copitele cailor bocănesc aspru și drumul bătătorit și roșile trăsurii urule mereu, monoton-monoton ca însuși mersul vremii. Drumul trece prin Jidovita, peste podul de lemn, acoperit, de peste Someș, și pe urmă se pierde în șoseaua cea mare fără început...”.

Așezînd puntea de aur a comunicării limpezi, dense, exacte și afective, acolo unde trebuie, Rebreamu a ilustrat și prin limbaj adevărul acestui aforism al lui Călinescu: „A scrie pentru cei mulți înseamnă a scrie pentru multă vreme”. Rebreamu a scris pentru eternitate.

INEDIT

GHEORGHE CRISTESCU :

„Cum l-am cunoscut pe Liviu Reboreanu...“

Colecționarul de cărți rare, Ion ROGOJANU, ne-a pus la dispoziție, cu ocazia sărbătoririi împlinirii unui veac de la nașterea lui Reboreanu, o scrisoare inedită a lui Gheorghe Cristescu (fost secretar al Partidului Socialist din România și cel dintîi secretar general al P.C.R., ales la Congresul al II-lea), expediată la 8 august 1969, din Călimănești, lui Tălăbescu din București.

Gh. Cristescu se referă la unele momente dramatice, prin care a trecut autorul lui ION, în timpul primului război mondial, când, urmărit de autoritățile austro-ungare, a fost silit să fugă din zona ocupată de germani, în Moldova.

Intrucât textul scrisorii este foarte lung, vom reproduce următoarele fragmente considerate de noi mai semnificative:

„(...) Intr-o seară, pe la 8—9 a sunat soneria de la casă. M-am dus să văd cine e, nu cunoșteam persoana. Mă întreabă dacă D-l Cristescu e acasă, i-am răspuns că eu sunt. Mi se adresa — cu rugămintea să-l primesc (...) să-i dau ajutor în necazul lui. L-am primit în biroul meu și el începe a-mi vorbi spunindu-mi că e român transilvăean și soldat în armata ungă. A dezertat că nu a vrut să lupte contra patriei române. Si este căutat de autoritățile militare ungare și dacă îl prind îl împușcă.

— Ajută-mă.

— (...) suntem ocupați de inamic (...) și nu am nici o calitate oficială, eu sunt socialist. Noi din teritoriul ocupat suntem prizonierii inamicului ce a ocupat jumătate din țara noastră și cum pot eu să te salvez? Apoi eu sunt în pericol în fața ocupantului și cine te-a îndrumat la mine, de a te salva, că eu nu am meseria de contrabandist, eu sunt plăpumar.

El, Liviu Reboreanu, îmi spune că cine l-a trimis la mine i-a spus că numai eu îl pot salva.

M-am temut să nu fie un agent al ocupantului, ca sub masca omului în primejdie, să afle dacă eu, Cristescu, nu fac acte de spionaj contra ocupantului. Ca să-mi risipească orice suspiciune îmi declară că l-a trimis pictorul Steriadi*, cu care eram prieten. După discuții temătoare, i-am zis lui Liviu să-mi spună el cum înțelege că s-ar putea salva. Si îmi declară că numai pe la Focșani. Eu îi obiectez că acolo e zonă periculoasă, acolo e graniță, la Focșani, e armată germană (...) și dincolo e armata română.

După ezitări din partea mea, îi răspund că eu voi chema un tovarăș al meu de la Focșani (...) el mi-ar da un sfat, o îndrumare.

Ii spun lui Liviu să vie peste 10 zile la mine. Rămînind singur, încep să mă frămînt cu gîndul cum pot să-l ajut. Am luat o hotărîre riscantă. Am chemat de la Focșani pe secreta-

CENTENAR LIVIU REBREANU

rul Partidului Socialist, Panait Popescu, meseriaș cizmar și om de incredere (...)

Tovarășul Panait Popescu, chemat de mine, a venit (...) "In timpul discuției, Gh. Cristescu l-a întrebat dacă poate să treacă o marfă de care e nevoie în Moldova.

"Tovarășul meu Panait mi-a răspuns că el va cerceta și după 10—12 zile va veni să-mi dea un răspuns.

A venit, mi-a spus că se poate face, dar cu mare greutate. Eu i-am atras atenția să fie prudenți să nu cădem. Panait mi-a declarat apoi că e sigur, că cine ne dă puțință a trece marfa e un soldat socialist.

La această declarație că e sigur i-am declarat că marfa e un om și plătește bine. El e dezertor din armata ungării, e soldat român din Transilvania și n-a vrut să meargă contra nașiei lui. La auzul că marfa e om, a apărut o greutate mare. Mi-a spus tot. Panait că se duce înapoi să vorbească cu contrabandistii, dacă se poate trece un om. După cîteva zile s-a întors cu răspunsul că îl poate trece, dar pretinde bani înainte. I-am răspuns că da. Liviu (...) a sosit. L-am pus în contact cu omul contrabandistului. După discuții s-a stabilit ca în noaptea viitoare să plece. Au dormit la mine (...). Au plecat și-au ajuns cu bine la Focșani. Au mers unul înainte și celălalt la distanță, în urmă. Ajunși, deci, la Focșani, au luat legătura cu contrabandistul (...) Din acea seară, Liviu a fost obligat să locuiască la contrabandist, ascuns, pînă va veni o noapte să le fie de folos, adică o noapte intunecată cu ploale, furtună, trăsnete, au așteptat 13 nopți. Pe o aşa noapte, au părăsit ascunzătoarea, plecind către punctul de trecere în teritoriul Hber. De la o anumită distanță către locul pe unde era trecerea s-au lăsat jos și de-a bușeala au mers la sîrma ce despărțea teritoriul ocupat de germani, de cel liber. Acolo, o santinelă germană, cu care erau în legătură, a tăiat sîrma cu o foarfecă specială, cit poate trece omul.

In acea vreme nu se cunoșteau, după spusa lor, electrificarea sîrmei și nici soneria de alarmă.

L-au trecut pe Liviu pe pămîntul libertății. După cîțiva pași de mers, a fost învățat Liviu să strige sântinela. A fost arestat și dus unde cere o atare arestare.

Astfel a scăpat Liviu cu viață ca să nu cadă în mâna ungurilor (...).

Un amănunt (pe) care nu l-am cunoscut și care te minunează, contrabandistul era frate cu prietenul meu socialist, Panait Popescu, care ne-a ajutat să-l trecem pe Liviu în teritoriul liber (...).

După înfringerea germanilor, au venit în București familia regală cu guvernul și toate autoritățile ca și refugiații și Liviu. După un timp, a devenit scriitor și dădea autografe la Librăria Hachette din str. Lipscani. Directorul librăriei era un profesor la școală din calea Dudești, Mircea-Vodă, de convingeri sociale mai înainte, îmi scăpă numele. Deci întîlnirea mea a fost dramatică, Liviu cu lacrimi în ochi a spus cu gura mare: —

"Asta m-a scăpat că sunt în viață, cu tovarășul lui, Panait".

Necazurile îndurate de Liviu Rebreanu, în timpul primului război mondial, fac obiectul nuvelei „Calvarul".

P. DIMA

CENTENAR LIVIU REBREANU

Liviu Rebreanu, promotor al romanului realist modern

de Aurel CIULEI

Până la apariția lui Rebreanu, literatura română produsese cîteva opere remarcabile, datorate mai întii marilor clasici, dar și unor scriitori care se afirmaseră cu vigoare în perioada începutului de secol. Duiu Zamfirescu încercase cu ciclul *Comăneștenilor* cuprinderea realității autohtone într-un roman de tip tolstoian. Dar tentativa nu izbutise decît parțial. Ioan Slavici cu romanul *Mara* (1906) și Ion Agârbiceanu cu *Arhanghelii* (1914) lărgesc cîmpul de observație socială, parcurgind o etapă vrednică de luat în considerație în dezvoltarea realismului artistic. Odată cu apariția lui *Ion* (1920) se iese cu adevărat prima scriere epică de mare ampolare și semnificație în literatură noastră. Într-o construcție bogată, în care aleargă, se încrucisează, se despart și se unesc din nou firele mai multor naratiuni, cu cîteva zeci de personaje, Rebreanu zugrăvește o întreagă societate, într-unul din momentele conflictelor ei cele mai acute, și evocă instințele fundamentale ce explicau perseverența ei în circumstanțe neprielnice. De fapt ceea ce se remarcă în *Ion* este curajul de a dezvăluui, fără nici un fel de iluzii și prejudecăți, jocul motivelor sufletești, datorate în bună parte viziunii științifice a scriitorului asupra vieții, dar și influențelor realismului și naturalismului european. Extinzind și adîncind observația realistă, Rebreanu înfățișează un univers rural profund diferențiat.

În roman trăiesc cu intensitate variate medii sociale, o întreagă lume, cu zbuciumul și preocupările ei. Prin arta cu care autorul urmărește indeletnicirile și obiceiurile oamenilor, fără a sublinia doar pitorescul lor, opera se constituie ca o veritabilă monografie a satului ardelean.

Momente existențiale ca nașterea și moartea, apoi nunta, botezul, hora, slujba dumînicală etc., sint zugrăvite în culori verosimile, cu mare talent și grijă de a da fiecărui amănunt semnificația lui reală. Cum s-a observat,

există în *Ion* un fel de contrapunctă simfonică urmărită cu rară artă de scriitor, în desfășurarea vieții eroilor. După noile formule ale romanului, corespondențele neașteptate ca și contrastele conduc la ideea multiplicății vieții și totodată a cadrelor ei omeniști comune. Explicînd geneza lui *Ion*, Rebreanu preciza: „Înseși acțiunile principale la sfîrșit trebuiau să se unească, să se rotunjească, să ofere imaginea unei lumi unde începutul se confundă cu sfîrșitul”. Ideea e profundă și pleacă de la intenția întăririi impresiei de obișnuit, de desfășurare cotidiană a vieții cu dramele ei curente. Un amănunt demn de reținut este faptul că romanul începe și se încheie cu descrierea drumului care apucă din șoseaua mare și înconjoără satul, pentru a se întoarce iar de unde a plecat. În fond, procedeul adoptat de scriitor nu urmărește decît intrarea și apoi ieșirea din lumea ficțiunii și reintrarea cititorului în lumea lui reală. O spune chiar autorul: „...Lumea romanului rămîne astfel în sufletul cititorului ca o amintire vie, care apoi se amestecă cu propriile-amintiri din viața-i proprie”. (Amalgam).

Dacă în *Ion* acumularea amănuințului cotidian e ridicată la o poezie gravă a fluxului vieții, în *Pădurea spînzuraților* (1922), cel de al doilea mare roman, atenția acordată determinărilor obscure, îi dezvăluie romanului românesc cîmpul inconștientului. Sondajul psihologic trece din zonele imediat perceptibile și pătrunde în straturile abisale ale sufletului. În acest sens, Rebreanu se dovedește a fi unul deschizător de drum.

Cunoaștem că la baza romanului se află o realitate tragică. Fratele scriitorului, Emil, fusese spînzurat pe frontul de la Ghilmeș, fiind acuzat că ar fi încercat să treacă în liniile românești. Și aici realismul scriitorului e concluziv. Dar, arta nu trebuie să fotografieze realitatea. „Realitatea, precizează Rebreanu, a fost pentru mine, numai un pretext pentru a-mi pu-

CENTENAR LIVIU REBREANU

tea crea o altă lume, nouă, cu legile ei, cu intimplările ei...". **Pădurea spinzuraților** este analiza unui caz de conștiință. Rebreamu se dovedește un neînțrecut analist al stărilor de subconștiință, al învălmășelilor de gânduri, al obsesiilor tiranice. Construcția romanului este realizată în întregime pe schema unei obsesiuni, dirijând destinul eroului din adâncul subconștiinței. Totul se petrece ca într-un vis îngrozitor, tulbere, fără vorbe mari, fără nici un fel de eroism, fără proteste, imaginile sunt intunecate. Moartea prin spinzurătoare a lui Apostol Bologa, eroul romanului, vine mai curind ca o izbăvire, ca o eliberare. De observat faptul că procedeul compozitional folosit în *Ion* se reia și în **Pădurea spinzuraților**. Romanul începe și se sfirșește sub aceeași cheie epică, halucinantă: la început imaginea sumbră a spinzurătorii — execuția prizonierului ceh Svoboda (la care Bologa asistă). — la sfîrșit aceeași imagine, de astă dată condamnatul e chiar Apostol Bologa.

Instinctul creator l-a ferit pe scriitor, în mod egal, și de pleoarea politică și de nuanța melodramatică, oricât de neînsemnată, omeneșul înfiind cu mare putere. Cum observă G. Călinescu „niciodată cuvintele patrie, nație română și alte clișee politice nu vin în gura lui Bologa". Drama eroului **Pădurii spinzuraților** este cea mai eloventă argumentare a grozăvilor războiului și a apartenenței de singe la o comunitate națională.

Privită ca o continuare a lui *Ion*, al treilea mare roman al lui Rebreamu, **Răscoala** (1932) oferă imaginea zguduitoare a marii tragedii din neutatul an 1907. În toate momentele ei principale: pregătirea, izbucnirea și inecarea răscoalei în singe, scriitorul îzbutește să reconstituie cu o uimitoare forță elementele dramei sociale, dovedind un simț al fatalității istorice încă neegalat. Cartea aduce în prim-plan o prezentare sobră, dar halucinantă prin detaliu, a condițiilor subumane de viață și a crincenei exploatarii la care era supusă țărăniminea. Arătând cum cresc nemulțumirea și minia celor impilați, Rebreamu ne face să înțelegem ce rezervă imensă de revoltă se acumulează în conștiința țărănimii. Romanul sugerează cu o teribilă obiectivitate edificatoare proce-

sul complicat prin care suferințele individuale se impletește, se leagă, alcătuind o singură durere comună și vointe ce se strâng laolaltă, învolburindu-se, fierbind și izbucnind vulcanic ca într-o adevărată explozie naturală.

Ca și în romanele precedente, **Răscoala** e un model de creație epică, solid construită, cu episoade riguroasă înălțuite de o intrigă perfect închegată. Preocupat să reconstituie cu precizie mai ales acțiunile și situațiile, stilul lui Rebreamu are o mare forță de obiectivare și o deosebită sobrietate. Intervenția scriitorului este aproape nesimțită. De fapt ceea ce aduce Rebreamu nou în romanul românesc este această extraordinară forță de obiectivare a vietii. Spațiul nume îngăduie să exemplificăm cu analiză pe text, dar cine citește *Ion* și **Răscoala** descoperă această particularitate a romancierului. O altă caracteristică a romanului **Răscoala** este vizuirea stărilor de multime și a omului ca element al grupului social. Senzația puternică de simultaneitate a fenomenului răscoalei este realizată cu o tehnică neînțrecută pînă azi de nici un alt scriitor român.

Dacă în **Pădurea spinzuraților** vizuirea asupra omului este tributară psihologiei moderne, cu tot ce aduce ea nou în cunoașterea stărilor inconștiinței, **Răscoala** este redevabilă conceptului sociologic al mulțimilor omenești. Profund cunoșător al sufletului omenești, Rebreamu rămîne prin cele două capodopere ale sale (*Ion* și **Răscoala**) realizatorul epopeii moderne a satului românesc. Poate că mai rămîne de demonstrat dacă stilul sec, acel stil cenușiu despre care s-a vorbit atât, nu este cumva chiar produsul unui mare efort creator, venit din partea unui artist care urmărea obiectivarea căt mai puternică a faptelor și existențelor. În legătură cu aceasta, scriitorul declara: „Nu frumosul, o născocire omenească, interesează în artă, ci pulsăția vieții. Cind ai reușit să închizi în cuvinte cîteva clipe de viață adevărată, ai săvîrșit o operă mai prețioasă decît toate frazele din lume...”.

La apariția primului volum din

(Continuare în pag. 2109)

CENTENAR LIVIU REBREANU

„Ciuleandra” sau muzica patologică

de Aureliu GOCI

1. Peate încă și mai adecvată unei interpretări critice prin psihanaliză, decât Ion micro-român sau mare-nuvela *Ciuleandra*, pune în centrul său un caz patologic de psihoză obsesivă și paranoia persecutorie. Eroul principal nu e bolnavul, ci doctorul — implicat și el în cauzele unei anumite manifestări a destinului — care are menirea să realizeze, în calitatea sa, o fiză clinică riguroasă, decisivă pînă la urmă pentru responsabilitatea penală a lui Puiu Faranga. Mădălina, personaj de asemenea de primă importanță este și absentă în paginile cărții; există fie prin rememorarea celorlăți, fie în acțiunile preluate retrospectiv, dar mai ales în proiecția conștiinței soțului și ucigașului său.

2. Narrativa, în sensul restrins de „poveste”, angajează numai cîteva evenimente: pentru a preîntîmpina degenerența biologică, fostul ministru Policarp Faranga din aristocrația istorică decide ca fiul său, Puiu, odrasă superficială și usuratică, să se căsătorească cu o fălcă de tăran; în felul acesta s-ar primeni singură subțiat pînă la transparentă albăstruie al clanului. Virtuala sete va fi descoperită întîmplător la o petrecere țărănească dumnică în satul Vărzi, cunoscut ca leagăn al dansului paroxicic, *Ciuleandra*. Mădălina va fi înfiată fictiv de Mătușa Matilda care se va strădui să-l dea și educație tipic aristocratică pînă la vîrstă majoratului cînd se va putea legifera mariajul atît de dorit. Mădălina devenită Madeleine parcurge și alte metamorfoze spectaculoase, depășind orice așteptări. Puiu Faranga, realmente îndrăgostit de setea sa, și va ucide într-un moment de depreziune nervoasă, deși fără nici un motiv aparent și, în orice caz nu din gelezie — Stefan Gheorghidiu din *Ultima noapte de dragoste...* nu e ucide pe Elă ci, surprins, e părăsește.

Astfel *Ciuleandra* devine cartea descoperirii unei „cauze”. Internat într-un spital particular, Puiu Faranga trece sub observația doctorului Ursu — „întîmplător” — din același sat cu Mădălina și vechi competitor necunoscut la mina ei. Se pare că eroina atît de transformată nu l-a uitat, dar nu pe el nu l-a uitat, ci satul și copilăria pierdută; melancolia din ochii ei îi sugerează setul sentimentul unei frustrări; dar frustrat a fost și medicul în idealul său burghez de a conduce o circumscriptie rurală, avind ca sete pe Mădălina. În cazul lui, frustrația devine stimul pentru urcușul în ierarhia socială: pentru Puiu, frustrațile — aproape inventate, enigmatische — ajung fixații psihologice, denivelări ale destinului pe panta descendentală.

3. Momentul uciderii are aparența jocului erotic: o iubire convulsivă, o dorință libidinală infinită care se satisfacă nu numai prin posesiunea sexuală, ci și prin moartea obiectului. Eros și Thanatos sint, mitologic, frați. Moartea Mădălinei determină transformări uriașe în conștiința lui Puiu Faranga (un simțămînt greu de leșin, coșmar, năuceală, o deregлare a percepției pînă la afazie, pierderea rellefului lucrurilor).

Sentimentul „rușinii”, încălcare a interdicțiilor supra-eului („parcă s-ar fi simtit gol în mijlocul unei multimi batjocoroitoare”), coexistă cu un complex al dependenței paternale. Policarp Faranga este adevaratul vinovat — nevinovat, scăpat de sub autoritatea justiției. Numele fiului este Puiu (sublinierea onomastică a dependenței) rămâs un „pauvre petit” și la maturitate. Dragostea paternă idolastră îl anhihilează pe Faranga-junior. Bătrînul, care area cea mai frumoasă barbă — barbatus — semnul virilității, își impune întotdeauna voința: „— Un Faranga nu poate fi criminal de rînd! urmă bătrînul mai energetic. Nu se poate... Si dacă totuși a săvîrșit o crimă de rînd, n-a putut-o face decît din nebunie! Un moment de nebunie criminală e admisibil într-un neam al căruia singe, prin vechime, s-a sărbăzit sau s-a îngroșat prea mult. Ca și cind n-ar fi înțeleas bine, Puiu întreabă cu mai multă mirare în ochi, decît în glas:

— Vrei să mă declară nebun?

— Vreau să te salvez! accentuă tatăl. În loc să mergi la inchisoare vei intra într-o casă de sănătate.

4. Puiu și Mădălina formează un cuplu erotic identic cu cel camilpetrescian din *Ultima noapte...*; *Ciuleandra* este tot cartea unei gelozii, altfel motivată și finalizată prin contrast. Si Stefan Gheorghidiu ar avea toate datele să reacționeze extrem (Ela îl înșâlă cu un oarecare ciclisc bulevardier — ca și pe Pietro Gralla din *Act venetian* →) eroul însă are puterea renunțării. Puiu Faranga nu are nici un motiv aparent — frustrarea e o pură invenție pînănd de la starea nostalgică a Mădălinei — și totuși acționează în mod fatal.

5. Teama că e sănătos (deci fără acoperire pentru justiție), frica, suspiciunea că normalitatea ar duce la situația unei responsabilități penale îl imbolnăvesc, pur și simplu; dar nu justiția propriu-zisă îl înfricoșează, ci morală colectivă și mai ales în măsura în care ea nu este legiferată.

In timp ce încearcă să descrieze motivul omuciderii, în comportamentul și spusele lui Puiu Faranga prin întrebări profesionale, acesta îl analizează fizionomia de sfînx misterios pentru a-i ghici intenția; medic și pacient fac absolut același lucru, se analizează, din perspective deosebite însă. (Motivul duelului mut al

CENTENAR LIVIU REBREANU

inteligencelor, spre deosebire de confruntările exterioare, violente din Ion).

6. După Freud, funcționarea conștiinței se armonizează perfect după principiile muzicale (repetitivitate, fluiditate, evanescență). Ceea ce se întâparește în memoria afectivă a lui Puiu Faranga e tocmai o secvență muzicală însoțită de mișcări ritmice de dans, devenite obsesie. Ciuleandra, cîntecul și mișcarea ce o presupune, se definește în primul rînd prin succesiunea concentrică prin crescendo, de la lentoare pînă la explozia sonoră, de la abia perceptibil la forte; la fel cum o anumită stare a conștiinței, mai întîi aproape inconsistentă, capătă din ce în ce contur pînă se instăpinește cu totul, deviază toate semnificațiile pînă ce devine insuportabilă.

Puiu Faranga își caută permanent un suport moral, intrînd de preferință în distribuția unui cuplu (cu Tatăl, ca tuteiat, cu Mădălina, ca tolerat, cu gardianul, ca spresor capricios, dar și generos, cu doctorul, mai puțin ca pacient și mai mult ca examinator — se poate recunoaște că Faranga junior îl studiază mai atent pe doctor decât acesta pe el —, deși situațiile nu definesc și funcțiile).

7. Pornirea criminală pe care crede că o are în sine, Puiu Faranga și-a dominat-o și canalizat-o întotdeauna sub presiunea supra-eului. Dar o dată ce, descuprinzînd mediu prielegi, instinctul refusat s-a năpustit violent în afară. Nu a făcut războiul, instinctul său belicos ar fi putut deveni eroism, ca scrimeur redutabil nu s-a afirmat. Toate căile ce ar fi putut satisface pornirea originară s-au inchis sub interdicția cenzurii morale: «Dacă nu m-am putut stăpini nici că gardianul înseamnă că am avut în mine instinctul criminal înăscut». În visătorie Puiu Faranga descoperă un supert compensator. Este delirul apregmatismului și al comportamentului redundant. Viața fantasmatică — ce nu are nimic patologic — preponde-rează asupra celei reale.

De aici, apoi, urmează că nu el poate fi vinovat de ceea ce s-a întîmplat, ci ascendența seculară care i-a turnat în singe pornirea neînînțată spre crimă. A purtat zeci de ani beala aceasta într-însul, înăbușit-*e* eric atîta vreme. În cele din urmă, însă într-o clipă de slăbieciune, instinctul crîncen 1-a surprins, i-a adermit puterea morală de rezistență, și l-a impins să ucidă, spre a satisface porunca destinului. Cum a emerit-*o* pe Madeleine ar fi emerit atunci pe oricine, pe tante Matilda, de sosea la timp, poate chiar pe tatăl său însuși. Instinctul nu-l cerea să emoare pe cutare anume, ci să emoare pe cineva, indiferent cine.

8. Pentru Puiu, crima reprezintă un ancestral „hybris” ce trebuie ispăsit. A dus o existență superficială (dacă ar fi să credem că dispoziția criminală e congenitală) și tot analizîndu-se, înnebunește. Puiu trece de la un peil la altul. Referitor la existența de dandy dusă mai înainte: «Asemenea viață nu cuneaște explorările întrăscopice, nici măcar îndeletelile. Conflictele ei de conștiință, privesc numai oportunitățile morale codificate în legile suple ale cavalerismului modern».

Cind Tatăl vrea să-l absolve de vina penală printr-o mică strategie făcută autorităților, Puiu replică... în franțuzește: «Et mon coeur... Et le combat dououreux que je dois livrer tous les moments avec ma conscience, qui m'accuse et qui me reproche un crime abominable?» Deci nu conștiința îl aduce la recunoașterea crimei pe Puiu, ci afectul, inima. Toate acestea nu sint pentru bătrînul Pellicarp Faranga decât „enfantillages grotesque”. Puiu Faranga nu este un inedadaptat, ci un maladaptat.

9. Competiția erotică prezentă întotdeauna nu va fi simțită decât după dispariția obiectului. Ființă maniacă și superstițioasă, Puiu Faranga nu se analizează pur și simplu că înregistrează ca embleme ale fatalității anumite coincidențe extraordinare (cifrele 13, 26 (2x13), 31 (13 intors), de care sunt legate toate datele mai importante ale existenței sale. Apoi îl suspectează pe doctor de rea credință, că ar vrea să-și ia o revansă tirzie deși acesta nu face decât chestionare de rutină pe bază de interogații raționale. Drept este că poziția enigmatică a doctorului agravează starea psihologică labilă a pacientului; nu există nici o dovadă însă că Ien Ursu ar avea intenția să-l aducă pe pacient în stare de nebunie manifestă.

Intr-o scriere a lui Theodor Dresler, un medic reușește să sugestioneze un om sărecare prin afirmații insisteante că ar fi atins de o maladie îngroizoare. Omul, inițial sănătos, — dar cu o psihologie fragilă — se imbolnăvește și moare chiar de acel morb după ce fusese sugestionat cu metodă.

Nebunia începe cu o primă și ultimă reducție psihologică: pe Puiu Faranga nu-l mai intereseară decât maladia și dansul Ciuleandrei. Un simbure insignifiant prinde treptat consistență pînă la totala înrobire psihologică. (Freud a vorbit chiar de configurația muzicală a conștiinței): «Doctorul deschise vazistășul și pofti pe Faranga să se uite. Puiu în pijamaua deschelată, tropăia pe loc, fredonind sacadat o arie închipuită. După cîteva minute bătrînul nu se putu stăpini și-l strigă pe nume. Fără a se opri din joc, Puiu întoarse capul, surise către tatăl său și-l răspunse:

„C'est Ciuleandra, vous savez?... Vous m'avez permis, n'est ce pas? C'est vous qui m'avez dit: «Vas-y! Alors vous ne pouvez pas être faché, papa! Et puis c'est très amusant... oui... très...»“.

După ce s-a derulat pînă la „capătul neptui”, conștiința se dezlănțuie în repetiția haetică.

Ar fi interesant de știut — dar supozitia e o utopie — cum ar scrie, azi, Augustin Buzura, Ciuleandra. E clar că nu i-am putea cere să scrie și Ion; pentru aceasta ne-am putea adresa lui Ien Lăncrănean. E în această supozitie, o demonstrație a pluralității creative a lui Liviu Rebreanu.

LIVIU REBREANU VĂZUT DE ELEVI

„Aici a sărutat Ion pămîntul...“*)

Peisajul se desfășoară liber, de nestăvilit în trufașa-i măreție. Sub cerul toamnei, satul odihneste linistit pe covorul de verdeață care îl inconjoară, învelindu-se sfios cu cerul plumburiu.

Casele îngrămadite între dealuri par să fi un pumn de nuci imprăștiate pe fundul unui uriaș clop de porțelan pe care cinea, în joacă, l-a colorat într-o suită armonioasă de nuanțe verzi.

Așa, îmi apare acum peisajul rebrenian. Deși nu este primul contact cu minunările acestor locuri, acum simt un fior că re îmi străbate ființa asemenei unei prevestiri.

Trecind pragul Casei Memoriale „Liviu Rebreanu“, tot ce-a fost în gîndurile mele înainte a dispărut ca un fum, făcind loc unei emoții de nedescris. Cel mai important lucru pentru mine, în aceste momente, este faptul că simt, în aerul incâperilor, viața care acum citeva decenii palpita în sufletul înflăcăratului romancier. Din emoția care mă stăpînește îl văd parcă ieșind neobosit, pe scriitor...

Poate că pașii mei, înăbușiti de covorul din odaie, calcă pe unde cîndva, tare de mult, au călcat și pasii lui. Gîndind astfel, nici nu știu cum mi-ă putea exprima în cuvinte starea sufletească. Spun „tare demult“, pentru că simt într-adesea foarte departe lumea în care a trăit Rebreanu. Depărtarea însă o voi considera numai ca o noțiune a timpului; prin ceea ce a lăsat ca om și ca scriitor, Rebreanu este aici, între sătenii săi, trăind bucurările și necazurile lor acum, ca și atunci.

Rebrenienii aceștia cumsecade au moștenit de la înaintașii lor și vor lăsa moștenire urmașilor lor mindria și marea bucurie de a fi consănțeni „Luceafărului“ romanului românesc. Bănuiesc acest lucru citind pe fețele trecătorilor o oarecare pioșenie atunci cînd privesc muzeul. Expresia chipurilor trădează, mai mult ca orice, un respect vădit pentru acela care le-a înțeles și le-a pătruns profund sufletele lor de țărani ardeleni, aducîndu-și aproape pentru totdeauna.

Cobor în curtea muzeului. De jur imprejur, rondeouri de flori, multă verdeau-

ță. În mijlocul florilor, se ridică impunător ca înșâși faima scriitorului, bustul lui Liviu Rebreanu. Deși „tăiat“ în bronz, chipul lui mă privește cu insuflare. Ochii atât de albaștri, de gravi, de serioși ai tabloului de pe perete aici nu au culoare, dar mină îndemnică a sculptorului le-a împrumutat parcă din culoarea sufletului. Acum, într-adesea, înțeleg sensul cuvintelor: „Se poate scrie un reportaj numai despre ochii lui Liviu Rebreanu“.

Alături de casa memorială se ridică proaspătă și curată ca o bijuterie o minunată clădire construită, după cum îmi spunea tovarășul Mihai Martin — directorul muzeului —, atât pentru întimpinarea aniversării centenarului Rebreanu, dar mai mult pentru a completa și îmbogăți vizitatorilor imaginea despre viața și activitatea „celui mai mare romancier român al tuturor timpurilor“.

Ne luăm rămas bun de la gazda noastră și cu gîndul încă la ceea ce am lăsat în urmă pornim spre casă.

Prin sat, șoseaua se așterne ca o diră de cenusă. Imediat cum nu s-a mai simtit privita de ochiurile de sticla ale ferestrelor și-a început tumbele luncioase în mijlocul naturii împădurite. Zvînind primejdios la cotituri ne conduce spre Bistrița cu siguranță.

Inceput mă eliberez de sub influența impresiilor emoționante pe care le-am trăit în incinta muzeului și mă pot gîndi linistită la ceea ce am văzut acolo.

Obiectele nu numai că depun mărturie despre izvoarele de inspirație ale romancierului, dar constituie un edificiu al adeseașilor pe care le conține opera sa.

Deși toamna e la început, pădurea începe să-și lepede încetîșor veșmintul falnic și să îmbrace haina ruginie, fremătătoare.

Ploaia care cădea măruntă și grăbită mi-a adus din nou aminte de Rebreanu. Nu știu de ce, dar mă gîndesc mereu la cuvintele: „Se poate scrie un reportaj numai despre ochii lui Rebreanu“.

Alina MAIEREANU,
clasa a X-a,
Liceul „Liviu Rebreanu“ din Bistrița

*) Articol reprodus din „Tribuna elevului“, publicație editată la Bistrița-Năsăud.

LIVIU REBREANU VĂZUT DE ELEVI

'Ecou de „Ciuleandră” în casa de pe colină...

„Numai pentru că am fost neam pașnic de țărani, am putut să ne păstrăm dința și pământul...”

(Liviu Rebreanu : „Laudă țaranului român”)

La Valea-Mare e primăvară... Pe o colină, o veche căsuță cu terasă, compusă din două camere și un salon... În vîrful colinei, doi bătrâni nuci fac de gardă. Totul are un farmec de liniște binefăcătoare...

E tîrziu. La ora cînd crugul stelelor își macină prin clepsidre nevăzute pulbere, o fereastră rămine luminată în noapte, în casa de la Valea-Mare; poate că o altă lumină ardea în „lampa lui Aladin” la ale cărei raze, Liviu Rebreanu reinvia o clipă strigătul înăbușit al pămîntului în sulet de țaran: 1932 — „Răscoala”. Anii petrecuți pe meleagul argeșean au fost hotărîtori pentru unele din creațiile marelui romancier. Aici s-au plămădit și acordurile sfîșietoare ale dansului „Ciuleandra”, și piesa „Cadrilul” și romanul „Amindoi”, publicat în 1940. Scriitorul a încercat să descopere parcă pe pămînt argeșean armonia de culori a dealurilor domoale din Prislop; identificind-o, Rebreanu își continuă menirea :

„...Imi găsesc o altă fericire — M-am regăsit — Numai prin aceasta, mișunea mea de scriitor, existența mea capătă sens...”.

Din alte însemnări :

4 aprilie 1944 — „Stă lingă volan — Îl privesc în oglindă — Ține ochii închisi și fața îi e albă, străvezie — Nu scoate nici un cuvînt...”;

iulie 1944 — cea mai lungă vară din cele petrecute de Rebreanu la Valea-Mare, bolnav ;

septembrie 1944 — „...Intre pereții împodobiți de cărți, se odihnea acum îmbrăcat în haina solemnă de academician...”.

Sint clipe de clătinare a universului, a acelui univers slatornic în om, în care timpul te convinge că s-a întors nu spre a fi nodă un fir rupt pentru totdeauna, ci pentru a-l rechema imagini pe care le credeai peceluite în memorie. Ele sunt însă prezente pretutindeni și îi se infățișează spre a rodi mai presus de memorie... Este memoria faptelor și lucrurilor care la Valea-Mare a rămas simbolul creației.

Claudia TIȚA,
clasa a XII-a B,
Liceul „Zinca Golescu”,
Pitești

Un mare portretist al expresiei

Dincolo de orice alte argumente ale valorii, opera lui Liviu Rebreanu reprezintă o remarcabilă galerie de pictură: aproape că nu există pasaj de roman sau nuvelă care să nu se confundă în varietatea picturală.

„Guernică” a literaturii noastre, „Răscoala” devine frescă de un puternic dramatism al unei epoci. Acest Picasso român al literaturii realizează, miraculos, un adeverat strigăt al deznaidejdii: fiecare geamăt dind în vîtoarea pluralității un urlet. Mina întinsă, chipul crispăt, scrișnetul de dinți durere intipărită de un obraz urcă apocaliptic pe o frenetică dezlănțuire de simbol.

Dimpotrivă, mirifica, adumbrată parcă de un mister din „Ciuleandra”

LIVIU REBREANU VĂZUT DE ELEVI

(Urmare din pag. 2105)

împrumuta artistului o altă paletă cromatică: aici albul amețitor și cu izi romantic se amesteca printre culorile vii ale frumosului port românesc. Vîltoarea amețitoare a dansatorilor amintește, astfel, întrucîtva, de „Nuntă țărănească” a lui Grigorescu, fără a o străbate însă acea notă de optimism. Același motiv, bine conturat, îl găsim în „Ion”; hora are aici, însă, o duritate osificată în palmele bătătorite ale protagonistilor. Grația e înlocuită cu ciuda unei zile de muncă aspră, cu incordarea. De aceea, fără a împrumuta nuanța de prosper și joivialitate, găsim aceleași trăsături în dansurile lui Pister Brungel, aceleași gesturi, puțin necioplite și dure, redate de pictorul flamand.

Fără a fi Picasso, Brungel sau Grigorescu, Liviu Rebreanu reușește o inimitabilă manieră de „pictură” redind, prin mijloace proprii, portretul fie al unui individ sau al gloatei în totalitatea ei. Fără a posedă, deci, paleta și pînza, el creează din cîteva „trăsături de penel” o adevărată galerie de chipuri, de expresii. Fiind simboluri ale sufletului, trăsăturile lor, aparent vag mărturisite, sint demne de marii mînulatori ai penelului: „aici — spunea Felix Aderca — a lucrat un suflet de Rubens cu o mînă de Dürer”.

Fie că utilizează schița, bustul sau portretul în mărime naturală, episodice sau omniprezente, personajele sint impresionante prin forța cu care reușesc să se impună.

Preferind griul și culorile similar e, reci, prozatorul „zgîriile” însă compoziția prin izbucniri violente de roșu sau mici schițe idilice în alte tablouri ale operei sale.

Deși pare că Rebreanu desenează sumar, din cîteva linii, fără a insista asupra detaliilor, el însuflarește veridic o întreagă formăție de indivizi, unde fiecare iși trăiește distinct, în virtutea unei adevărate forțe oratorice, viața, evenimentele ei.

Tocmai prin această extraordinară putere de sugestie, prozatorul dă un nou tip (sau mai bine zis, noi tipuri) de țărani incomparabil cu tot ceea ce s-a scris în întreaga noastră literatură sămănătoristă sau poporanistă.

Prin figurile mai deosebite de eroi, prin impresionanta, inedită frescă a unei epoci zbuciumate, Liviu Rebreanu reprezintă pentru Patrimoniul Național un mare artist, un adevărat portretist al expresiei.

Luminița NICHIFOR,
clasa a XII-a D

NAE ANTONESCU:

„Reviste literare conduse de Liviu Rebreanu”

Apărută la Editura „Minerva”, cartea lui Nae Antonescu îl prezintă pe Rebreanu într-o ipostază mai puțin sau deloc cunoscută de marele public, aceea de conducător al unor publicații a căror menire a fost de a da un impuls culturii românești din perioada interbelică.

Sub directa conducere a autorului „Pădurii spînzuraților”, au apărut trei reviste ce au avut o viață scurtă, datorită, în special, lipsei de fonduri necesare imprimării: „Mișcarea litera-

ră”, „Gazeta literară” și „România literară”.

Prima este fondată la 15 noiembrie 1924 și, după o existență de aproape un an, își închide activitatea, la 17 octombrie 1925, după 49 de numere.

Meritul ei a fost acela că nu s-a constituit în purtătoare de cuvintă și ideologiei unui anumit curent literar, ci a creat un cadru larg de prezentare a creațiilor beletristice, un cîmp de afirmare „pentru opera de artă ori de unde ar veni” (L.R.).

LIVIU REBREANU VĂZUT DE ELEVI

De-a lungul celor 49 de numere, au apărut articole referitoare la o varietate de domenii ale vieții culturale românești: poezie, proză, critică literară, filozofie, științe etc., materiale care dovedesc că a fost îndeplinit rolul atribuit de inițiatorul ei.

La patru ani de la încreșterea apariției acesteia, la 31 ianuarie 1929, ve-de lumina tiparului „Gazeta literară”, care a fiind doar șapte zile, timp în care au apărut doar două numere. Ea a mers pe aceeași linie ca și sora ei mai mare, „Mișcarea literară”, și anume pe nereprezentarea nici unei școli literare, pe „înregistrarea conștințioasă și cît mai obiectiv posibilă a fenomenului artistic și cultural, întreținerea interesului pentru artă și cultură” (L.R.).

Pasul înainte făcut de „Gazeta li-

terară” a fost acela că și-a largit profilul cultural, prin acordarea de spațiu unor rubrici închinatelor elevilor.

La 20 februarie 1932, ieșe de sub teasc primul număr al „României Literare”, care a apărut în 39 de numere, ultimul fiind datat 6 ianuarie 1934.

In paginile ei, s-au dezbatut probleme literare și artistice, contribuind astfel la transplantarea unui înalt simț al esteticului de la scriitor la cititor, al cărei rezultat nu putea fi decât un salt valoric în cultura românească.

Lucrarea lui Nae Antonescu se distinge prin densitate, rigoare științifică, cursivitate și claritate stilistică.

Marian RUBIN,
clasa a XII- A

Un eveniment literar

Apariția „Jurnalului” lui Liviu Rebreanu este indiscutabil un eveniment literar, acesta constituindu-se într-o adevărată „operă fundamentală a literaturii noastre”, un prețios document capabil să întregească cunoștințele despre monumentală personalitate a scriitorului.

Referitor la motivul pentru care Rebreanu a alcătuit acest „Jurnal”, autorul spunea: „Însemnările pe care le voi face aici aş dori să fie o încercare de pătrundere în mine însumi, lentă, necruțătoare, francă și de absolvută sinceritate. Impresiile despre alții, despre lumea din afară vor înfățișa sau nu senzațiile momentane, ci mai ales — așa aș vrea cel puțin — păreri filtrate prin judecata mea rece, obiectivă, ceva ca o reflectare vie în oglinda sufletului meu”. Rebreanu a reușit în mare parte să-și îndeplinească dorințele. Sunt pagini întregi de jurnal în care autorul consemnează impresii asupra realității, filtrate prin propria-i conștință, dar sunt și pagini care zugrăvesc o realitate strict exterioară scriitorului, fără a purta amprenta eului său, a judecății sale.

Pe baza notatiilor jurnalistice ale lui Rebreanu, fiecare rând din opera sa își găsește geneza, fixindu-se în același timp și atitudinea scriitorului față de acesta.

Există și însemnări succinte și aparent lipsite de semnificații, dar care subliniază arderea intensă ce se consumă în sufletul creatorului. De altfel, descoperim din această operă cu o ridicată valoare documentară un Rebreanu a cărui scrupulozitate artistică crește de la un succes literar la altul, așa încât singur afirma: „mă simt veșnic zdruncinat sufletește, gindindu-mă la literatură și mai ales la literatura mea”, sau „...pentru mine creația e mai mult dureroasă decât a greabilă”.

„Jurnalul” lui Rebreanu cuprinde nenumărate documente din arhivă ori din presa literară a vremii, sintetizate ori reproduse în întregime, constituindu-se în surse suplimentare de informație. Aceste materiale documentare la care se adaugă și mărturisirile edite sau inedite ale scriitorului au o inestimabilă valoare, intruict sugerează mai elovent crezul artistic al lui Rebreanu, prezenta sa în viață politică și socială a vremii sale, preferințele sale de natură materială și mai ales spirituală.

Așadar, „Jurnalul” este o vastă operă autobiografică cu majore implicații în cultura națională, o parte indiscutabil integrantă a creației lui Rebreanu.

Florentina-Alina COJOCARU,
clasa a XII-a D

COLECȚII ȘI COLECȚIONARI

Expoziția de carte rară—„Eminescu”

Revista SĂPTAMINA, din 29 noiembrie 1985, publică, sub semnătura Danielei MARIANO, următoarele rânduri:

„Am mai arătat în această pagină că asistăm la o resurrecție a bibliofiliei, în general, și a interesului pentru edițiile Eminescu, în special. Ea a venit din partea colecționarilor mai mult sau mai puțin cunoscuți, a „achiziționatorilor” de la anticariatele bucureștene, cît și din partea revistelor școlare, ale profesorilor de liceu, care, în acest mod, trezesc gustul elevilor pentru cercetarea de istorie literară. O astfel de publicație este «Revista noastră» a Liceului «Unirea» din Focșani. La inițiativa acesteia și a Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Județului Vrancea, intr-o din sălile liceului, s-a deschis Expoziția de carte rară — «Eminescu», organizată cu concursul colecționarilor Dumitru I. Grumăzescu și Ion Rogojanu. Ea ni se arată ca un iel de lecție deschisă, vizuală, despre monumentalitatea Poetului național, așa cum a fost ilustrată prin succesiunea generațiilor de editori, scriitori și critici literari. Desigur, aici, în Expoziția de la Liceul «Unirea» din Focșani, avem doar un eșantion din acest monument tipografic, culminind cu ediția realizată de Perpessicius. Printre piesele expuse reține atenția comportamentul ilustrațiilor la opera poetului: 46 de gravuri originale datorate lui Aurel Bordenache; Luceafărul în viziunea lui Mișu Teișanu, desene realizate în 1922 de același pictor care a ilustrat și volumul După mălcii, de Ion Barbu. Luceafărul, în viziunea lui Eugen Ștefan Boușcă, apărut în Editura „Junimea”, Eminescu văzut de copii — reprezintă o altă secțiune a expoziției, nu lipsită de inedit. Dintre cărțile rare intrunite în expoziție mai notăm: exemplare din ediția prefațată de Titu Moiorescu, ediția prefațată de Matei Eminescu, care, recent, a făcut obiectul unei dispute în presa literară. Exemplare din revistele în care Eminescu a publicat în timpul vieții, masca mortuară a poetului, scrisori ale contemporanilor săi, alte exemplare princeps etc. De asemenea, expoziția mai cuprinde o colecție de cartofilie, cu ilustrații la opera lui Eminescu, precum și portretele scriitorilor români omagiați de «Revista noastră», sub semnătura talentatului grafician Vasile Pănescu. În totalitatea ei, Expoziția de carte rară — «Eminescu», de la Focșani, ar merita să fie luată ca exemplu și de alte licee și comitete de cultură din țară”.

In perioada 16—30 noiembrie a.c., această expoziție a fost vizitată de peste 5 000 de elevi, cadre didactice, muncitori, ingineri, medici etc.

VIITOARELE EXPOZIȚII ALE „REVISTEI NOASTRE”

În 1986, în holul central al Liceului „Unirea”, „Revista noastră” va organiza următoarele expoziții :

- ◎ „I.L. Caragiale” (în colaborare cu Muzeul Literaturii Române din București) ;
- ◎ „Autori străini despre România” (cu participarea colecționarului Ion ROGOJANU) ;
- ◎ „Gînd și suflet în piatră” (va cuprindre o selecție a operelor sculptoarei Florica HOCIUNG, originară din Focșani) ;
- ◎ „Cărți cu dedicații și autografe ale unor mari personalități” (din colecția Dumitru I. GRUMĂZESCU).

Așteptăm și alte propuneri.

P. D.

CRONICĂ

Întîlnirile „Revistei noastre”

Prin slovă tipărită, în noua ei serie, „Revista noastră” s-a întîlnit cu sute de mii de cititori din țară și de peste hotare.

În zilele de 3 și 4 noiembrie 1985, ea s-a întîlnit însă și prin viu grai, cu ocazia lansării, la Muzeul „M. Kogălniceanu”, la Facultatea de Limba și Literatura Română, precum și la Liceul Național din Iași, a nr. 112, închinat lui Mihai Eminescu și Lucian Blaga.

Constituiți în echipă, cei zece redactori și colaboratori externi ai revistei s-au bucurat de o prietenească primire. Unii dintre ei au dialogat cu publicul, iar alții au citit din propriile creații poetice. (În nr. 116-117-118/1986, vom insera un amplu reportaj ilustrat).

(Urmare din pag. 2101)

Răscoala, G. Călinescu făcea următoarea observație : „Frazele considerate singure săt incolore, ca apa de mare ținută în palmă, cîteva sute de pagini au tonalitatea neagră-verde și urletul mării”. Si tot Călinescu referindu-se la Ion : „Ion este întîiul adevarat roman românesc modern”. Pe de altă parte, Tudor Vianu spune : „Niciodată realismul românesc, înaintea lui Rebreamu, nu înfiripase o vizuire a vieții mai sumbră, înfruntînd

LIVIU REBREANU VĂZUT DE ELEVI

cu mai mult curaj uritul și dezgustătorul”.

Romanele lui Rebreamu integrează o atmosferă specific națională, determinată istoric, aparținînd unei epoci întregi, deosebită de tot ce fusese pînă atunci, în stare să diminueze o mentalitate și să legitimeze alta, adevărată ei.

Prin creația sa, Rebreamu deschide mai tuturor prozatorilor gustul de a scrie romane, el rămînînd în literatură română adevăratul și cel mai de seamă creator al acestui gen.
București, 16 septembrie 1985

DESTINE FOCȘANENE

Cu gîndul la geneză

Întâmplarea mi-a dat posibilitatea în anul 1982, după ce l-am cunoscut pe cel ce a fost Romeo Drăghici, prietenul și executorul testamentar al neegalatului muzician George Enescu, să fiu prezentat sculptoriței Florica Hociung.

Insoțit de o cunoștință a sa, ne-am îndreptat spre locuința artistei, aflată în centrul Bucureștilor. Înă la un punct, drumul a reprezentat un fapt obișnuit, în fiecare zi mergind pe el, dimineața de acasă spre treburile obișnuite, iar seara înapoia spre casă. De obicei, trecem grăbiti să ajungem „acolo”, fără să remarcăm pe unde, pe lîngă cine am trecut.

Cum am pășit pe strada Mintuleasa și apoi mai departe, aceste locuri pline de istorie, cu un farmec anume, au început să recapete și pentru mine, aura de mister pe care un alt trăitor, într-o altă vreme pe aici, în carteia sa „Pe strada Mintuleasa”, le-a imortalizat făcându-le cunoscute lumii. Numele lui : Mircea Eliade.

Am trecut apoi pe lîngă strada Plantelor, stradă unde se află sanatoriul Dr. Suțu, loc în care a fost oprit, de un irresponsabil, cursul vieții fizice, a celui ce pământul acesta românesc a putut da mai bun, iar pentru că trebuia să poarte un nume, ca noi toți i s-a spus Eminescu.

O altă casă, despre care am aflat mai

tîrziu că este locuită de urmași ai familiei Emili, cu care a fost în corespondență Mihail Eminescu, ultima în drumul spre strada Diminești, tîntă noastră.

După obișnuitul apel la sonerie, o ușă metalică s-a deschis permîndu-ne accesul într-un hol. În dreapta, privirea mi-a fost atrasă de un monument ce, ca un străjer tacut dar puternic, privea spre noi. În capătul scărîi ne-a întîmpinat o ființă delicată, fragilă, însă cu o privire vie, pătrunzătoare, cu o voce plăcută, dar hotărîtă.

Într-o descriere a lui Brincușî, făcută de Ion Vinea, acesta amintea : „Subjîrel și de statură mai mult mică, părea totuși voinic. Mișcările lui erau ale omului obișnuit cu muncile grele”.

Subjîre, de statură mai mult mică, miini de pianistă a căror siguranță și hotărîre am simțit-o cînd mi-a întins mina, după ce i-am fost prezentat, aceasta este Florica Hociung.

Mirarea mea, neexprimată atunci, era îndreptățită.

Numai un om cu har, cu o personalitate puternică putea crea și executa ceea ce vedeam în casa-atelier a sculptoriței. În cele ce urmează, veți constata motivatîa interviului solicitat sculptoriței Florica Hociung în luna septembrie a anului 1985.

I.R. : Spuneți-ne, stimată Florica Hociung, ce dorîți să știm despre dvs. ?

F. H. : — M-am născut la Focșani, unde am urmat două clase primare cu învățătarea Costescu. Primele semne ale talentului au apărut în fragedă copilărie. Modelam ușor miezul de pînă, iar în timpul iernii, trecam la sculptură pe mari volume. Construam oameni de zăpadă monumentală, înfrumusețați prin diferite ornamente colorate adunate de mica mea echipă de ucenici. Copiii de toate vîrstele ca și adulții mă felicitau și mă invitau să lucrez și pentru ei, promîndu-mi diferite recompense. În curtea casei, organizam, cu fratele meu și cîțiva prieteni, numeroase serbări cu aranjamente teatrale, diverse combinații de costume etc. Serbările de acasă și mai ales cele de la școală mă consacraseră ca pe o mică artistă răsfățată de profesori, colegi și public ; după cîteva succese pe scena școlii, am fost invitați să jucăm pe scena Teatrului „Pastia” din Focșani, una din piesele cele mai reușite din repertoriul școlar. Plecind din Focșani, am continuat cursul primar în alte localități, dar entuziasmul nu mai era la fel de mare ca în orașul natal. Cursul secundar l-am urmat la Slatina-Olt. În timpul liber, mă ocupam de artă, căutam natura, viața, oamenii, mișcarea. După ce am adunat un așa-zis material, am deschis o expoziție cu picturi pe pinză și carton. Faptul că s-au vinde toate lucrările în folesul școlii și al meu (doream să strîng banii pentru a pleca la București, la Belle Arte) a însemnat un adeverat succes artistic. Mai tîrziu, trezindu-mă din inconștiința mea tinerească, aş fi vrut să răscumpăr toate aceste picturi pentru a le distrugere.

I. R. : — Vă rugăm să vă amintiți și de perioada studiilor de specialitate. Cine v-a îndrumat pașii ?

F. H. : — Am intrat la Academia de Arte Frumoase, printr-o selecție severă din

Sute de candidați. Reugind și la Arta Dramatică, am urmat un timp ambele facultăți, dar din lipsă de timp am renunțat la cea de-a doua. Anul I a fost comun, cu toate disciplinele. Am avut ca profesori pe: Storck, la desenul antic, Camil Ressu, la pictură, Costin Petrescu, la artă decorativă, Tzigara Samurcas, în istoria artelelor, Gabrea, la pedagogie, Oscar Han și un timp Pacurea la modelaj și Horia Teodoru la arhitectură, geometrie descriptivă, planșă și în spațiu. După anul comun, fiecare student își alegea disciplina potrivit notelor și aptitudinilor. Mie nu mi s-a acordat acestă favoare, având note maxime la teate disciplinele. Distingându-mă în mod special la modelaj, profesorul Han m-a trecut din oficiu la clasa de sculptură, unde lucrai 14-15 săptămâni mai mari și o singură săptămână care și pregătește diploma. Confruntată cu studenții anilor 3, 4, 5, începătore în fața modelului în misere, fără nici o explicație din partea profesorului care voia să vadă cum mă orientez, am trăit momente de mare incorende și emoție. Am început să lărez cu perseverență, observând atent modelul, oamenii din jurul meu. Am completat munca de atelier cu vizite în muzeu, lecturi în biblioteca studiul serios toate disciplinele necesare pregătirii examenelor prin care trebuia să trec pentru a ajunge un adevarat artist-sculptor. După cinci ani de facultate, urmează examenul de absolvire. Tema dată: PROMETEU. Lucrarea a fost considerată un succés atté de profesori și de colegi. După absolvire începe pregătirea pentru susținerea diplomei. Tema favorită a comisiei a fost „FĂT-FRUMOS”. Lucrarea a fost incorenătoare în cinci ani de muncă intensă. Succesul a fost un stimул pentru a lucra mai departe, cu multă perseverență și curaj.

Urmează concursul pe care l-am participat și bursa la Paris. Obțin bursa în 1942. Cîțiva ani mai tîrziu, sunt invitată la un concurs de instituție franceză. Sunt premiate lucrările: „Victor Ion Popa”, „G.M. Zamfirescu”, „Maternitate”. Am expus, imediat după terminarea facultății, primele lucrări: „Maternitate”, „Mama”, „Elegie” etc. Foarte bine primite de critici și public. Toți colegii mei erau plini de elan tineresc, muncitorii și talentați.

I. R.: — Care sunt operele dvs. pe care le considerați cele mai reprezentative? De ce?

F. H.: — Intrebarea este dificilă: pentru un artist, fiecare lucrare este reprezentativă, fie pentru perioada pe care o reflectă, fie pentru temei sau personajul reprezentat. Sigh, fără creațare a artistului respectiv este ea care face dintr-o lucrare opera de reprezentativă, dar de multe ori critici și publicul (care inseră opera pe principiu temporului) schimbă destinația unei lucrări. Încerc totuși să răspund mai concret întrebării dumnei. Barindu-mă pe aprecierea unor critici competenți din țară și străinătate, cred că și apătă participa la o întreacere cu mulți coești din țară, și nu numai, cu multă din lucrările mele: „Gânduri pentru mama”, „Intelectul” — compozitie — „Michelangelo”, „Dante”, „Poezie”, compozitie în piatră expusă și astăzi la Costimăgi, portrete în bronz, piatră, gips, „Prof. Dr. Parhon”, „V.I. Popa”, „G.M. Zamfirescu”, „Alex. Ioan Cuza”, actorii „Soreanu”, „Toneanu”, „Ramadani”, „M. Miles”, marelul muzician „Enescu”, apoi „Prof. dr. Mircea Oltanu”, „Beethoven”, „Romeo Drăghici”, „Stirzicul” — omagii lui Pacurea, „Clinicul pașnicului românesc” — omagiu Marii Tanase, „Oțelar” etc.

Partea a doua a acestei întrebări este și mai dificilă. Procesul creației artistice se explică foarte greu. Un artist dată, instruit, nu reușește întotdeauna să creze dacă nu are și condiții psihico-fizice necesare și oricără ar fi de înaripat, dacă nu are și condiții materiale. Regăsi unui stelle de sculptură este foarte mare. Lucrările se fac inițial în pămînt, dar cu timpul trebuie turnate în gips pentru că pămîntul se usage și lucrarea se degradă. În cazuri ferice, pe care mi le doresc de mult, urmează transpunerea lucrării în material definitiv: piatră, lemn, bronz etc. Materialul definitiv dă lucrării o nouă dimensiune și valoare artistică, pentru a nu mai vorbi de durabilitate. După emisia creației urmează emisia înțărărilor cu critici, cu publicul, care poartă și plăcute sau nu. Ea va influenta, în mod favorabil sau nefavorabil, creație viitoare, într-un grad mai mare sau mai mic. În raport cu sensibilitatea artistului. Dacă pentru realizarea unei lucrări trebuie multă forță creațorie, pentru a rezista unei evenimente gravități și neînțelegeri, trebuie multă putere de stăpînire. Încredere în forțele proprii și încredere în spiritul de obiectivitate al celeriori. Design, despre fiecare lucrare se poate înțelege un mic studiu, cu Ocean ce să spun și să scriu despre ea în cursul timpului, dar este foarte important este totuși opera în sine. A vorbi sau a scrie despre lucrările de artă este înfintat mult puțin important decât a le vedea în reproduceri celor ce vor să le cunoască. De aceea, vom fi în primul rînd recunoscători revistei dacă exemplificările, reprodusele de calitate ale lucrărilor noastre vor întrece numărul paginilor scrise despre ele.

I.R.: — Unde ați expus, în țară și străinătate?

F. H.: — În țară, în saloane oficiale: Tinerimea artistică (1942-1947), Expoziția grupului plastic „Flacără”, 1948, expoziții anuale de stat, expoziții biennale, expoziții regionale, expoziții ale orașului București, Saloanele pictorilor și sculptorilor, „Cinădarea României”, Expoziția „80 de ani de la înființarea statului dac”, Expoziția „80 de ani de agricultură socialistă”. În străinătate: expoziții de grup: „40 de ani de artă români contemporani”, organizată de Fundația Europeană Drăgan, la Roma — 16 mai 1970, Societățile Dante Alighieri, la Florența, 30 mai — 14 iunie 1970, Galleria

Giorgi, la Palazzo Goddi, expoziția personală, Florența, 14—20 nov. 1970, Galleria Giorgi.

I. R.: — Majoritatea lucrărilor dumnei, reprezentând oameni mi-au dat impresia de început de zbor, de aspirație și omului către înalt, către perfecțione, către un ideal, de încercare a omului de a se auto-după. Am avut acest sentiment, mai bine definit, în seara zilei de 13 sept. a.c., la Rotonda 13, organizată la și de Muzeul Literaturii Române, pentru aniversarea lui Victor Ion Popa, cînd asecularea conferințeasem artistul Irina Răchițeanu-Sîrianu, despre cînd omagiat, privind intrucătările create de dvs. marelui om și genereștilor români, pe care l-ai cunoscut. Vă rugam să ne vorbiți despre omul V.I. Popa, precum și despre influența pe care a avut-o asupra dumnei.

F.H.: — Din felul cum și-a formulat această întrebare reiese că atât înțelesul și apreciat tendința mea de a vedea ce este frumos în model. În ceea ce privește dorința dumnei de a-mi amâna de V.I. Popa, nu-ă vrea să repete cele spuse la Rotonda. Acceptarea de a-mi da modelul (primul model-personalitate, după moartea de atelier din facultate) și a preținerei pe care a facut-o eu privind la portretul realizat de mine a fost un stimul pentru teatru viață și cariera mea de artist. Pe lîngă talentul de scriitor și regizor, avea un mare talent pentru artile plastice. După cîțiva ani de la realizarea portretului, am lăsat într-un colectiv concurs de V.I. Popa pentru o expoziție organizată la Bratislava și Expoziția „Luna Bucureștilor”. Voici complete răspunsul la această întrebare într-un volum aflat în lucru, care va purta titlu „Eu și modelele mele”.

I. R.: — Ce proiecte aveți? Vă rog să concepeți o operă reprezentativă pentru Focșani sau dedicată personalităților acestor meleaguri?

F. H.: — Deși autorele a numeroase lucrări-compozitii și busturi monumentale pentru parcuri, muzeu, teatre, uzine, fabrici, spitale, astăzi totuși comentă în care să-mi pot desfășura teza posibilitățile creațoare: un monument istoric, un monument omagiu „Mihai Eminescu”, și compozitie omagiu pentru profesorul sculptor Pacurea, N. Titulescu, al cărui măchete așteptă să fie montate la mari dimensiuni. Pentru orașul meu natal, Focșani, un bust monumental „Petru Licu”, omul de teatru nașut aci, care a avut o mare contribuție la dezvoltarea teatrului românesc. Aceasta cu un smagiu pentru talentul său și recunoașterea pentru moștenirea artistică pe care mi-a lăsat-o mie, nepește a marelui actor și nepoatele mele, tineră artistă Lucia Boros, de la teatru din Piepteni, și compozitie „Făt-Frumos”, cu un postament reprezentând pe fetele laterale, scene din bauda „Morții”. De asemenea, as dori să mi se editeze un album cu toate lucrările și să termin volumul „Eu și modelele mele”, text și reprezenteri.

I. R.: — Ce ați dorit să transmități colaboratorilor mai tineri ai revistei?

F. H.: — În primul rînd, îi felicit pentru contribuția lor la această revistă. Le doresc multe succese scolare și extracurriculare pentru a fi deveniți urmări și valorosi. În primul rînd, îi felicit pentru contribuția lor la această revistă distinsă cu numeroase premii. Mă bucură dacă veți răspunde din acești tineri și avea aptitudini pentru artă în general și pentru sculptură în special și dacă în numeroase vîlăsoare vom putea cunoaște încercările lor artistice.

I. R.: — Vă mulțumim, domnă Florica Hociung, și vă așteptăm cu o expoziție reprezentativă și în orașul primelor dumnei amintiri, Focșani, oraș la care, aşa cum mărturiseați, vă găduiți cu dor.

Cerind scuze artistei pentru că nu putem publica în totalitate interviul, astăzi cu bucurie și nerăbdare volumul premis pentru completarea imaginii cititorilor asupra sculptoriei Florica Hociung.

Din numeroasele opinii favorabile ale unor critici, oameni de artă etc. din țară sau străinătate îmi voi permite să redau numai gîndurile maestrului George Enescu, fată de creația artistei, transmise prin prietenul său, Romeo Drăghici, sculptorul ei Florica Hociung:

„Statuia maestrului răscută de dumneata, a stîrnit toată admirația tuturor care au văzut-o. Maestrul, duduia (n.n., soția compozitorului) să intină. Maestrul m-a rugat să vă transmit căce mai salde felicitări. A provocat invida unei sculptoare de la Paris care a cerut și să să-l facă un bust. Ai dumneata, este foarte reușit. Si-i placă multă distincție ce l-ai dat și drăpăzit statuia într-o mantie largă. Profilul este excelent și face fin. Sincere felicitări!“

Interviu realizat de Ion ROGOJANU

Sculptorul Florica Hociung alături de statuia lui G. Enescu

„Făt-Frumos“ (compozitie)

1960-1961, ANTHONY MARS DENVER,
PROFESSOR OF POLITICAL SCIENCE
AT DUKE UNIVERSITY, HAS ARRIVED.
HE WILL ATTEND THE CONFERENCE
AND GIVE ONE PAPER, WHICH CONCERNED
THE PROBLEMS OF AFRICAN NATIONALISMS.

un extensión de seis años a la "Revista matemática". Viéndolo así se reduce el número de artículos que se publican en la revista a 1200. Aún se han hecho otras cifras.

Como resultado anterior citando los datos de 1937 se ha podido comprobar que el número de artículos publicados es de 1200, de acuerdo a Fuchs. Asimismo se han obtenido datos de 1938 y 1939, que indican que el número de artículos publicados es menor, pero ligeramente superior al de 1937. Los datos de 1940 no han sido publicados, pero se sabe que el número de artículos publicados es menor que el de 1939. Algunas veces se han publicado más de 1200 artículos, pero esto es una excepción. En 1940, se publicaron 1100 artículos, y en 1941, 1000 artículos.

la Ecole des hautes Etudes et la Ecole des Langages Orientaux, ainsi qu'au Musée Guimet. De là, il alla à un séminaire rassemblant une difficulté, era alors admis au sein de ce séminaire. Ensuite il obtint un poste de professeur au musée.

— Interviu realizat de prof. Petrușche DUMA —

DE VORBĂ CU ACADEMICOVĂ ALEXANDRU GRAUR

OASI PROFESORI AI LICEUIMI „UNIREA“

- În ce condiții, un dialect poate deveni limbă?

Se poate vorbi de finisajul deosebit de

- Bineînțeles, nu; năoidoară este un district [sau un judecătorește] și limitele române [sau dacorâne].
- După părere dumă, care ur fi definită limita?

- Când se întâlnește este într-o situație, vorbind cu un cunoscător de limbă familiar, popular, argosul etc. În literatură și în viață să se întâlnească unele expresii proprii diverselor personajelor și a limbii române.

- Nu am mai putut urmări problema în timpul din urmă, apărându-mă un nimic de aduceat la lucrarea citită.

- In ce măsură modificările eduse de „Dicționarul arheografic, arceologie și morfologic al limbii române” simplifică cunoașterea actuală?
- „Dicționarul arheografic, arceologic și morfologic” nu și-

propus să simplifice scrierea actuală. Ea continuă să prezinte că ceea ce este patologic este apropiat de pronosticare, de asemenea, prin natura

cu semințe speciale a semivacanțelor și a sănătăților înfășate. A crește or sănătății scrierile, pentru că nu am avea decât să le învățăm cum promovăm, și ar trebui să cîștine.

— Este chiar înțele că formă concreșteorii limbii latine și române și se profundizează și în cunoașterea limbii române. În prezent, limbile latine nu sunt decât la sfârșitul secolului VIII-IX în ordine adaptării și la lecțiile de filologie interioară. Ceea ce înseamnă înseamnă patru. Cum vedeați o traducere latinească și cu ce cred că este corectă?

A black and white photograph of a man with glasses, wearing a suit and tie, sitting at a desk and reading a book.

- Cred ca sprijinul este ce mai mult interesant ca cînd în timpul unor se reîntorcă un val de medaglii de origine latene, a creînd astăzi și în cele lînde, însă încă peste puțin timp vor răbdură și să prezintem ocazia, ceea ce îi permite să se întâlnească între ei, aomenii, însinuînt din ce vor și vorbești.

- Ce le recomandă învățătorilor cercetători ai limbajelor românești?
- La ce urmă succese mai mult.
- În numele elevilor și profesorilor de azi și licențiatelor „Universității”, preșum și al colaboratorilor și cătăilor, *Revista școlară* vă dorește, cu prilejul împlinirii vîrstei de 85 de ani, vîrstă lungă, multă sărbători și putere de munca, sprijin înințială și stînga românească!

Ureaz profesorilor și elevilor
de la liceul Ucrainean din Tocărași
împărtășește tuturor doar în felul
mai să ușoară succese.

2. 197

D.R. Popescu a avut dintr-o inceput configurația scriitorului de excepție, cu toate datele unei trajectoare lungi și mereu înnoite. Acum un sfert de veac, numele lui se rostea, în proza românească, drapți unul de certitudini ale acelei vremi, dar și ale vîtorului. Caz aproape unic, de confirmare a paruiților puse de călitor și critică, după atâtia ani, cauzul lui D.R. Popescu! O operă croită de devreme să-și împlină prin acumulare nu doarăbdăloare și, cîtisii de puțin, nevăzută. Sobrul D.R. Popescu a știat să fie un eveniment cu flacări din cărțile lui, ceea ce, iarăși, poate să considerat trăsătură specifică a unui mare scriitor. A unui tip de scriitor mare mai puțin frecvent la noi, după cel de-al doilea război mondial. La sfîrșitul anilor „obsedantului deceniu”, în care s-a publicat și scris îndesat de către o mulțime de nume, în majoritate spulberat de timp, apariția lui D.R. Popescu în proză a reprezentat evenimentul venitii unuia dintre scriitorii profesionisti în complexul sens al cuvintului, în complexul și modernul sens, întrucât aveam de a face cu un autor deschis la ceea ce

Modelul DERÉ...

de Platon PARDĂU

aducea, în roman, nuvelă, povestire, experiență literaturii lumi. Cu D.R. Popescu, în proză, cu Nichita Stănescu în poezie, literatura noastră depășea barierile unui provincialism și nefiresc și neliterar. Înțimplarea a făcut ca prozatorul să se formeze la Cluj, unde o întreagă școală literară învăță scrisul din marile cărți ale literaturii moderne și nu din comentarii tendențios circuite. Această assertiune poate avea la sfîrșit și semnul întrebării, firește, întrucât înțimplarea e întotdeauna cu miezul ei de mister. Totuși, în ce mă privește, legătura acestui mare scriitor român și de Cluj, atât cît poate un mediu influent creatorul cu vocație puternică și personalitate nesupusă.

Ceea ce s-a remarcat rapid la D.R. Popescu — și nu înțelegez să se vadă cu strălucire — este această mobilitate a mijloacelor care se petrece la diapazonul unui artișt puternic. D.R. Popescu nu „adoptă” o manieră sau altă, nu trece de la un gen la altul cum ar face-o doar eruditul, și acest prozator este unul dintre cel foarte învățăți cu știința literară. La el mișcare vine dinăuntru, și fie că e vorba de ciclul „F”, de tragedia din „...dreptul Tebei”, de splendida „Vînătoarea regală”, de teatru său, forma, expresia care freamătă de neliniște, slujește, în aceeași vreme, cu calm profund, o materie de lume prefațată în literatură de maximă esențialitate și intens-autentică. Într-o literatură care își cantă respirația, D.R. Popescu venea nu cu un firicel de suflet și o mulțime de vorbe, pre-

cum s-a întplat și se mai întiplă. Grăbit parca să umple hăul, conștiind că problema e de ordinul interesului col mai acut individual, convins că hăurile acestei au nefasta insușire de a se lăti și lungi, scriitorul trebuie să situa în fruntea unui adevară ofensiv, dintr-un început contra devitalizăril și falsului. Poate e și o altă conștiință, secretă, instinctivă, a efectelor răului: hăul cheamă nu numai hău, dar și atrage umplutorii de meserie, din cel care n-au lipsit mai antăr. D.R. Popescu a participat și la această bătălie cu armele literaturii adevară și pline de valoare, unicele în măsură să dea pe față măsluiale și prefațătoria, singurale în stare să arate, cum zicea Tudor Arghezi, cît de proastă e literatura de lăcatură. Etalon într-o vreme cind comparația a fost în măsură să disloce sterquil, acest scriitor continuă să-și înălță rangul și cadența de înainte mergător.

A mai avut o îndrăzneală D.R. Popescu, și nu cred că o exgeză critică adevărată se poate numi astfel dacă ar ignora-o. Acest scriitor scrie cu vizionare operei și nu cu deget circit al îndoelli. Este vorba, neîndoios, despre vitalitatea excentrională a talentului său, de capacitatea iesită din comun de a imagina lumi! Dar este, tot atât de adevarat, și vorba de o concepție despre scrier, al cărei ax este respectul pentru muncă, al cărei crez este munca la masa de lucru! Poate învățat de la literatură sau vine dinăuntrul lui adevarul că nici un mare scriitor nu s-a lăvit

dintre întimplători ori parcimonioși. Scriind o viață, numai așa, poți scrie o literatură a ta. Cite o carte mare o poate naște și întimplarea. Literatură mare nu naște decât vocația adverată pusă la treabă douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru! Nu trebuie să căutăm pe altrea argumente pentru temeinicia acestei afirmații. Îi avem pe Sadoveanu al nostru, pe Rebrenu, ca să rostesc două nume dintre scriitorii creatori nu doar de cărți, ci de literaturi și lumi. D.R. Popescu este, de un acum, la cei cincizeci de ani ai lui, un asemenea autor, cu un spațiu al său, cu o „populație” a lui de personaje și întimplări, de conexiuni de destine și dezlațuiriri de patimi care sunt inconfundabile. Pe an ce trece, cucerirea se extinde, dramul spre cele patru puncte cardinale — drumurile — se înmulțesc: terenul e bătut la milimetru patrat, geografia derepesciană dezvăluie noi reliefuri și noi adincimi, atestând inepuizabilitatea unei „vine”, trănicia ilionului. E caz rar, dacă nu unic, în literatura română de azi, pentru că, permanent, largirea orizontului are loc cu implicită multiplicare a nuanței, cu exploarea de noi mijloace de expresie. Cărțile lui sunt, deopotrivă, manuale de emoție și manuale de tehnici literare! Puterea acestui scriitor a fost, la începuturile sale, de a nu explicita „ca altii”, de a nu se supune modelelor, cam impuse pe atunci, iar, mai tîrziu, cînd modele și modelele au început să facă ravagli, firește după vreme de secesă, de a nu se lăsa rotit lor. La urmă a ieșit (de fapt tot împotriva) un model D.R. Popescu, și în romanele sale, și în teatru, și în eseuri și chiar în digitale pe clavatură poeziei. În atîtea valuri de epici, numerotate multe după ani săntezeci, îără a îl se opune, îără a îl nici o clipă, veteranul văzându-se amintind de „cel ce vine grăbit din urmă”. D.R. Popescu stă mereu pe creașta cea mai de sus, cu fascinatia descoperirii, cu tentația încercării, cu freneteaza bătăliei nu cu operele contemporanilor, ci cu dușmanul numit stagnare. Probabil e unul adversar pe care și-l admite. Altul omul și scriitorul e numai tinerele și iubire.

INEDIT

OMAGIU

La 13 septembrie 1985, în cadrul **Rotondei 13** de la Muzeul Literaturii Române, a fost sărbătorit **Victor Ion POPA** (1895-1946), cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la nașterea sa. El a fost evocat de : actrița **Irina Răchițeanu-Șirianu**, sculptorița **Florica Hociung**, criticul literar **Vicu Mîndra** și ziaristul **Nicolae Carandino**.

Reamintim cititorilor că autorul „Mușcatei din fereastră” a debutat în paginile seriei vechi a „Revistei noastre”, la 1 decembrie 1912, cu poezia „Liniște...”, semnată cu pseudonimul Gh. A. Hamza.

RECITAL

Artistul **Paul MOCANU**, din Sibiu, a susținut, la Liceul „Unirea”, la 10 octombrie 1985, un emoționant recital lirico-muzical. În program : poezii de Mihai Eminescu („Somnoroase păsărele”, „Dorința”, „Mai am un singur dor”), Octavian Goga („Tăcerea ta”, „Sus la crîsmă-n dealul mare”), George Bacovia („Ecou de romanță”), Lucian Blaga („Strofe de-a lungul anilor”), Charles Baudelaire („Imn frumuseții”, în traducerea lui Al. A. Philippide) și alții.

PREMIU

În luna noiembrie a.c., cunoscutului cărturar român **Constantin CIOPRAGA** i s-a decernat, la Palermo, la propunerea Asociației criticiilor literari italieni, **Premio Mediterraneo** (ediția a IX-a). Printre laureații de prim-plan ai edițiilor precedente, s-au numărat : Mircea Eliade, Léopold Sedar Senghor, Roger Garan-dy). (Alte informații într-un scurt interviu care va apărea în nr. viitor).

SEMICENTENAR

Nicolae LABIȘ – „buzduganul unei generații”, cum l-a numit Eugen Simion –, ar fi împlinit, la 2 decembrie 1985, o jumătate de veac.

Momentul aniversar a fost marcat, la Focșani, la 16 decembrie prin două simpozioane desfășurate la Casa Personalului Didactic și la Liceul „Unirea”, unde prof. **Margareta LABIȘ**, sora poetului, și prof. univ. dr. **Dumitru MICU** au vorbit despre viața și opera autorului „Morții căprioarei”. (Nr. triplu 116-117-118 al „Revistei noastre” îi va fi dedicat parțial).

PERMANENȚE

Laurențiu Fulga

Moartea Generalului — cum ii spuneau confratii sai, scriitorii, — intimpplată în noiembrie '84, a trecut neobservată. Omul de o rară modestie a fost consecvent cu el însuși și în clima supremă, lăsind însă în urmă o Operă*).

Cine a avut fericirea să-i stea în preajmă sau să-l asculte nu poate să-l uite niciodată.

Funcția de prim-vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, ocupată cîteva legislaturi la rînd, de acest vrăjitor de cuvinte, a fost onorată fără cusur. Atenț permanent la nevoile celor care duc în spate literatura română contemporană, el s-a străduit să-i ajute prompt, contribuind astfel la crearea climatului de muncă și de viață necesar breslei din care făcea parte.

Așternind cu sfială și cu respect aceste rînduri, retrăiesc o întimplare petrecută la Căminul Cultural din Dragosloveni, în timpul desfășurării ediției din 1975 a Salonului literar, care poartă numele acestei celebre localități. Venisem aici pentru a participa la decernarea premiilor cîștișilor concursului presidat de criticul și istoricul literar Constantin Ciopraga. Delegația Uniunii Scriitorilor era condusă de Laurențiu Fulga.

După salutul de rigoare, gazdele le-au indicat un culuar care ducea spre scenă. Deschizînd usa, ei s-au opriți fulgerător: în fața lor, pe o lungime de 30-40 de m, se întindea un covor de petale multicolore. Fascinați de frumusețea lui, au stat puțin pe gînduri, apoi și-au continuat drumul, ocolind florile.

Gestul acesta emoționant, care a fost imediat apreciat cum se cuvine, i-a declansat lui Laurențiu Fulga o amintire din adolescență.

În perioada interbelică, era elev într-un mare oraș, unde și făcea studiile. La un moment dat, s-a răspîndit veste că va veni în vizită Liviu Rebreanu. Toată suflarea urbei a intrat în fierbere. Cu mic cu mare, au trecut cu toții la pregătirea primirii marelui scriitor. Între altele, de la gară și pînă la reședința rezervată lui, pe o lungime de aproximativ 3 km, s-au

presărat flori. Manifestarea de simpatie a fost magnifică.

Laurențiu Fulga a fost și un statornic și devotat prieten al „Revistei noastre”. În urma invitației adresate de Uniunea Scriitorilor, la propunerea sa, și a lui Dan Deșliu, am participat la Conferința națională a scriitorilor, din iulie 1981, unde am realizat aproape 200 de fotografii, a căror valoare documentară crește neîncetat.

Tot la ediția din '75, adresindu-se tinerilor cenaclisti adunați în foaiereul Teatrului Municipal din Focșani, Fulga spunea: „(...) numai cel care știe să se prezinte timpului arzind foarte mult din ceea ce are sentimentul că nu rezistă, numai acela va dura în istorie. Pentru asta vă doresc din toată inima să aveți parte de un drum glorioș!***”

prof. P. DIMA

*) Proze: „Straniul paradis”, „Eroica”, „Steaua bunei speranțe”, „Alexandra și infernul”, „Doamna străină”, „Moartea lui Orfeu”, „Pe viață și pe moarte”, „Concertul pentru două viori”, „Sinteză” etc.; drame: „Ultimul mesaj”, „Meșterul Manole”, „Este vinovată Corina ?” s.a.

**) „Revista noastră”, anul V, nr. 31-32-33, ianuarie-martie 1976, pag. 496.

INEDIT

PERMANENTE

Rămînîndu-i țării pămîntean

Memoriei Iul Laurențiu Fulga, în jurul căreia s-a păstrat o respectuoasă tâcere.

Având sprijinul tradiției

Cum păstrează reprezentanții vîrstăi

*Sînt cum circul Ce straniu paradise mi se
deschide
acum, în dosul ochiului ocult !
Cuvintele se-nșorc în crîsalide
ca niște fluturi scuturăți demult.*

*Cum doare fascinația luminii
la ora întunericului brut !
Se-nșorc apătici îr. semințe crinii,
umbriți de taina marelui sărut.*

*Să nu mă plîngi, prietene
complice
al inimii și-al cugetului meu.
Rîzind s-a-nveșmîntat Euridice
în moartea ca de foc a lui
Orfeu.*

*Ci eu, neobosind a fi utopic
și rămînîndu-i țării pămîntean,
încerc să-mi tîrîi inima spre
din infinitul gheții ocean...*

*Pe masa mea, ce-o protejară
larii,
nescriși așteaptă-mbujorații zori.
– Dar noaptea m-a surprins lîngă
frunțarii
și frigul meu e veșnic, seniori...*

Andrei CIURUNGA

Premiul „Revistei noastre”

LUCICA CHERCIU

clasa a VIII-a, Școala Nr. 2
Focșani

Sînt născută

Sînt născută să fiu
O pasare în zbor
Ca să pot atinge cerul
Cu aripile mele.
Sînt născută să fiu
Suflet de izvor
Coborînd din munte ;
Botezată de stele.
Sînt născută să fiu
Cîntec de vioară,
Roua tinereții,
Într-o mindră țără.

Gînd mamei

Vorbesc despre tine
cu inimă în palmă,
cu fîmplele ude
de rana crudă
din pădurea copilăriei mele.
Si cuvintele se fac păsări
care în zbor
ating cu sfîală
numele tău, mamă !

Iarna

La izvorul cel de taină
Ciutele coboară
Tresăriind.
Poartă-n creștet cerul
Răsturnat în iarnă.
Si în ape limpezi,
Care nu mai sînt,
Scîrțiile de geruri aspre

Arborii pădurii.
Si în ochi de ciută
Steile lucesc,
Dar îngheăță vorba-n
Colțurile gurii.
În tăcerea-naltă,
Ciutele vorbesc.

Liniște

*Aud gongul inimii
Cum vestește reprezentarea vieții.
Simt cum circulă fluidul,
lifiantul existenței.*

*Cu zgomot de cristal strivit
S-a rupt o lacrimă,
Din izvorul luminii
ochilor mei.
Atîtea zgomote aud
Și totuși, e o liniște de moarte,
Căci toate-n mine sănătatea
Afară frunze mor pe carte.*

Elena CRÎNGEANU,
clasa a XII-a B

Aniversăm cuvîntul

*Aniversăm tăcerea
În fuga ei spre cuvînt.
Aniversăm cuvîntul
În fuga lui spre rostire.
Aniversăm gîndul
Ce-i ca un haos desculcit.
Aniversăm lumea
În fuga ei spre senin.
Aniversăm pămîntul
Ce-i un fileu fără plasă,
În jocul cu păsări de argint.*

Antonio SANDU,
clasa a VI-a A,
Liceul Național din Iași

Lîngă Siret

(elegie)

*Lîngă Siret, eu m-am gîndit la tine,
O pasare-ngleșase în azur ;
Era lucirea brațelor întinse
Sau veșnice zâpezi cădeau în jur ?*

*Cai albi îngenunchiați irumos în iarbă
Păreau ieșîti din marmure sub cer,
Și eu simteam cum coama lor trimite
Spre mină mea mesajele de ger.*

*Acolo am știut, privind cîmpia
Citind silabe adîncînte-n lut,
Că bucuria și tristețea lumii,
Adesea au același început...*

*Cai aripați își fluturau pe dealuri
Superbe coame ninse cu azur,
Tu m-așteptai cu brațele întinse
În largul mării fără de contur.*

Gabriela PETCU,
Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani

Țipăt

*Țipăt în lumina
Sufletului tău,
Țipăt în deșerturi,
În abisul meu ;
Clipe calme, aievea
Se transformă-n praf.
Tu te-aplecî în stele
Căutînd durere...
Darul de iubire,
Și de împlinire
Se transformă-n piatră,
Piatră nesecată,
Albă și curată...
Tipăt în tăcere...
Tipăt în durere
Se aude-adînc,
Și iar cade, pieră...
Doar o pîlpîire
Străjuie iubirea
Tipătului vieții...
Tipătului morții...*

Corina Popescu,
clasa a XI-a, filologie-istorie,
Liceul Economic din Focșani

DINTRE SUTE DE CATARGE

Scrisoare lui Ovidiu, în numele iubirii

Î E iarăși miez de noapte și versul tău mă
cheamă
spre Mare, dar o Mare cu valuri de idei.
Urmindu-ți dulce pașii, de zbor nu-mi mai
e teamă,
talazuri de speranță curg blînde printre ei.

Scriind despre iubire, faci lumi o favoare,
scriind despre iubire, te-ndepărtezi de mal,
scriind despre iubire îți construiești o Mare
ce duce cu-nspumarea tot rîul spre final.

Dar astăzi condamnarea nu sperie iubirea
și se iubesc cu zgomet, pe mare pescăruși.
Iubindu-te, Ovidiu, în vers păstrează mîhnirea
că-n trista ta vacanță zdrobit ai fost de ușă.

În „Pontul cel sinistru” ce verde era
mare...
Acum e-atît de-albastră că scoicilor li-e
somn.

Mă dor vorbele tale, mă doare depărtarea.
În Pontul nostru sacru ai suferit enorm.

Tmi flutur versul singur spre tine, la amiază,
atît mai am puterea în Eden să-ți trimit.
Sînt o Perillă nouă ce-ji scrie și visează
în Tomisul acesta de pe tărîmul scit.

Și eu sînt o Perillă, în numele iubirii,
Și eu răspund scisorii, și eu am versul viu...
Plutind pe-aripa-n flăcări dau foc
nefericirii,

gîndindu-mă la tine, tăcut, încep să scriu.

Doina ROŞU,
clasa a XII-a A

Pasărea iubită

O frunză trebuie iubită
ca o stea de mare.
Cîți ani ei tu, floare?
dar tu, cîmpule? dar tu,
vară cu pălăria de culoarea
cîntecului?

O pasăre trebuie iubită
ca un ochi de lună.
Cîți ani ai tu, clipă?
dar tu, lună? dar tu,
anotimp cu petele verzi de natură?

Laurențiu MUSCALU,
clasa a IX-a,
Liceul „Al. I. Cuza”

INEDIT

PRIETENII „REVISTEI NOASTRE”

VIOREL DINESCU

Joc gratuit

*Aud cum tună cîntecul furtunii,
 Cînd ochii mei în vid călătoresc,
 Spre zona unor forme milenare,
 Acolo unde cifrele dansează
 și peste harfe moi adoarme
 luna,
 Iși scutur floarea arborii stelari,
 În goulurile dintre clipe
 și cerul își îndreaptă mersul,
 Spre-un cerc în jurul altui punct
 descris,
 În care se întreiaie alte cercuri,
 Traекторii ale unor stele
 ascunse,
 și-atunci se instalează-n spațiul
 curb
 O orgă nesfîrșită de lumini,
 O țesătură hiperbolică de
 drumuri,
 Ce desenează-n frigul spațial
 Figuri de Vînători și de
 Fecioare,
 Un Crab, un Capricorn și o
 Balanță
 și alte-nchipuiri și mai bizare,
 Figuri geometrice nemăivăzute,
 Născute printr-un ochi ce nu
 există.*

Planșeta cu arbori

*În valea dintre lumină și întuneric,
 Vezi urcușuri cu ierburi prin care clipesc
 fulgere ascunse.
 Acolo, la flacără luminișilor, se pregătește
 o cină de taină,
 Sub stelele a căror lumină va părăsi în
 curind cerul.
 Spre seară, materia schițează plecarea în
 spirală a clipelor,
 Cerul se înalță cu încă un cer,
 Muzica e sigilată în trupul adormit al unor
 păsări.
 Curind, în apele festive, va cădea ochiul
 lăptos al nopții,
 Inversând rîul de arbori părășiți între cer
 și pămînt,
 Purind în ramuri cuiburi de aer, apă și foc.
 Litera TAU părăsește alfabetul fără
 contururi precise,
 Pierzîndu-se în cîmpul unei misterioase
 aventuri
 Cu armonii și cifre, cu mici crepusculi
 fără traectorii,
 iar dacă intri în spirala cu cearcăne de
 lumină și întuneric,
 Vei auzi sentințele unor arbori geometrici
 desenați pe hîrtie de calc,
 Transparenti, ilogici, fermecători, ideali,
 Căzuți cu foți din vîrful unor
 piramide-nstelate.*

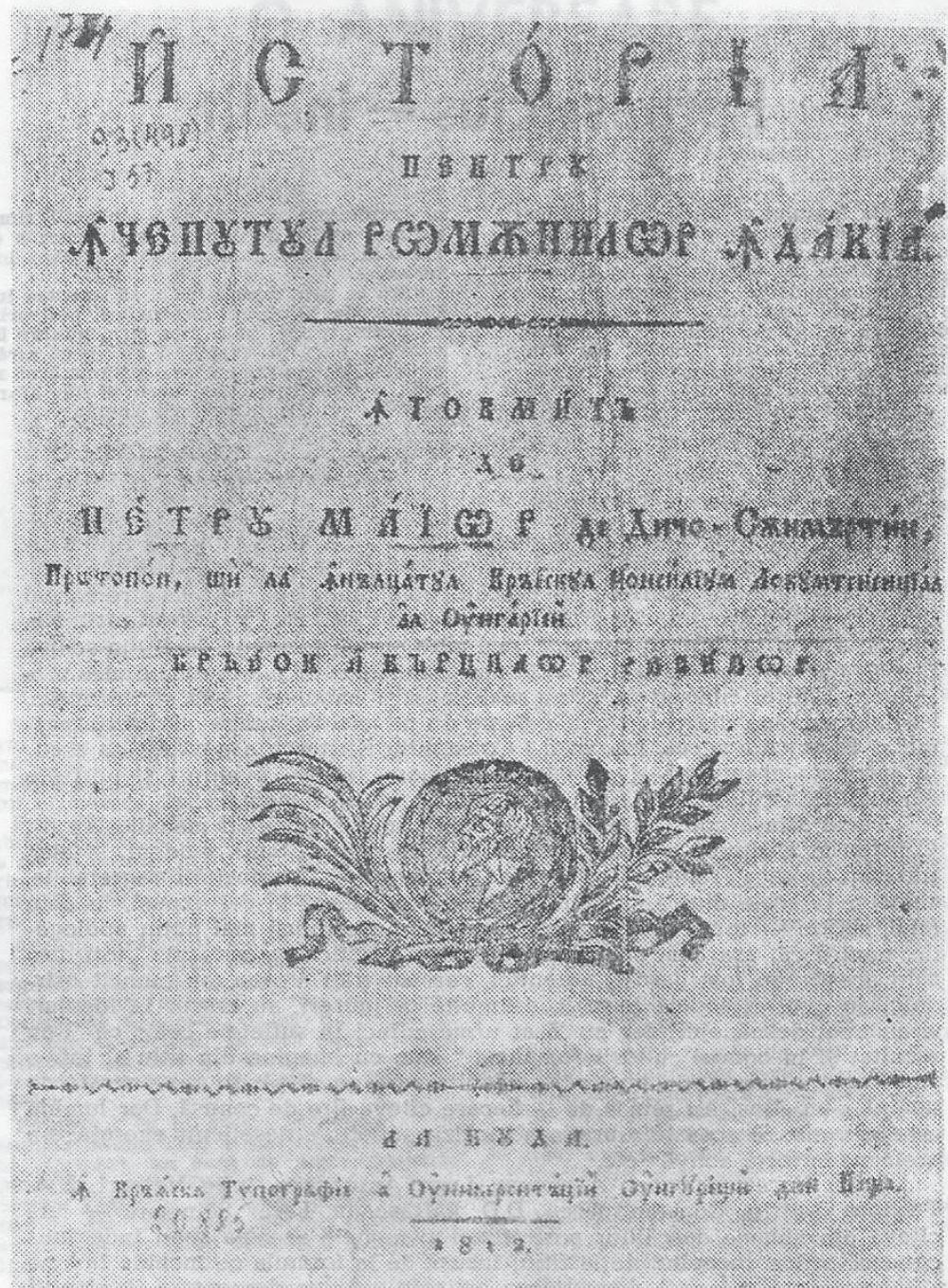
CARTEA RARĂ**PETRU MAIOR :****Istoria pentru Începutul românilor în Dacia *)****CUVÎNT ÎNAINTE**

(Fragment)

Zburdare aşa nedumerită în mulți din cei streini scriitori iaste de a vomi cu condeul asupra românilor, strănepoților romanilor celor vechi, ori ce le şopteşte lor duhul acela carele mai demult spre aceaia îi întărîta pre varvari, ca pre romani sau ca pre domnii lor să-i urască sau lor, ca prea vitejilor biruitorii a toată lumea, să le pismuiască cît, și cînd fără nici o dovadă iscodesc ceva sau și minciuni apriate spun asupra românilor, încă socotesc că lumea toată e datoare să creadă nălucirile lor ; ba, de o bucată de vreme, pre cum măgariu pre măgariu scarpină**), aşa, unii de la alții împrumutînd defaimările, fără de nici o cercare al adevărului, de iznov le dau la stampă ; și cu cît români mai adînc tac, nemica răspunzînd nedreptilor defaimători, cu atită ei mai vîrtoș se împulpă pre români a-i micșora și cu volnicie a-i batjocori.

*) „Istoria / pentru / începutul românilor în Dacia / Intocmită de Petru Maior de Dicio-Sînmărtin / Protopop și la înăltat Crăiescul Consilium Locumtenentiale / al Ungariei / crăiesc a cărților revizor. / La Buda. / În Crăiasca Typografie a Universității Ungurești din Peșta. / 1812“. Biblioteca Liceului „Unirea“ deține un exemplar din această ediție (princeps). Alăturat, publicăm fotocopia foile de titlu, pe spatele căreia se află ca motto înțeleapta cugetare : „Cu anevoie iaste a nu grăi adevărul...“.

**) Reprezintă un proverb latinesc tradus de scriitor, cu aplicare particulară la istoricii sași Eder și Sulzer și la istoricul german Engel. Lat. Asinus asinum fricat (Vezi Școala Ardeleană, vol. II. Ediție critică de Florea Fugariu. Studiu introductiv și note finale de Romul Munteanu. Editura „Albatros“, București, 1970, p. 189).

ISTORIE LITERARĂ

Perpessicius — inedit

In pofida faptului că de la Perpessicius a rămas mult material manuscris, texte și autorului Mențiunilor critice, oricât ar fi ele de modeste, au întodeauna un farmec al lor, inconfundabil, care împacă mai ales exigențele de natură estetică. Textul inedit care urmează este un asemenea document — de istorie literară, dar în primul rînd de critică de artist —, însemnatatea lui ținând mai ales, ca de atită ori, de inegalabilul talent de orchestrare

a cuvintelor cu care ne-a obișnuit timp de mai multe decenii cel mai generos și cel mai harnic dintre criticii români interbelici.

Fără ca prin acest articol să i se dea lui Constantin Kirițescu dimensiuni noi, prin el, avem, totuși, de a face cu o punere în valoare, dacă nu fermă și nici prea atrăgătoare, cel puțin cu una pasionată șiabilă, a unui interesant scriitor din afara raftului unu al literaturii române.

Marcel CRIHANĂ

Făclii stinse se numește ultimul volum ce d-l Constantin Kirițescu tipărește în Editura „Cartea Românească” și în care se află întrunită o numerosă galerie de portrete de dascăli. Fost lungi ani de zile director al învățămîntului secundar și după aceea al celui superior, d-l Constantin Kirițescu a avut prilejul să cunoacă, mai mult și mai temeinic decît din scurta sa carieră didactică, virtuile, dar și neajunsurile celei mai nobile dintre profesioni. Acestei cunoașteri, și nu mai puțin și impulsului său scriitoricesc, își dătorește apariția cele două volume de nuvele, intitulate: **Printre apostoli și Porunca a zecea**, în cari d-l Constantin Kirițescu a povestit cu ascuțit spirit de observație și cu vădită înclinare satirică aventuri și portrete din lumea dascălilor, atită din ei apostoli doar cu numele.

Făclii stinse constituie, dacă se poate spune, reversul medaliei ce d-l Constantin Kirițescu a bătut în memoria dascălilor. Sunt, evident, și aici, trăsături ironice, reliefuri umoristice, metehne și curiozități regreteabile, chiar și la aceia dintre dascălii de seamă nu numai la cei expuși, în chip fatal, satirei — tonul general al portretelor nu e totuși mai puțin apologic, pentru că, așa cum spune cu justă și plasticitate autorul: „toți dascălii aceștia au fost dascăli autentici, cari au trăit aievea, au muncit osfrindic, au avut cîteodată bucurii, de multe ori dureri, au cresut în idealuri și au avut desnădejdi, dar au lăsat urme adînci în sufletele celor ce i-au ascultat și în ogorul culturii românești” sau, cu imaginea din titlu și într-o parafrază nu mai puțin poetică: „Făclile care au răspîndit raze curate de lumină s-au stins. Au rămas de la fiecare cîteva fire de cenușă. Dar lumina este vibrație. Si această vibrație a încălzit suflete, a deseteșenit energie, s-a prefăcut în forță activă” etc.

Spiru Haret, Murgoci, Aleseanu, Lupu Antonescu, Iuliu Valaori, D.A. Teodoru, Mitriță Constantinescu, D.D. Pătrășcanu, Lazăr Șâineanu — iată cîteva din numele dascăllor portretizați și numele acestora spuindeajuns cunosătorilor. Începînd de la titlul însuși, de la formula ce închide în sine o caracterizare pe care dezvoltarea articoului o va demonstra, portretul d-lui C. Kirițescu ia aspectul unei desăvîrșite teoreme geometrice. Spiru Haret, marele ministru, Murgoci, vigurosul vîăstar rustic, Iuliu Valaori, ultimul dintre clasiciști, Enache Ionescu, ascetul catedrei, Ion Bianu, munitorul neobosit, dimpreună cu toți ceilalți înaintează într-un impresionant cortegiu, de lampadofori cu făclile stinse astăzi, dar cu cenușa generoasă.

3 ianuarie 1938

O ANIVERSARE

S-au împlinit în toamna aceasta 50 de ani de la înființarea, în Focșani, a Cercului de studii italiene „Dante Alighieri”, instituție care avea ca scop răspîndirea limbii și culturii italiene în România.

Prin constituirea acestui cerc, se continua activitatea pe care Liceul „Unirea” o aduce de mai mulți ani, promovind în rîndurile tinerilor din orașul nostru cultura și prietenia dintre cele două popoare.

Această străduință s-a materializat prin cele cîteva excursii pe care liceul le-a organizat în Italia. Inițiatorul și conducătorul acestor excursii a fost profesorul Constantin Leonescu, dascăl de istorie și director al liceului, la acea dată. Ultima călătorie, pe care școala noastră a făcut-o pe meleagurile italiene, a fost în 1928.

Pornind de la aceste incepuri, în teamna anului 1935, a luat ființă, la Liceul „Unirea”, un curs de limbă italiană, fondator, conducător și profesor fiind Ștefan Vasilache. El făcea parte dintr-o familie din care patru din cel cinci frați au învățat sau și-au completat studiile în Italia.

Unul dintre ei, Traian Vasilache, a urmat cursurile de inginerie navală la Genova, recomandat de către profesorul Nicolae Iorga și sprijinit în mare măsură de cadrele didactice de la Liceul „Unirea”. Element strălucit, la terminarea facultății, a fost numit director al Santișterelor Navale din Galați. Un altul, doctor, a urmat medicina, la Roma, iar o soră a făcut, de asemenea, studii de italienistică, la Perugia.

Cercul intemeiat de profesorul Ștefan

Vasilache, la Liceul „Unirea” (după ce a absolvit cursurile de limbă italiană, tot la Perugia), a funcționat pînă în preajma celui de-al doilea război mondial și a însemnat o epocă de înflorire a culturii italiene în erașul Focșani.

Participanți la activitatea acestui cerc erau: profesori, medici, ofițeri, ingineri și foarte mulți elevi și elevă de la liceele din localitate.

Dintre absolvenții acestor cursuri, profesorul Vasilache își mai amintește, după o jumătate de veac, cătiva (arhiva să pierdut în timpul războiului): prof. Hris-tache Dăscălescu, stabilit ca și prof. St. Vasilache în Ploiești; prof. Cristian Agopsa, dr. Chiriteșcu, prof. Cristian Zanetti, căzut pe front, poetul Virgil Huzum, prof. Irina Diaconescu, scriitoare, George Beldescu, doctor în teologie, Constatin Busuioc, funcționar, I.L. Postolache, Angela Vasilache, Alexandrina Balaban etc.

Dintre activitățile Cercului de studii italiene, s-ar putea enumera: *Buletinul Italo-Român*, publicație unică de acest gen în țară. În acest periodic tipărit cu o deosebită eleganță, s-au inserat articole despre scriitori italieni, traduceri din lirica italiană și unele informații privind activitatea cercului.

Cîteva manifestări artistice și culturale au completat strădaniile prof. St. Vasilache, în afară de publicarea buletinului și predarea cursului. Astfel, sub auspiciile cercului, au avut loc, la Teatrul „Pastia”, concertul marelui tenor italian Tito Schipa, cîntăret de glorie mondială, acompaniat la pian de Caterina Boratto, concertul pianistei Ornella Santoliquido, conferința prof. univ. Grigore Trancu-Iași, fest ministrului.

Ca urmare a frumoaselor rezultate obținute de Cercul de studii italiene din Focșani, el a fost afiliat la Comitato della „Dante Alighieri” și a primit din Italia un impresionant număr de cărți, cursuri, reviste și albume ce s-au distribuit gratuit cursantilor. În afară de acestea, s-au mai acordat și două burse la Università per Stranieri din Perugia, dar din păcate numai una a putut fi folosită, din pricina declarării războiului.

În activitatea sa, prof. St. Vasilache a fost ajutat și incurajat de prof. univ. Alexandru Marcu de la Catedra de limbă italiană din cadrul Universității din București, fost ministru al Propagandei, și de prof. Pimen Constantinescu, fost elev al Liceului „Unirea”, mare italienist, editorul unei reviste, *Ausonia*, cu mare circulație în epocă.

O contribuție remarcabilă au adus și familiile de italieni stabilite în Focșani, după cel dintîi război mondial: Fabiano Madotto, Umberto și Vittoria Sorani și Osvaldo Zuliani.

Ion Lărian POSTOLACHE

Observații asupra DOOM

5. Nume proprii geografice și numele de locuitori derivate

de prof. dr. Ion CALOTĂ

La sfîrșitul Dicționarului, după foarte bogatul index de cuvinte, care cuprinde aproximativ 60 000 de cuvinte și forme, se dău cîteva anexe, adică liste de nume proprii de localități sau nume de persoane etc., care, evident, nu puteau fi inserate la indexul de cuvinte comune.

Una dintre aceste anexe, prima, cea de la paginile 669—674, cuprinde „nume proprii geografice și nume de locuitori”, adică nume de țări și de capitale, nume de continent, alte nume geografice străine mai cunoscute, nume de județe și de capitale de județe, nume de municipii și de orașe de pe teritoriul țării noastre, care pun probleme de scriere, precum și numele de locuitori formate de la ele.

Am început discuția acestei anexe în articolul *Scrierea și pronunțarea unor nume proprii geografice*, publicat în revista craioveană „Ramuri”, nr. 3 din 15 martie 1984, p. 12, Reluăm, pentru completare, discuția în legătură cu derivarea numelui locuitorilor localităților care poartă numele **Baia**: **Baia de Aramă**, **Baia de Fier** etc. Conform anexei în discuție, un locuitor al orașului **Baia de Aramă** este un **băiaș**. Este aici o confuzie între două cuvinte cu totul diferite, atât ca sens, cât și ca etimologie, adică între două omonime: cuvîntul **baie** (< lat. *bannea* = balnea), cu sensul de „scaldă, îmbăiere, cadă”, de la care se formează derivatul **băiaș**, cu pl. **băieși**, cu sensul de „bărbat care servește într-o baie publică” și cuvîntul omonim **baie** (< magh. *bánya*), cu sensul de „mină (din care se extrag minerale)”, de la care se formează derivatul **băieș**, pl. **băieși**, cu sensul de „lucrător în mină” sau, în cazul nostru, cu sensul de „locuitor al unei localități cu numele **Baia**, în care deci a existat sau există o mină... de aramă, de fier etc.”

Confuzia este cu atît mai surprinzătoare, cu cît în indexul de cuvinte al acelulași DOOM (s.v., p. 57) găsim „**băiaș** (persoană care servește într-o baie publică)” și „**băieș** (lucrător într-o mină)”. Așadar, un locuitor al orașului **Baia de Aramă** este un **băieș**, nu un **băiaș**, chiar dacă amindouă aceste substantive au aceeași formă de plural, **băieși**, și aceeași formă de feminin, **băieșită**.

6. Declinarea numelor de localități cu formă de plural

Anexa cuprinzînd nume proprii geografice și nume de locuitori ridică, între multe altele, și probleme de gramatică, atît prin unele indicații prezente, cît și, mai ales, prin altele care lipsesc. Este vorba aici de indicația conform căreia numele de localități cu formă de plural, precum **București**, **Focșani**, **Galați**, **Iași**, **Rădăuți** etc. trebuie articulate **Bucureștiul**, **Focșaniul**, **Galațiul**, **Iașiul**, **Rădăuțiul** etc. Această articulare nu este tratată teoretic și formulată ca regulă, așa cum s-ar fi cuvenit, eventual în *Introducere*, la capitolul III, *Morfologia și ortografia*, ci apare ca o simplă indicație, în dreptul localităților citate, indicația limitindu-se la forma de nominativ-acuzativ, omițînd cazurile oblice. Chiar dacă din această indicație formele de genitiv-dativ sănt subînțelese, acestea ar fi trebuit să fie menționate, mai ales în cazul numelor proprii geografice compuse, date fiind dificultățile recunoscute în ceea ce privește formarea cazurilor oblice la numele de locuri, în special compuse, ca și repetata ezitare în astfel de situații.

LIMBĂ ȘI STIL

Subliniem, aşadar, absența indicațiilor și a regulilor în legătură cu declinarea numelor proprii compuse, chestiune nesatisfăcător soluționată chiar și în *Gramatica Academiei*.

Incepem discuția cu problema enunțată mai sus a articulației numelor de locuri simple, evident nu numai la cazul nominativ. Este un domeniu de influență a sintaxei asupra morfologiei, de contradicție între forma de plural și înțelesul de singular al numelor localităților de tipul București, Focșani, Iași etc., ceea ce ridică problema flexiunii și a acordului lor după formă sau după înțeles. Chestiunea a fost mult dezbatută, fiind soluționată în moduri diferite în decursul timpului, de la acordul după formă, la plural, la început, spre acordul după înțeles, la singular, mai apoi, ceea ce a creat necesitatea construirii unei forme de singular articulat, de tipul Bucureștiul, Iașul etc., în concordanță cu înțelesul de singular al acestor nume topice. Astfel, dacă în prima ediție a *Gramaticii Academiei*, București, 1954, vol. I, p. 155, singurele forme acceptate pentru toponimele cu formă de plural sunt Costeștii, Bourenii, Măgurelele, la nominativ-acuzativ, și Costeștilor, Bourenilor, Măgurelelor, la cazarile oblice, în ediția a II-a, la aproximativ un deceniu distanță, București, 1966, tiraj nou, p. 66, „construcțiile cu acordul după formă la plural (Bucureștii Noi) sunt [considerente] învechite, dar nu greșite”, în timp ce în 1982, în DOOM, la lista pe care o discutăm, acestea sunt înlocuite definitiv cu formele refăcute de singular, de tipul Bucureștiul, Focșaniul, Galațiul, Iașul, Rădăuțiul etc. și, evident, prin deducție, cu formele de genitiv-dativ Bucureștiului, Focșaniului, Galațiului, Iașului, Rădăuțiului etc.

Soluția adoptată de DOOM nu reprezintă, după părerea noastră, o rezolvare definitivă a problemei contradicției între forma și înțelesul toponimului, atât timp cit după un sufix cu formă de plural sau după o desinență de plural, se adaugă un articol cu formă de singular. În felul acesta, a fost rezolvată contradicția între forma de plural și înțelesul de singular, dar a fost creată alta, pe planul formei cuvântului, între două morfeme, astfel încât toponimul capătă o formă hibridă, de singular după articol, dar de plural după desinență sau după sufix. Așadar, rezolvarea conflictului între forma și înțelesul toponimului este aparentă sau numai parțială, în sensul că se poate face acum acordul după înțeles, dar numai cu ultima parte a cuvântului, adică numai cu articolul, nu și cu celelalte morfeme, cu sufixul sau cu desinența de plural. Cu toate acestea, unele dintre aceste forme hibride au început să se incetănească. Între toponimele de acest tip constatăm o anumită ierarhizare din punctul de vedere al adaptării. Așa, de exemplu, dacă putem folosi forme ca Bucureștiul, Bucureștiului etc., în loc de Bucureștii, Bucureștilor etc., deși anumiți vorbitori cu un simț mai dezvoltat al limbii, care fac automat analiza morfolitică a cuvântului, au rezerve față de astfel de forme hibride, evitându-le, în schimb, ne vine greu să spunem Focșaniul, Grădinariul, Grădinariului, Roșioriul, Roșioriului etc. și, cu atât mai puțin, nu putem adăuga articolul de singular la forme cu desinență de plural în toponime ca Brazilul, Brazilui, Cuciul, Cuciului, Greciul, Greciului, Pomiul, Pomiului, în loc de Brazilii, Brazilor, Cucii, Cucilor, Grecii, Grecilor, Pomii, Pomilor etc.

Contradicția nou creată trebuie să fie și ea rezolvată, bineînțeles de către limba însăși, nu de către lingviști. Până la o asemenea rezolvare, noi considerăm că norma nu trebuie să fie atât de categorică încât să recomandăm o singură formă, cea cu articolul singular adăugat la toponimele cu formă inițială de plural, ci trebuie să le accepte pe amândouă în variație liberă: Bucureștiul/Bucureștii, Bucureștiului/Bucureștilor etc.

După cum se pare, semnele unui început de soluționare a noii contradicții au și apărut. În căderea lui -i, de la sfîrșitul unor toponime ca Iași, Galați etc. și în adăugarea articolului hotărît masculin precedat de u direct la rădăcina cuvântului, Iașul, Galațul, etc., noi vedem un astfel de început de rezolvare a noii contradicții. Formele fără -i apar în *Gramatica Academiei*, vol. I, ediția I, p. 140 (Galațului) editia a II-a, p. 66 (Iașul). Dar aceste forme de terapie verbală au apărut autorilor DOOM ca greșeli, care trebuie să „corectate” prin reintroducerea lui i (Galațiul, Iașul).

NOTE DE LECTURĂ

CORNELIU ȘERBAN :

„O CARTE”

Scrisă în registru elegiac, a 7-a plachetă de versuri a poetului Cornelius Serban, membru al Uniunii Scriitorilor, colaborator al Revistei noastre, reprezintă un moment de referință în întreaga creație a autorului, scrutinându-se pe sine și meditind cu gravitate și răspundere asupra propriei condiții, asupra timpului rece, devorator, asupra iubirii, creației și morții. Se va cu sine însuși, autorul își țese substanța lirică a cărții din armonii și contraste sugerind adinc omenescul existenței, noblețea și patetismul ei.

Universul liric al volumului este marcat de nostalgia trecerii, ca în acest delicat crochiu liric : „Ființa mea înaintează / spre-împărăția de amiază. / Zarea, aceeași se ridică / Umbra-mi o simt mereu mai mică / de nempliniri și doruri grele — / sănătatea umbrei mele“ (Desen de amiază).

Erosul purificator devine balsam al existenței, alteori dureroasă năzuință spre împlinire : „... Ești departe, însă... Eu, la fel, departe / De aceea timpul e tristețe-n noi : / dragostea ne-adună, zarea ne desparte / cît de singuri suntem amindoi!“ Poezia de notație intimă a lui Cornelius Serban împrumută sonoritățile și armoniile de vers și de culoare ale romanței (*Romântă, Întrebări*). Când este străbătută fie și de un vag suflu existential ea capătă concentrarea aforistică a catrenului medieval. De o pronunțată factură modernă, cu o remarcabilă forță de sugestie ni s-au părat versurile intitulate *Telefon* : „Tăceri ostile / Scrumul asteptării / Absente depărtări. / Rar, cite un om / Greșea-tă!“.

Poemele *Cale*, *Gind calm*, *Semn. Uimire* sunt niste adevărate profesioni de credință ale autorului pentru care singurele semne certe ale existenței rămân fapta, zidirea și ele sunt tot atităa vibrante chemări la trăirea in-

tensă a fiecărei clipe : „Mă nasc / dintr-o ardere. Sunt / propriul meu cupitor. Cărămizi / de cîntec mă zidesc / Mă doare frunza, mă tulbură iarba / tresăr cu tristețea, / revin cu visul. / Într-o zi, fără zgromot, / va incremena singele meu. / Si de-o uimire mută / pagina toată va albi“ (Unire).

Volumul lui Cornelius Serban exprimă aspirația către oumanitate superioară, desprinsă de confort, inertie și platitudine, către o lume a purității, adevărului și omeniei : „În mondială criză / a sentimentelor pure, / să nu uităm / recuperarea unor / materii prime (secundare?) : zimbetul copiilor, / mireasma unei flori, / tandrețea fără de cuvinte / și simplul bună ziua / spus firesc, / la intersecția dintre mileniul doi și trei“. (La intersecție)

Remarcabil, poemul *Călușarii* sugerează o lume arhaică, „lumea de desăvărsit“, iar versul frînt poartă însemnele magiei folclorice : „Calcă-mi, cal că-mi / pămîntul. / Zdrobește-l, zdrobește-l / cu patimă. / De ce și de ce și de ce / mă ia cu el? / În ciudă, în ciudă, în ciudă, / ardeți-i în inima! / Nu stîm / muri / niciodată!“.

Mitul morții și mitul lui Narcis capătă rezolvări lirice moderne în poemele *Bunica* și *Văzindu-se în limpeziime*.

Recuzita poetului este simplă, discursul liric se țese firesc și familiar, versul poartă amprenta clasicității și însemnele poeziei moderne.

Poezia lui Cornelius Serban, întruchipînd idealurile și crezul estetic al unei generații, este o nouă și sensibilă mărturie a unei conștiințe scriitoricești, care cauță să depășească efermerul clipei prin elevație, prin cuvînt. sept. 1985

Marius POP

Un copil-minune
al șahului românesc :

Gabriel Schwartzman

Acum cîțiva ani, era o moșilordeașă. Îl însoțea ca o umbră pe bunicul său, Lola Baruch (fost redactor al gazetei „Milcovul”, caricaturist, fost elev al Liceului „Unirea”), în plimbările acestuia pe străzile orașului Focșani, unde locuia atunci. În discuțiile noastre, se referea deseori la nepotul lui, pe care începuse să-l inițieze în jocul de șah, deși „discipolul” avea numai două primăveri... Îmi spunea cu convingere și cu bucurie că progresarea rapidă și că s-ar putea...

...și s-a putut... ca la nouă ani să plină la 23 octombrie 1985 să atingă performanțe naționale și internaționale, despre care, același bunic mi-a vorbit, în vara aceasta la Hotelul „Dorobanți” din București, unde mi-a adus un braț de reviste și zare.

Ce aflăm de-acolo și prin viu grăde la primul său „antrenor”?

Instruit în continuare de tatăl lui, ing. electronist Micu Schwartzman, pasionat șahist și posesor al titlului de candidat de maestru, care vede în acest sport un excelent mijloc de dezvoltare a gindirii, a atenției, a memoriei și a puterii de concentrare, Gabi a urcat rapid treptele consacrației.

La cinci ani, în urma unei testări severe, a fost legitimat la Asociația Sportivă „Calculatorul” I.R.U.C. din București; cunoșcând trei limbi (română, germană și rusa), a început să citească manuale de specialitate; a devenit corespondent al „Revistei române de șah”, dezlegind probleme de mat în două mutări; la sase ani, a obținut categoria a II-a și a cucerit locul III, în finala pe Capitală; la șapte ani, a ocupat locul II la campionatul republican de copii-băieți; la opt ani, s-a plasat pe unul din locurile 3-7, la campionatul de la Eforie-Nord și a dat un simultan la zece mese (scor: 10-0. Învinsind copii mai mari decât el); la opt ani și jumătate, participă la marele turneu „open” de la Bagneux (Franța), unde s-a situat pe primul loc, cu un total de 5,5 puncte din 9 posibile, la categoria cadeți (acestia au ca limită de

Gabi cu cele două trofee câștigate în Franța

vîrstă 16 ani); tot în Franța, la Val Thorens, înregistrează un rezultat asemănător: primul loc și 5,5 p., tot din 9 posibile, fără nici o infrangere. Iată ce consemnează ziarul „Le Dauphiné libéré”: După succesul de la Val Thorens, acest ultim copil-minune a fost invitat să susțină o întrecere de simultan, în care s-a confruntat cu 15 parteneri. Pe cinci dintre aceștia i-a învins, cu celalăii a făcut remize...“.

Cu ce se mai ocupă Gabi?

În primul rînd, cu învățătura. Este elev eminent, în clasa a III-a, la Liceul Industrial Nr. 34 din București, unde secvențele fotografice din întrecerile sale sportive figurează pe un panou special, citeste, joacă fotbal, zbură ca orice copil, acordă interviuri. Zilnic, însă, consacra șahului cel puțin două ore.

Intr-un dialog cu A. Karpov, fostul campion al lumii i-a promis o întîlnire peste... 10 ani...

Pînă atunci, cine stie ce surprize ne mai oferă micul-mare campion...

Spațiul acestei rubrici îi stă la dispoziție.

prof. P. DIMA

MEMORIA PELICULEI

Pagini din istoria fotografiei din România

S-au implinit în 1985 146 de ani de la descoperirea fotografiei de către Dagurre, cunoscută la începuturile ei sub numele de DAGHEREOTIPIE. La o lună după dezvăluirea ei de către savantul Arago în ședința Academiei de Științe Franceze, la 7 ianuarie 1839, ALBINA ROMÂNEASCĂ de la Iași, anunță cititorilor ei: „O nouă afilare au revărsat o nouă strălucire asupra epocii noastre...”. În anul următor, 1840, la Academia Mihăileană de la Iași și la Colegiul „Sf. Sava” din București se executau primele daghereotipii în țara noastră. Era începutul unei activități despre care prof. Ștefan Mirovici declară la cel de al 4-lea Congres de chimie aplicată ținut la Paris în anul 1900 următoarele: „Fotografia, care la început a fost creată numai pentru artă și desfătare, a devenit astăzi un ajutor indispensabil oricărei ramuri științifice”.

Cercetările făcute asupra începuturilor fotografiei la noi ne-au dezvăluit date care situează fotografia din România la loc de frunte în cadrul fotografiei mondiale. A fost dat ca pe pămîntul pașnicelui României să se nască primul reportaj fotografic de război, la începutul războiului Crimeii, în aprilie 1854, făcut de Carol Szathmary. Medalialile de aur primeite de la regina Victoria, împăratul Napoleon al III-lea și de la împăratul Franz Joseph ne dovedesc interesul stîrnit de acesta în întreaga Europă. Cele două albume **ATLAS PHOTOGRAPHIC DE ANATOMIE PATHOLOGICA** din 1869 cu cercetări medicale la Spitalul Colțea și **ALBUM PHOTOGRAPHIC** de cîteva tipuri principale de alienați, din 1870, cercetați la ospiciul Mărcuța, cărora li se adaugă cercetările de la Institutul medico-legal începute în 1892, de dr. Mina Minovici și Nicolae Minovici, prima radiografie a unei mîini în viață a doctorului în științe Dragomir Hurmuzescu, cercetările doctorului Gheorghe Marinescu, în domeniul bolilor nervoase și altele, ne dovedesc adevărul afirmat de dr. St.

Minovici că fotografia a devenit un ajutor indispensabil oricăror ramuri științifice.

Nu se va putea trece în revistă bogata activitate a fotografiei din România în secolul trecut, în cadrul unui articol, aceasta fiind făcută în **CRONOLOGIA ILUSTRATĂ A FOTOGRAFIEI DIN ROMÂNIA** editată de Asociația Artiștilor Fotografi din București, volum aflat acum sub tipar. Dintre acestea, vom scoate de sub vîlul uitării cercetările făcute de George Nicoleanu, amator fotograf, farmacistul Regimentului 2 geniu din Focșani.

La 3 martie 1893, acesta proiectea ză, în sala Cercului Militar Nr. 7, diapositive micrografice, executate după un an de experiențe proprii în atelierul fotografic al regimentului. El folosea o peliculă cu colodiu umed în locul plăcilor de gelatină cu colodiu uscat. La o nouă proiecție făcută în 1894, se dovedește din nou superioritatea procedeului folosit de el, față de cele din străinătate, și anume a plăcilor rigide de colodiu ale caselor E. Grafee din Paris, care obținuseră medalia de aur la Expoziția universală din 1889. În plus, diapoziitivele lui Nicoleanu se dovedesc mult mai rezistente la căldură decât cele străine. Prima proiecție cuprindea o pagină tipărită cu 572 de litere, redusă fotografic la 1/50 din mărimea paginii, diapositivul având 2x5 cm, iar proiecția pe pînză atingînd un diametru de 1,90 m. Citirea s-a făcut perfect de la o distanță de 10 m. A doua proiecție din octombrie 1894 în condiții identice confirmă superioritatea procedeului lui Nicoleanu atât în privința finetiei impresiunilor cât și a faptului că membrana să reziste în fața luminii oxhidrice cu o intensitate de 300—500 de lumiuni, în timp ce peliculele Graffe nu au rezistat în lanternă la căldura produsă de o lampă cu petrol de 35 de lumiuni.

Rezultatele acestor experiențe interesau direct armata română, din

MEMORIA PELICULEI

ЕДИ 16 ФЕВРАРІ.

№ 143

АКІДАХ 1883

ALBINA ROMÂNEASCĂ

ФАЗИТЪ ПОЛІТИКЪ ИЛ ЛІТЕРАЛЬ.

Дагеротіпі.

О новій афізарії ав ръкърват в нові стъльбніре албіна Романі
індустрия. Дагеротіпі юні акем індескет ѿ Франція.

punct de vedere al volumului corespondenței care se putea transmite prin porumbei.

În anul 1894, George Nicoleanu tipărește, la Focșani, rezultatele obținute de el într-un volum intitulat **PHOTOGRAPHII MYCROGRAPHICE TRANSPARENTE**, aceasta fiind prima carte apărută în limba română asupra fotografiei și cu atât mai valoroasă că nu e un manual de îndrumări, fotografice, ci unul de cercetări. Volumul avea formatul 125x200 mm, conținea 144 de pagini, imprimarea fiind făcută la Tipografia Alessandru Codreanu din Focșani. Un exemplar al acestui volum se află la Biblioteca Academiei R.S.R., sub cod II

346 220. Cuprinsul era o expunere metodică pentru:

- obținerea depeșelor photomicrographice transparente;
- aparatele de proiecție și mijloacele lor;
- modul de corespondență cu ajutorul porumbeilor.

În afara celor comunicate mai sus, fotografia din Focșani mai posedă multe piese valoroase aflate atât în complexul muzeal, în colecțiile unor instituții cât și în colecții particulare, care necesită o cercetare atentă pentru descoperirea lor.

C. SAVULESCU — E. FIAP.
București, 12 sept. 1985

VRANCEA LITERARĂ

Mi se trezesc în suflet...

Mi se trezesc în suflătoare de-îltădată...
Uscate de lumină, de berze dezmeridate...
Mai multe flori în mine îngrop ca niciodată
Uscate de lumină, de ploi desferecate...

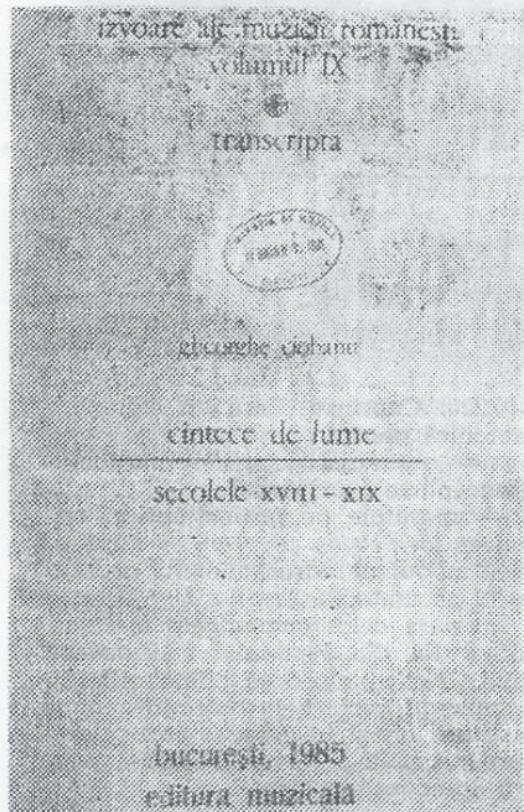
Trec apele în cercuri de vînt și despicate
De-auzul pur, organic, în frunzele de tină...
Și soarele sculptează nedumeriri... și toate
Mi se trezesc în suflătoare uscate de lumină...

Constanța TAZLĂU

MUZICĂ

GHEORGHE CIOBANU :

„Cîntece de lume”

După o muncă tulburătoare, incredibil de mare, cu numeroase implicații științifice în cercetarea manuscriselor și a tipăriturilor de epocă, efort care a durat 35 de ani, prof. univ. dr. Gheorghe Ciobanu, bizantinolog, personalitate de reputație europeană, a îmbogățit tezaurul spiritualității românești cu volumul al IX-lea de Transcripții intitulat *Cîntece de lume*, apărut în Editura Muzicală, în 1985. Aici găsim transcrieri de cîntece vechi de lume, profane, începînd de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și pînă în deceniul al IV-lea al secolului nostru. Aceste producții muzicale, de mare valoare în contextul culturii universale, nu au fost cercetate pînă acum de nimeni, în profunzime, fiindcă sunt notate cu NEUME vechi bizantine, iar textele poetice sunt scrise în greacă, turcă, unele în franceză, germană, iar altele cu alfabet

de tranziție chirilic. 90 la sută dintre aceste cîntece au circulat în manuscrise, greu de depistat. Ele se află astăzi la :Biblioteca Academiei R.S.R., Biblioteca Centrală de Stat și la muzeele mînăstirilor din Moldova, Muntenia, Scheii Brașovului.

Volumul cuprinde 187 de cîntece clasificate în zece categorii: cîntece populare, urbane (în care intră cele de mahala, folclorul lăutăresc), cîntecele de înstrînare, orientale, turco-române, morale, bisericești, occidentale, cu conținut patriotic.

Din studiul introductiv, aflăm importante informații cu privire la prima variantă a „Miorîtei”, ca lucrare muzicală culeasă în perioada 1551—1594 și inclusă în Kodex Victorisz, în 1680, și republicată la Warșovia, în 1966; despre cîntecul „Ciobănița română își plinge oile pierdute”, despre cele dintîi referiri la „Cîntecele de lume”, într-o „Cazanie a Paștilor”, din 1561, în care întlnim un îndemn adresat cititorilor: „Nu zavîstrîți, nici cinstiți în jocuri sau cu cimpoi sau alăute sau cîntecile de lume”; despre partea muzicală și literară a lucrărilor lui Macarie, scoase în 1823, precum și despre „Cîntecele de lume” tipărite de Anton Pann, în 1831.

Dintre cîntecele cu conținut patriotic, menționăm: „Mugur, mugurel” (1821), „Din sinul maicii mele”, devenit, prin modificarea textului original, „Deșteaptă-te, române!” — versurile de Andrei Mureșanu, muzica de Anton Pann — cîntat pentru prima dată în 1848, în parcul din Rm. Vilcea; „Milcove, riu blestemat”, compus înainte de Unirea Principatelor. Este inclus aici și un cîntec cu substrat social: „La starea care am ajuns”.

Această culegere se adreseză tineretului dornic de a cunoaște cultura noastră veche, compozitorilor care pot afla în paginile ei inepuizabile surse de inspirație, creatorilor și interpretilor de muzică folk, istoricilor literari.

Florian V. ION,
muzicolog

Contribuții la analiza influenței presiunii din pneuri asupra consumului de combustibil la autovehiculele rutiere (rezumat)

Pătrunderea prin analiză, în intimitatea fenomenelor, are pe lîngă importanță teoretică o deosebită importanță practică — prin dezvăluirea cauzalității — punind la dispoziția omului pîrghiile cu care să controleze, după dorință, evoluția acestora.

Abordarea statistică a realității înconjurătoare a devenit o necesitate stringată determinată de creșterea complexității fenomenului tehnic, de multitudinea factorilor aleatori care îl influențează și de permanentizarea activității de analiză impusă de necesitatea optimizării exploatarii sistemelor mecanice.

Lucrarea de față își propune să facă o analiză statistică și factorială a influenței presiunii din pneuri asupra consumului de combustibil la un autovehicul de construcție românească.

În final se determină parametrii statistici în condiția minimalizării consumului mediu.

Prin utilizarea unui test de concordanță se demonstrează că presiunea din pneuri care este o variabilă aleatoare are o distribuție normală cu media „ m ” și dispersia „ γ^2 ”. Se demonstrează, de asemenea, că selecția de volum 6 — care este numărul de anvelope care echipează un autovehicul — din populația de distribuție normală — totalitatea anvelopelor din parc supus analizei — este tot o variabilă aleatoare sau mai precis media selecției (are) este o variabilă aleatoare cu legea de distribuție, de asemenea, normală cu media „ m ” și dispersia $\gamma/V\sqrt{6}$.

A dona fază a studiului a constituit-o determinarea consumului specific la un autovehicul pentru diferite valori ale presiunii anvelopelor.

Prin interpolare se obține legea de variație a consumului (Ce) funcție de presiune care se constată că este o lege parabolică.

Deoarece ambele legi determinante anterior au ca variabilă independentă presiunea din pneuri și pentru că această variabilă este aleatoare se sugerează ideea că consumul specific depinde de distribuția presiunilor, adică, este necesară determinarea consumului specific mediu „Ce”, adică a consumului în condiții reale cînd presiunea este distribuită după o lege normală.

Intuitiv consumul mediu „Ce” se poate determina însumind, în sens Riemann, produsul dintre legea de distribuție a presiunilor și legea de variație a consumului specific.

Prin integrare se obține o expresie care are aceeași formă cu a consumului specific măsurat, dar care depinde de media distribuției presiunilor și la care se adaugă un nou termen „ γ^2 ”.

Deci consumul mediu „Ce” depinde de media distribuției și de dispersia acesteia.

Dacă considerăm media „ m ” variabilă se observă că consumul mediu are aceeași lege de variație ca și consumul specific măsurat, adică parabolică.

Considerind „ γ^2 ” un al doilea parametru se obține un fascicol de curbe parabolice care reflectă influența dispersiei asupra consumului mediu.

Analizînd rezultatele teoretice obținute, se trag o serie de concluzii practice, după cum urmează:

— consumul mediu „Ce” pentru un parc de vehicule depinde de media

ing. Ion EPURE

(Continuare în pag. 2138)

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

(Urmare din pag. 2137)

presiunilor din pneuri „m“ precum și de împrăștierea acestor valori în jurul valorii medii „γ“.

— consumul mediu are valoarea minimă pentru $m = 6$ atm. și pentru $\gamma^* = 0$.

— consumul mediu are aceeași valoare cu consumul efectiv atunci cind $\gamma^* = 0$.

Deci la efectuarea măsurătorilor pentru consumul specific împrăștierea presiunilor față de valoarea medie va fi nulă;

— consumul mediu este reprezentat printr-un fascicol de parabole translatăte cu „ γ^* “ după ordonată și care prezintă valorile minime pe o dreaptă paralelă cu ordonata.

Fascicoul de curbe care reprezintă consumul mediu se reprezintă grafic constituind un instrument de lucru, o nomogramă. Astfel pentru un parc auto oarecare, periodic, poate fi extrasă o selecție de presiuni, calculată media și dispersia și cu ajutorul graficului se poate stabili valoarea consumului mediu.

Pentru cazul concret analizat în lucrare unde $m = 5$ și $\gamma = 0,53$, $C_e = 21,28 \text{ L}/100 \text{ km}$.

Pentru parcul la care s-au efectuat măsurătorile s-a constatat că media presiunilor este cu mult mai mică decât valoarea recomandată de normative și decât cea pentru care consumul mediu este minim. De asemenea, s-a constatat că împrăștierea față de valoarea medie are o valoare foarte mare.

Din concluziile prezentate, au decurs imediat măsurile care se impună — tehnice și tehnico-organizatorice — măsuri care nu fac obiectul intervenției de față.

Se poate concluziona în încheiere că exploatarea autovehiculelor rutiere — atunci cind este atent analizată — mai prezintă încă largi posibilități de reducere a consumului de combustibil.

INSEMNAȚII

Din jurnalul vacanței mari

Eveniment demn de remarcat în viața culturală a tinerel generației, tabără de creație literară și instruire a redactorilor de reviste școlare (desfășurată la Rîmnicu-Vilcea în perioada 5—16 august 1985) a reunit, și de data aceasta, pe cei mai pasionați învățători în ale gazetăriei.

Județele Vrancea, Arad și Bacău au format detașamentul al III-lea, din partea „Revistei noastre“ fiind delegați Alina Cojocaru, clasa a XII-a D, Nicoleta Căinap, clasa a X-a B, și semnatara acestor rânduri.

Scopul final al acestei reuniuni a tinerilor redactori a fost scoaterea, în număr unic, a revistei taberei: „Foale pentru minte, înimă și literatură“, precum și a revistelor detașamentelor.

Pentru participarea generală la elaborarea revistei taberei, detașamentul nostru a obținut locul al VI-lea, premiul III a fost obținut pentru spectacolul artistic și premiul I pentru revista detașamentului, „Bilete“.

Priilej de întâlnire cu omologii de la alte publicații școlare, tabăra a oferit vrîncenilor o bogată experiență și frumoase amintiri de vacanță. De un viu interes s-au bucurat și expunerile istoricului Liviu Ștefănescu și, bineînțeles, și cenaclurile de poezie.

Tabăra vîlceană a oferit încă un priilej de poezie și frumusețe, de desfășdere și prietenie.

Luminița NICHIFOR,
clasa a XII-a D

Importanța haploizilor în cercetările de genetică și ameliorare

Haploizii și plantele homozigote derive din ei reprezintă un material ideal pentru studiul a numeroase probleme de genetică și ameliorare.

Plantele monoploide având un singur set de cromozomi, permit studierea expresiei unei singure alele și efectul ei de doză asupra fizionomiei și morfogenezei plantei. Astfel, s-a constatat că gena recessivă (*p*), care determină caracterul pubescență fructului la tomate nu are efect fenotipic într-o singură doză.

La monoploizi fiecare cromozom fiind reprezentat o singură dată, mutațiile pot fi detectate rapid și astfel poate fi determinată rata mutațiilor spontane și induse. Prezența unor mutații spontane a fost raportată la haploizi de *Datura stramonium* (ciumăfaie), *Nicotina rustica* (tutun) etc.

Studiul haploizilor și al deploizilor derivați din ei a dus la detectarea factorilor genetici care controlează fenomene ca apomixia, comportarea meiotice, producerea și fertilitatea polenului.

Daker, în 1967, a observat la un monoploid de *Pelargonium* înmulțit vegetativ o frecvență scăzută a bivalentilor și o predominantă a univalentelor neocentrici, iar la diploidul rezultat după deploidizarea cu colchicină, meloza era, de asemenea, anomală.

Acest fenomen a fost interpretat ca o alterare a controlului genetic al melozei în urma mutațiilor acumulate la monoploid în timpul înmulțirii vegetative.

Monoploizi permit studiul influenței citoplasmelor străine asupra comportării meiotice și expresiei caracterelor cantitative și calitative, monoploizi de *Hordeum vulgare* cu citoplasmă vulgare sau bulbosum au o comportare meiotică normală; citoplasma bulbosum influențează însă expresia caracterelor morfologice.

Liniile diploide homozigote derive

de la haploizi pot fi folosite ca constante genetice în laborator și cimpuri experimentale pentru măsurarea variabilității date de influența mediului. Autopolihaploizi induși somatic oferă posibilități suplimentare pentru studiul efectelor de doză cu dominantă incompletă. Astfel, presupunind că un anumit locus nu a fost alterat în evoluție autopolihaploizi cu genotipurile AA, Aa și aa și tetraploizi lor induși somatic (AAAA, AAaa și aaaa) vor permite analiza efectului de doză.

Autopolihaploizi având ereditate disomică, este facilitată analiza genetică, mult mai complexă la autotetraploizi (ereditate tetrasomică).

Analiza genetică la aloploihaploizi permite stabilirea controlului genetic al diferențelor caractere cantitative. Collins, Legg și Kasperbauer (1974) au studiat conținutul în alcaloizi la mai mulți aloploihaploizi de tutun și la formele lor tetraploide, demonstrând necesitatea aloploihaploizilor pentru studiul controlului genetic al chimiei plantei.

Programele recente în tehnica de izolare și inducere a fuziunii protoplastilor au deschis noi perspective pentru analiza genetică și studiul reglajului genetic. Izolarea protoplastilor haploizi și regenerarea de plante oferă metode ameliorate și eficiente de inducere și selecție a mutantelor și astfel permite analiza structurii genetice fine la eucariote.

Transferul genelor de la bacterii la liniile celulare haploide (transgenie) permite studierea expresiei genelor procariote în celule eucariote.

Monoploizi și polihaploizi cu comportare meiotică neregulată constituie o sursă de aneuploizi, seriile aneuploide fiind extrem de importante pentru înțelegerea activității cromozomilor în imperecherea meiotică și morfogenezei.

prof. Anisoara MANOLE

Inaugurăm o nouă rubrică:

MONUMENTE VRÎNCENE

O facem, pentru că ne simțim legați de trecutul eroic de luptă al poporului nostru, făurind prezentul și gîndind la viitorul luminos al patriei.

O facem, pentru că îl simțim pe cel ce s-au jertfit pentru patrie, pe cel care au gîndit și au acționat pentru împlinirea idealurilor de unitate și independentă națională alături de noi, gestul și fapta lor stînd la temelia României de azi și de milne.

O facem, pentru ca bronzul și piatra poartă în ani conștiință din totdeauna a românilor, a dreptății cauzei pentru care s-au avintat în luptă, pentru care a curs atâtă durere și singe pe pămîntul patriei, pentru care și-au închinat munca, fapta și viață.

O facem, pentru că tinerii de astăzi le invăluiesc cu căldura sufletelor lor, aducind generațiilor de ieri prinosul lor de recunoștință, cu un adinc și hotărît angajament de a-și împlini menirea pe care le-o conferă prezentul de făuritori ai României socialiste și comuniste, pe deplin liberă și independentă, într-o deplină unitate în cuget și simțiri.

STATUIA INDEPENDENȚEI

Hrisov scris cu singele mîller de ostași români căzuți pe cîmpurile de luptă de la Plevna, Rahova, Smirdan și Vidin, în numele dreptului sacru al unui popor de a trăi slabici, neatîrnat, războului pentru independentă a fost, cum scria Nicolae Iorga, „Tărâ și singura conștiință a unei națiuni libere, care-și verificase pe cîmpul de luptă virtuțile morale”, a fost un act istoric susținut fierbinte de întreaga suflare românească de pe ambele versante ale Carpaților.

Hrisovul l-au scris, în parte, și doreșanți batalionului comandat de maiorul Gh. Șonțu, aflați, în memorabile zi de 30 august 1877, pe meterezele redutei Grivita, înfruntînd ploaia de gloanțe și obuze, sfidînd meartea, purînd în inimi îndemnul bravului lor comandant: „Băieti! Să fiți viteji, să înaintați bărbătește. Ni s-a incredințat cîstea de a deschide lupta; să fim vrednici de aceasta, să arătăm că simțim români și că nu ne temem de vrăjmaș...”.

L-au semnat cu singele și viață lor maiorul Gh. Șonțu, căpitanul Leon Cracalici, locotenentul Chișu Stănescu, sublocotenentul Botescu, Nicolae Boia, Ion Pavel, Traianafir Cîndeal, Burlacu Ion și mulți alții. Si l-au contrasemnat, apoi, la Rahova și Smirdan, ofițerii și soldații Regimentului 10 Dorobanți Putna, acoperindu-se de glorie.

Memoria celor căzuți la 1877 a rămas vie în conștiința generațiilor ce au urmat, emagiul lor manifestindu-se sincer și profund an de an, pentru că la început de secol XX, să încolească și să prindă viață ideea ridicării unui monument.

Prin dăltuirea bronzului și a pierrei, prețul cu care români și-au împlinit visul de independentă trebuia să dăinuias-

că peste veacuri, să răscolească inimile, să pregătească conștiințele pentru ceea ce mai rămăsese de împlinit: deserbirea și uniunea cu patria mamă a fraților aflați vremelnic sub dominația străină.

La 5 noiembrie 1908, comitetul de inițiativă, alcătuit din generalii Macarović și Ion Rașcu, N.N. Săveanu, după ce apelașe la subșcripția publică, solicită și primăriei orașului Focșani sprijin finanțier pentru acoperirea cheltuielilor monumentului.

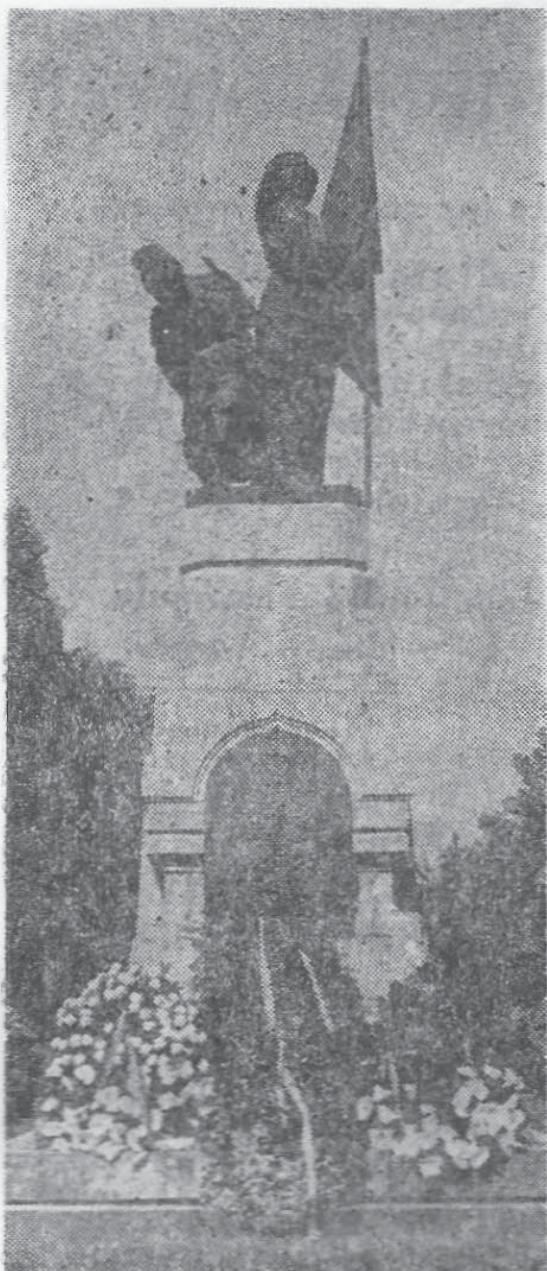
In noiembrie 1910, monumentul era aproape terminat, se putea trece la ridicarea fundației, dar se punea problema stabilirii locului amplasării.

După mai multe tergiversări, reflectate într-o bogată corespondență între comitet, primărie și sculptor, în octombrie 1914, noul primar al orașului, St. Graur, comunică artistului Oscar Spăthe hotărîrea Consiliului comună de a se acordă loc în fața Tribunalului și, ca atare, lucrarea putea începe. Oscar Spăthe răspunde prompt: „București, 19 nov. 1914. Stimă Domnule Primar. Peste 2-3 zile voi veni la Focșani pentru a lua în primire locul destinat pentru așezarea monumentului Putnenilor și unde îmi voi depune materialele de piatră necesare fabricii sociului...”.

In două jumătate a lunii decembrie 1915, grupul statuar din bronz, executat în Turnărăria V. Rășcanu, a fost expediat la Focșani și, în prezența sculptorului, preluat de primărie.

Pînă în iunie 1916, s-au desfășurat lucrările de ridicare a monumentului pe soclu și, fiindcă, pregătirile pentru inaugurare.

MONUMENTE VRINCENE

29 iunie 1916. În prezența oficialităților județene și municipale, a Comitetului de inițiativă, a sculptorului, a milior de focișaneni, care au umplut străzile din jur, într-o atmosferă de antuziasm fierbinte, de adinc patriotism, are loc inaugurarea monumentului. Gândurile tuturor, retrăind trecutul, se îndreptau spre viitor, spre Marea Unire.

Monumentul întruchipa nu numai „prințul de recunoștință”, ci și speranța, încrederea în viitorul care va aduce, în mod logic, dreptatea istorică a neamului de la Carpați și Dunăre: desăvîrșirea

statului național unitar român. „Monumentul – spunea N.N. Săveanu – nu trebuie să fie numai o evocare a trecutului, dar și o rază de speranță în viitor, mai ales astăzi, cind după doi ani de războiu lumea se întrebă ce o face vasul nostru, rămâne veșnic în port sau se va avânta pe talazurile mărilor?”

Să evocăm amintirea majorului Sontu și a celorlalți vitejii ai Putnei, să ne închipuim că-i vedem o clipă. Sîntem siguri că ei vor spune: „a sosit momentul vostru.”

Acest monument se va înălța de-a pururea spre același cer românesc, tot așa de senin ca și cel de astăzi, dar desigur cu orizonturi mai largi.

O lună și jumătate mai tîrziu, „vasul românesc”, avea să intre în furtună, să se momentul împlinirii visului lui Mihai Viteazul și al tuturor românilor dintotdeauna.

Grupul statuar, realizat de Oscar Spătăreanu, purtă inscripția „Ostașilor putneni căzuți în războiul pentru independență” din 1877–1878. În onoarea căror s-a ridicat acest monument. Îngemănează două personaje simbolice: Patria, întruchipată de o femeie, în picioare, purtând o rochie lungă, drapată pe corp, ținând în mîna stîngă drapelul României, cu dreapta arătând spre față, spre împlinire, spre viitor. Chipul – o față rotundă, părul tuns scurt, buclat, privire hotărâtă, senină – încearcă să reușește să surprindă imaginea românei, așa cum și-o închipuiau, într-o viziune, ușor romantică, suprapunindu-se pe acela al patriei. Alături, în dreapta, un dorobant, strîngind cu hotărîre arma în mîni se avîntă în luptă. Este chipul dintotdeauna al fărcării române, plecat de acasă, de la plug, să lupte pentru neașternarea tărilor. Surprins cu mult realism, chipul dorobantului sugerează vizibila hotărîrea românilui, dirjenia și increderea nestramutată în justetea cauzei pentru care luptă.

Piedestalul din piatră pe care este asezat grupul statuar prezintă, pe fațada principală, un basorelief în bronz încadrat de două colonete semiangustate cu inscripția „Atacul Grivitei – 30 August 1877”. Înălțind veridic, sugestiv crincena bătăliei purtată pentru cucerirea acestei redute de ostașii lui Sontu și Valter Mărcineanu. În partea opusă basoreliefului, o placă de bronz îmortalizează numele a 137 de eroi vrinceni căzuți în luptele pentru independența patriei.

În 1927, Comisia Interimară a orașului Focșani avizează, „cu scopul de a se feri de stricăriuni... grilajul din jurul monumentului”, a cărui construcție se estimează la 8250 lei. Încadrat de stâlpi din beton pentru iluminare, grilajul este construit în anul 1928, păstrîndu-și pînă astăzi aspectul initial, conferindu-l monumentului acea individualizare necesară sublinierii valențelor artistice și educativ-patriotice.

Lelia PAVEL
Dumitru HUTANU,
Complexul Muzeal Vrancea

MATEMATICA

INEGALITĂȚI INTEGRALE *)

Lucrarea cuprinde unele inegalități integrale, cu echivalent algebric.

In prima parte sunt tratate inegalități clasice (forma integrală): Cauchy-Hölder, Jensen, Mincowski, Cebîșev, Young.

Cea de-a două parte conține inegalități deduse prin folosirea unor inegalități remarcabile.

În sfîrșit în ultima parte sunt demonstate noi inegalități.

I Dacă $f, g: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$, sunt două funcții integrabile

$$\text{atunci: (1)} \quad \int_a^b \frac{(f+g)(x)}{\sqrt{f(x)g(x)}} dx \leq \frac{\int_a^b f(x)dx \cdot \int_a^b g(x)dx}{\int_a^b f(x)dx + \int_a^b g(x)dx}.$$

Demonstratie.

Vom demonstra mai întâi inegalitatea:

$$(\star) \quad \sum_{i=1}^n \frac{a_i b_i}{a_i + b_i} \leq \frac{\left(\sum_{i=1}^n a_i \right) \left(\sum_{i=1}^n b_i \right)}{\sum_{i=1}^n a_i + \sum_{i=1}^n b_i}, \quad a_i, b_i \in \mathbb{R}.$$

Vom folosi inducția completă:

$n=1$: are loc egalitatea

$$n=2: \quad \frac{a_1 b_1}{a_1 + b_1} + \frac{a_2 b_2}{a_2 + b_2} \leq \frac{(a_1 + a_2)(b_1 + b_2)}{(a_1 + a_2) + (b_1 + b_2)} \Leftrightarrow \\ \Leftrightarrow (a_1 b_2 - a_2 b_1)^2 \geq 0$$

Presupunem inegalitatea adevărată pentru $n=k$; pentru $n=k+1$ avem:

$$\sum_{i=1}^{k+1} \frac{a_i b_i}{a_i + b_i} \leq \frac{\left(\sum_{i=1}^k a_i \right) \left(\sum_{i=1}^k b_i \right)}{\sum_{i=1}^k a_i + \sum_{i=1}^k b_i} + \frac{a_{k+1} b_{k+1}}{a_{k+1} + b_{k+1}} \leq \frac{\left(\sum_{i=1}^k a_i \right) \left(\sum_{i=1}^k b_i \right) + a_{k+1} b_{k+1}}{\sum_{i=1}^k a_i + \sum_{i=1}^k b_i}$$

Deci inegalitatea (\star) este adevărată.

*) Fragment din lucrarea distinsă cu mențiune în cadrul Sesiunii de comunicări și referate ale elevilor, Iași, 1985.

Considerăm acum diviziunea $\Delta_n = \{0, \frac{1}{n}, \dots, \frac{n-1}{n}, 1\}$; cu $a_i \rightarrow f(\frac{i}{n})$ și $b_i \rightarrow g(\frac{i}{n})$, înegalitatea (1) devine:

$$\sum_{i=1}^n \frac{f(\frac{i}{n})g(\frac{i}{n})}{f(\frac{i}{n})+g(\frac{i}{n})} \left(\frac{i}{n} - \frac{i-1}{n} \right) \leq \left[\sum_{i=1}^n f(\frac{i}{n}) \left(\frac{i}{n} - \frac{i-1}{n} \right) \right] \left[\sum_{i=1}^n g(\frac{i}{n}) \left(\frac{i}{n} - \frac{i-1}{n} \right) \right]$$

Aveam chiar sumele Riemann corespunzătoare diviziunii; trecind la limită pentru $n \rightarrow \infty$ obținem inegalitatea (1)

II Este cunoscută inegalitatea integrală Cauchy-Schwarz:

$$\left(\int f(x)g(x)dx \right)^2 \leq \int f^2(x)dx \int g^2(x)dx$$

unde $f, g: [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}_+$ sunt funcții integrabile.

Făcind $g \equiv 1$ obținem inegalitatea: $\left(\int f(x)dx \right)^2 \leq \int f^2(x)dx$

Mai general, putem demonstra inegalitatea:

$$\int f(x)^k dx \geq \left(\int f(x)dx \right)^k, \forall k \geq 1$$

Vom demonstra mai întii inegalitatea:

$$(2) \quad \sum_{i=1}^n a_i^k \geq \left(\sum_{i=1}^n a_i \right)^k$$

unde $a_i \in \mathbb{R}_+, i = 1, \dots, n$, iar $k \in \mathbb{N}^*$

Vom folosi inegalitatea lui Jensen pentru funcția: $f: \mathbb{R}_+ \rightarrow \mathbb{R}_+, f(x) = x^k, k \geq 1$

Aveam $f'(x) = kx^{k-1}$

$$f''(x) = k(k-1)x^{k-2} > 0 \Rightarrow \\ \Rightarrow \sum_{i=1}^n a_i^k \geq \left(\sum_{i=1}^n a_i \right)^k$$

Considerind $f: [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}_+$, integrabilă, cu $a_i \rightarrow f(\frac{i}{n})$ și trecind la limită pentru $n \rightarrow \infty$ obținem inegalitatea integrală căutată.

Cătălin GHERGHE

prof. îndrumător: Vasile GHIORGHIȚĂ,
Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani

S. F.

KLUH, PLANETA MONȘTRILOR (II)

(Urmare din nr. 110—111—112/1985)

Așa probabil denumeau aceștia lianele cu viață. Batmanii se repeziră cu forțe înzecite de libertate, spre dușmanii lor de moarte, care tocmai apăruseră. Ei și-au rupt în bucăți vrășmașii, deși aceștia din urmă au făcut și ei cîteva victime. Batmanii însă au invins. Ena „dărui” fiecărei bucăți rupte de liană, cîte o rază laser pentru a nu se regenera. Însă Siwas, șeful postului de apărare, urmărise lupta pe un ecran. Văzindu-și supușii învinși, își ieși din fire și luă o hotărire foarte pripită: să trimîtă două rachete spre grotă. Însă în grotă există o extraordinară aparatură cu care încercau să afle de la batmani cum pot avea simțul primejdiei. Siwas își dădu seama de greșeală tocmai cînd proiectile plecaseră. Disperat, a trimis două raze laser pentru a le distrugе în zbor. Dar acestea ajunseră prea tirziu și peșteră explodă. Ena și ceilalți știind la ce se pot aștepta, fugiseră deja. Batmanii s-au răspândit peste tot, numai Tanga a rămas cu Ena. El doi au fugit spre Iurtu. Prima rețea de apărare era distrusă odată cu instalația din peșteră. Ajunși mai aproape au întlnit a doua piedică. Piedica se compunea din „ziduri” înalte de zece de metri. Dar nu erau din cărămizi ci din raze ce te dezintegrau. Alții ar fi crezut că este de netrecut dar nu și Ena. A tras în generator, dar acesta era acoperit cu un material ce rezista laserului. Își aminti că avea o jucărie construită de Chat, un deregulator.

— Tanga, du-te și asvirile acest obiect pe generator!

După ce și-au îndeplinit misiunea, cei doi au putut să treacă printr-o porțiune moartă. Ca să nu se bănuiască ceva, Tanga readuse obiectul ce făcuse minunea. În sfîrșit ajunseră la ultima rețea de apărare: tot un zid, dar invizibil. De fapt era o zonă de cimp de protecție. Tanga descoperise această piedică pentru că liliacul este orb și simte obiectele din preajma sa, trimișind o undă pe care obiectul de care se lovește o reflectă. La fel s-a întîmplat și cu Tanga care avea multe înșușiri de liliac. Tot el veni cu ideea trecerii acestei piedici.

— Te voi lua în gheare și vom zbura amindol peste obstacolul invizibil!

— Foarte bună propunere! exclamă Ena.

— Haide! Mai spuse, lăudând-o pe Ena și trecând-o de cealaltă parte.

— Tanga, vino după mine!

Mergind pe o stradă, au auzit după un gard un zgomet ciudat. Acesta venea dintr-o casă mai mare. Ena topi cu o rază laser o parte din zid. Înăuntru era o adevarată grădină zoologică, dar animalele erau cu totul atîfel decât cele cunoscute de Ena. Deodată, un om, sau ceva ce semăna cu om, apără. Acesta avea o cicatrice lungă și urită pe frunte. Era îmbrăcat într-un costum albastru și o mantie roșie. Cu ajutorul unui procedeu de karate, Ena culcă la pămînt humanoïdul. Apoi se îmbrăcă ea cu acel costum. Tocmai atunci se auzi din casă un dialog:

— Fii atent, este faza decisivă a experienței. Introduci cu grijă ștanțul în celula A.D.N. Dacă vei reuși, de aici va rezulta omul invincibil, capabil să trăiască șimnde, în orice mediu de viață: vid, aer, pămînt și foc. El are un singur defect lăsat anume, acela de a fi docil și prost, deci, poate fi comandat numai de mine. Este visul meu de o viață. Cu el vom cucerî întreaga galaxie peste care vom domini.

— Bine, Krana, dar promite-mi că mă vei face generalul tău!

— Îți făgăduiesc, dar fii atent!

Ena își dădu imediat seama ce pericol amenință întreaga galaxie. Trebuie înălțat o hotărire eficace și de aceea pulveriză o parte din zid și din instalații. Tanga, vrind să o ajute, se repezi și smulse cu ghearele niște fire, care, din nefericire, aveau curenț de înaltă tensiune. Acesta căzu în agonie. Ena parcă turbată de furie, distruse toată instalația precum și creațura ce trebuia să devină invincibilă. Pe Krana nu mai era nevoie să-l omoare: făcuse stop cardiac, după cît se pare,

cind vazuse opera vieții sale distrusă în clipa hotărtoare. Ena împrăștia din plin cartușe atomice. Vacărul îngrozitor al explozilor se impunea cu șuierul asurzitor al sirenelor de incendii. Roboții pompieri se retrăseră imediat cind au văzut despre ce este vorba, dar prea tîrziu pentru a scăpa cu efectivul întreg, doi dintre ei fumegau de la pe stradă. După ce didstruse totul, Ena se ocupă de Tanga. Întesinele lui erau răvășite pe piept. Ea îl strânse și îl așeză în ordine în cavitatea abdominală și cu ajutorul trusei de prim-ajutor îi cicatriza rânilor. În acest timp, un pluton de roboți razboinici împreună cu cîteva nave de luptă SCORPION, se îndreptau spre ea. Situația era disperată : o fată cu un pistol și un batman rănit împotriva unei formații de luptă.

Tanga scoase un șuierat ascuțit prin care își chema semenii. Ena luă o hotărîre promptă : se repezi spre tunul cu rachete atomice și raze laser ionice. Atinse de proiectile, navele de luptă explodau. Tunul fiind mobil se putea feri cu ușurință de bombele lansate de SCORPIONI.

Batmanii se ocupau de roboți. Aceștia scăpați de sub control trăgeau ca nebunii și rareori își nimereau ținta. Ena, după ce termină cu navele de război, cu pistolul într-o mină și-n cealătă ținind maneta tunului, s-a năpustit asupra gărzilor ce se plimbau de colo-colo.

Distrugind totul în calea ei, ajunse în centrul bazei, adică la uriașul generator de energie și la depozitul de arme.

Ena și-a dat seama că un singur cartuș sau o singură rază ar produce o extraordinară explozie. De aceea, omorind cîțiva paznici, a făcut rost de o mină navetă „REGNIS“, care avea drept combustibil plasmă. După ce se ridică în vîzduh trimise cîteva semnale la batmani pentru ca aceștia să se îndepărteze că mai repede cu putință și să se ascundă într-un adăpost subteran cunoscut.

Ajunsă la douăzeci de km înălțime de obiectiv, trimise proiectilul. Apoi se repezi cu o viteză extraordinară că mai departe de locul impactului. Explosia a fost uriașă și a distrus totul în jur. Peste puțin timp au văzut locul unde era nava ce-i aștepta. Aterizără într-un crater făcut de unul dintre bolovanii aruncări de uriași. Chat și Maud, văzind nava străină, se pregătiră de luptă. Dar cind observă cine iese din navă, bucuria i-a copleșit. După ce își povestiră prin cite au trecut își notără în jurnalul de bord, pe indelete, toate aventurile. Au mai rămas pe Kluh cîteva zile pentru a culege datele despre planetă. Însă Enei îi veni o idee :

— Dacă șeful escadrilei玄omice, ajutorul lui Krana, are planurile monstrului invincibil ?

— Intr-adevăr. Ce imprudență ar fi fost dacă nu te gindeai.

— Dacă distrugem planetă, am face-o degeaba, căci vor găsi alte medii de viață unde-și vor termina opera, în plus, am distrug și celealte vietări.

— Să analizăm unul din corporile humanoizilor, din apropiere. După experiență, Chat zise :

— Se observă structura total diferită a singelui și mi-a venit în minte o idee fatală pentru cei ce vor sosi ; ști că pe pămînt eu am participat la cercetarea meteoritului venit din galaxii. În el am găsit niște bacterii care nu ne afectau cu nimic pe noi. După multe luni de chin, am găsit substanță cu care se hrănesc. Formula acestei substanțe este identică cu singele uriașilor. Am luat probă în laboratorul navel. Deci vom lasa bacteriile aici pentru că vor avea condiții prielnice de viață. Cind ajutorul lui Krana sau alții ca el vor ajunge aici, în cîteva secunde bacteriile și vor omori, mineindu-le singele.

— Da, dar cind vor vedea că cei de aici nu le răspund la semnalizări își vor da seama că s-a întimplat ceva și se vor îndepărta.

— M-am gîndit și la asta, voi lăsa un robot care va vorbi ca un locuitor al planetei Kluh. Cind musafirii nepoftiți vor intra în stratul inconjurător, bacteriile, presimînd apropierea ospățului, se vor aduna toate în cîteva clipe...

— Extraordinar ! Așa vom face, zise Maud.

După ce au lăsat aici microscopicii soli ai morților, au plecat spre Pămînt, fericiți că au înălțurat o primejdie mare ce amenința atât Terra că și celealte planete cu viață din galaxie.

„Acropolis“
(Atena):

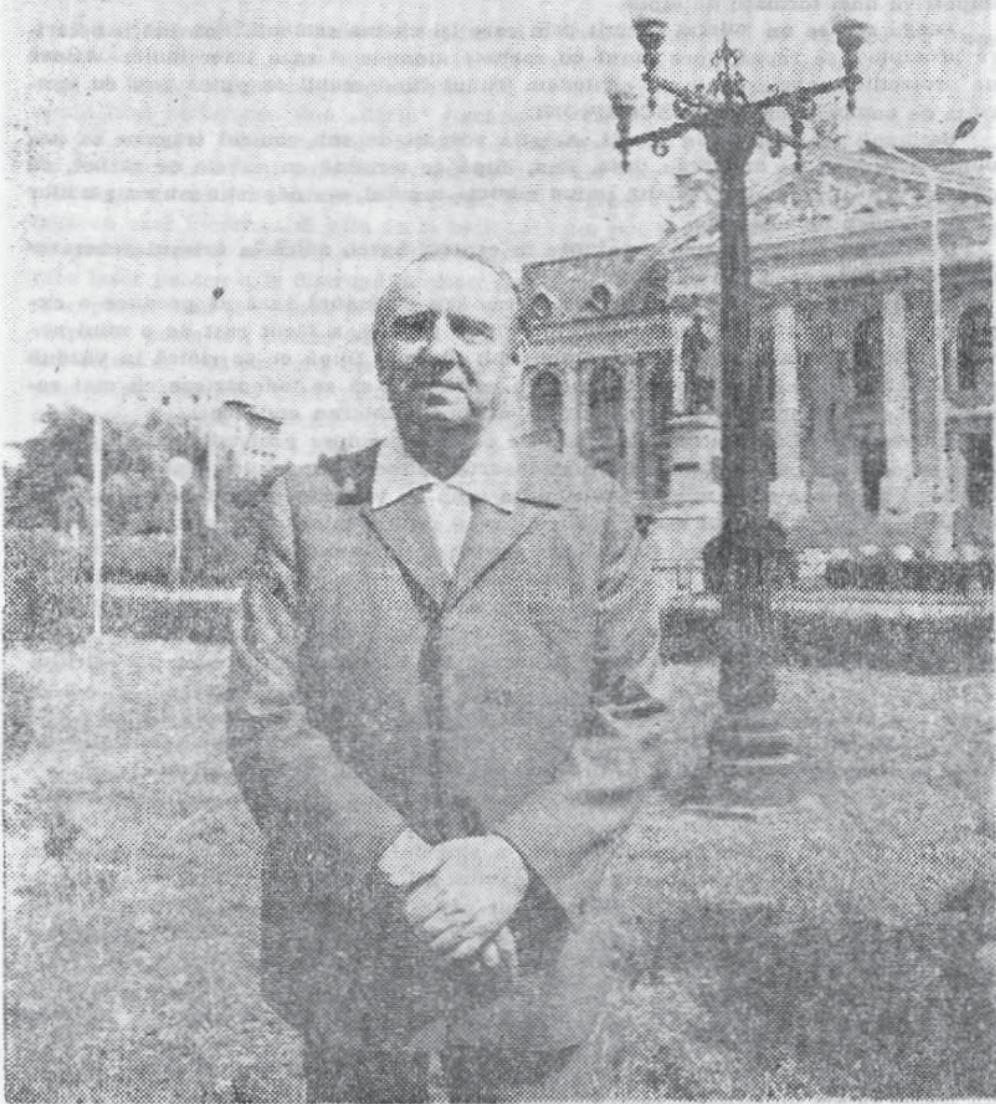
Literatura
greacă
în
România

Prestigioasa publicație pentru tineret, Revista noastră, care apare la Focșani (nr. 107-108-109), a publicat mai multe poezii și o amplă prezentare a cunoșcutului poet și publicist Panaiotis Tsoutacos. Traducerea versurilor aparține poeților Lambros Zogas și Corneliu Șerban. De asemenea, Revista noastră publică un interviu acordat de Tsoutacos publicistului Marius Pop, privind literatura greacă și locul ei în creația mondială de azi.

Revista noastră e considerată una din cele mai reprezentative publicații românești pentru tineret, larg cunoscută și peste hotare. (Traducerea : Lambros Zogas).

(Din cotidianul „Acropolis“, din Atena, 20 iulie 1985, p. 4)

MEMORIA PELICULEI

Reputatul eminescolog **Aug. Z.N. POP**, vechi și devotat prieten al „Revistei noastre”, a împlinit, în 1985, 75 de ani. Îi urăm din toată inima viață lungă și multă sănătate !

In imagine, în fața Teatrului Național din Iași, la 15 august 1978.

Foto : P. DIMA

DIN SUMAR

◎ CENTENAR REBREANU

Puiu-Florica Reboreanu: „La Reboreanu, frumusețea fizică, atletică și senină se îmbina perfect cu calitățile morale cele mai alese” (interviu acordat prof. P. DIMA)

Constantin CIOPRAGA: „Un mare romancier”

Al. PIRU: „Liviu Reboreanu în lume”

Gh. BULGĂR: „Conținut și expresie la Reboreanu”

Aurel CIULEI: „Liviu Reboreanu, promotor al romanului realist modern”

Aureliu GOCI: „«Ciuleandra» sau muzica patologică”

Reboreanu văzut de elevi

◎ PRIETENII „REVISTEI NOASTRE”

Platon PARDĂU: „Modelul Deré...”

◎ DINTRE SUTE DE CATARGE

◎ DEBUT

◎ PERMANENȚE

P. DIMA: „Laurențiu Fulga”

Andrei CIURUNGA: „Rămînindu-i țărăi pămîntean”

◎ DESTINE FOCȘĂNENE

Ion ROGOJANU: „Cu gîndul la geneză”

◎ FOȘTI PROFESORI AI LICEULUI „UNIREA”

P. DIMA: „De vorbă cu ecad. Alexandru Graur”

◎ SECVENTE

◎ ISTORIE LITERARĂ

Marcel CRIHANĂ: „Perpessicius — inedit”

I. L. POSTOLACHE: „O aniversare”

◎ LIMBĂ SI STIL

Ion CALOTĂ: „Numele proprii și numele de locuitori derivate”

◎ ȘTIINȚĂ SI TEHNICĂ

C. GHERGHE: „Inegalități integrale”

Anișoara MANOLE: „Importanța haploizilor în cercetările de genetică și ameliorare”

I. EPURE: „Contribuții la analiza influenței presiunii din pneuri asupra consumului de carburanți la autovehiculele rutiere”

◎ MONUMENTE VRÎNCENE

◎ S.F.

Lucian UŞURELU: „Klub, planeta monștrilor” (II)

◎ MEMORIA PELICULEI

C. SĂVULESCU — E.FIAP: „Pagini din istoria fotografiei din România”

◎ SPORT

„Notre Revue“ DU SOMMAIRE

◎ CENTENAIRE REBREANU

Puia-Florica Reboreanu: „A Reboreanu la beauté physique, athlétique et sereine s'ajoutait parfaitement à toutes ses qualités morales d'élite“ (interview réalisé par P. Dima)

Constantin CIOPRAGA: „Un grand romancier“

Al. PIRU: „Liviu Reboreanu dans le monde“

Gh. BULGĂR: „Contenu et expression à Reboreanu“

Aurel CIULEI: „Liviu Reboreanu, promoteur du roman réaliste moderne“

Aureliu GOCI: „Ciuleandra“ ou la musique pathologique“

Reboreanu vu par les élèves

◎ AMIS DE NOTRE REVUE

Platon PARDĂU: „Le modèle Deré...“

Début

◎ LEQUEL DES NAVIRES ATTENDRA AU RIVAGE

◎ PERMANENCES

P. DIMA: „Laurențiu Fulga“

Andrei CIURUNGA: „Je resterai le terrien de mon pays“

◎ DESTINS DE VRANCEA

Ion ROGOJANU: „Réfléchir à l'origine“

◎ ANCIENS PROFESSEURS DU LYCÉE „UNIREA“

P. DIMA: „Parlant avec l'académicien Alexandru Graur“

◎ SEQUENCES

◎ HISTOIRE LITTERAIRE

Marcel CRIHANĂ: „Perpessicius — inedit“

I.L. POSTOLACHE: „Une anniversaire“

◎ LANGUE ET STYLE

Ion CALOTA: „Les noms propres et les noms dérivés“

◎ SCIENCE ET TECHNIQUE

◎ MONUMENTS DE VRANCEA

◎ S.F.

Lucian UŞURELU: „Kluh, la planète des monstres“ (II)

◎ DE LA PRESSE ETRANGÈRE

◎ LA MEMOIRE DE LA PELICULE

C. SĂVULESCU — E. FIAP: „Les pages de l'histoire de la photographie de Roumanie“

◎ SPORT

Our „Magazine“ FROM the SUMMARY

◎ REBREANU CENTENARY

Puia-Florica Reboreanu: „At. Reboreanu, the physical, athletic and clear beauty combined perfectly with the most distinguished moral qualities“ (interview given to prof. P. DIMA).

Constantin CIOPRAGA: „A great novelist“

Al. PIRU: „Liviu Reboreanu in the world“

Gh. BULGĂR: „Content and expression in Reboreanu“

Aurel CIULEI: „Liviu Reboreanu, promotor of the modern realistic novel“

Aureliu GOGI: „Ciuleandra or the pathological music“

Reboreanu seen by the pupils.

◎ FRIENDS OF OUR MAGAZINE

Platon PARDĂU: „Deré Model...“

◎ AMONG HUNDREDS OF MASTS

Début

◎ PERMANENCES

P. DIMA: „Laurențiu Fulga“

Andrei CIURUNGA: „Remaining the country — earthling“

◎ VRÎNCEAN DESTINIES

Ion ROGOJANU: „Thinking of genesis“

◎ FORMER TEACHERS OF „UNIREA“ HIGH SCHOOL

P. DIMA: „Talking with academician Alexandru Graur“

◎ AMONG HUNDREDS OF MASTS

◎ SEQUENCES

◎ LITERARY HISTORY

Marcel CRIHANĂ: „Perpessicius — inedit“

I.L. POSTOLACHE: „An anniversary“

◎ LANGUAGE AND STYLE

◎ VRÎNCEAN MONUMENTS

◎ S.F.

Lucian UŞURELU: „Kluh, the monsters, planet“ (II)

◎ FROM THE FOREIGN PRESS

◎ MEMORY OF THE PELLICLE

C. SĂVULESCU — E. FIAP: „Pages from the history of the photography in România“

◎ SPORTS

Directorul liceului :
prof. Cecilia MAIOROV

Colectivul redacțional :

PROFESORI : Neculai CHIFAN, Tibereiu DIMA, Vasile DULGHERU, Ștefan IONEANU, Carmen NAGHLER, Costică OLARU, Ion ROŞU, Ștefan VĂSII, Corneliu SAVU, Petre MARINESCU, Livia TURCITU, Culiță USURELU.

ELEVI : Carmen-Violeta BLAGA, Nicoleta CĂINAP, Alina COJOCARU, Mugu-rel COSTACHI, Elena CRÎNGEANU, Ana-Maria DRAGU, Nectara-Cerasela FOTIN, Marga-Daniela JITARIUC, Mircea-Gabriel MIHALCIUC, Luminița NICHIFOR, Viorel-Daniel PAIZAN, Florin POPESCÙ, Doina ROŞU, Marian RUBIN, Doina VARIU, Dan VRĂJITORU.

LIVIU REBREANU

(portret în penită)

de Vasile PĂNESCU

Foto :

Costică RĂDUC
Nicolae MOLDOVEANU

Paginatori :

Iordache MATEI
Nicolae PRESCORNITOIU

Linotipiști :

Ion OPREA
Nicolae IONESCU
Valeriu DECUSEARĂ

Mașiniști :

Vasile NECULA
Ion COJOCEA
Alexandru BĂJENARU

Puitoare :

Niculina GHINEA
Arghira CONSTANTINESCU

Legători :

Drăguța IVAN
Maria DRUȚU

Sef de subunitate :

Cezar COJOCARU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA

Liceul „Unirea“ — Focșani
Str. Cezar Bolliac, 15 ; telefoane :
1 29 67 și 1 56 59
Căsuța poștală 110 ; cod 5 300

Tiparul : Întreprinderea Poligrafică Bacău
Subunitatea FOCSANI